

**T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TÜRK SINEMASINDA BÜYÜ KAVRAMININ TEMSİLİ ve BÜYÜ FİLMİNİN
GÖRÜNTÜ GÖSTERGELERİNİN ÇÖZÜMLEMESİ**

YÜKSEKLİSANS TEZİ

Gizem ŞİMŞEK

0510060002

Anabilim Dalı : İletişim Tasarımı

Programı : İletişim Tasarımı

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Simten GÜNDEŞ

TEMMUZ 2008

**T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TÜRK SINEMASINDA BÜYÜ KAVRAMININ TEMSİLİ ve BÜYÜ FİLMİNİN
GÖRÜNTÜ GÖSTERGELERİNİN ÇÖZÜMLEMESİ**

YÜKSEKLİSANS TEZİ

Gizem ŞİMŞEK

0510060002

Anabilim Dalı : İletişim Tasarımı

Programı : İletişim Tasarımı

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 24 Temmuz 2008

Tezin Savunulduğu Tarih : 25 Temmuz 2008

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Simten GÜNDEŞ

Diğer Jüri Üyeleri : Prof.Dr. Simten Gündes

Doç.Dr. Bülent Küçükerdoğan

Doç.Dr. Battal Odabaş

TEMMUZ 2008

ÖNSÖZ

Bu konuyu araştırmamı tavsiye eden ve her aşamasını titizlikle inceleyen danışmanım Prof.Dr. Simten Gündeş'e, her zaman yanımda olup bana destek çıkan biricik annem Nurcan Şimşek'e, kaynakları bulmama yardım eden sevgili babam Süleyman Şimşek'e, desteğinin yanı sıra öneri ve görüşleri için Öğr.Gör. Hale Torun'a, ilgi ve desteğini benden esirgemeyen Doç.Dr. Bülent Küçükerdoğan'a, Türk Sineması'yla ilgili kaynakları ve filmleri sağlayan Türker İnanoğlu'na çok teşekkür ederim.

Gizem ŞİMŞEK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER	II
KISALTMALAR DİZİNİ	IV
TABLolar DİZİNİ	V
RESİMLER DİZİNİ	VI
ŞEKİLLER DİZİNİ	VIII
ÖZET	IX
GİRİŞ	1
1. KAVRAM OLARAK BÜYÜ	3
1.1. BÜYÜ VE BÜYÜCÜ	3
1.2. BÜYÜ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR	6
1.2.1. Afsun	7
1.2.2. Bağlamak	7
1.2.3. Fal (Bakı)	8
1.2.4. Muska	9
1.2.5. Nazar	10
1.2.6. Tılsım	10
1.2.7. Adak	11
1.3. BÜYÜ TÜRLERİ	12
1.3.1. Sempatik Büyü	12
1.3.1.1. Taklit Büyüsü	12
1.3.1.2. Temas Büyüsü	13
1.3.2. Aktif Büyü	13
1.3.3. Pasif Büyü	13
1.3.4. Ak Büyü	14
1.3.5. Kara Büyü	14
1.3.6. Kırmızı Büyü	15
1.4. BÜYÜ, DİN VE RİTÜELLERİN KAYNAKLARI	16
1.5. FARKLI KÜLTÜRLERDE BÜYÜ	19
2. SİNEMADA BÜYÜ	30
2.1. SİNEMADA BÜYÜNÜN TEMSİLİ	30
2.2. TÜRK SİNEMASI'NDA BÜYÜNÜN TEMSİLİ	34
2.2.1. Sinemada Büyünün Temsili Olan Filmler	34
2.2.1.1. Masal Uyarlamalarında	35
2.2.1.2. Çizgi Roman Uyarlamalarında	38
2.2.1.3. Komedi Filmlerinde	39
2.2.1.4. Korku Filmlerinde	44
2.2.2. Televizyonda Büyü Temsili Bulunan Filmler	56
2.2.2.1. Dizi Filmlerde Büyü	56
2.2.2.1.1. Sihirli Annem	56

3. BÜYÜ FİLMİNİN GÖRSEL GÖSTERGEBİLİMSEL ÇÖZÜMLEMESİ 50

3.1. Bir Gösterge Olarak Büyü	59
3.1.1. Ferdinand de Saussure'a Göre	59
3.1.2. Charles Saunders Peirce'e Göre.....	60
3.1.3. Algirdas Julius Greimas'a Göre.....	61
3.2. "Büyü" Filminin Görsel Göstergebilimsel Çözümlemesi	62
3.2.1. Filmin Kimliği	62
3.2.2. Filmin Olgü Donanımı	64
3.2.2.1. Çekim Özellikleri ve Çerçeveleme	64
3.2.2.2. Işıklandırma	65
3.2.2.3. Renklendirme	65
3.2.2.4. İç ve Dış Uzamlar	66
3.2.2.5. Giysiler ve Bezem	66
3.2.2.6. Ses Etkileri ve Müzik	67
3.2.3. Filmsel Anlatı Çözümlemesi	67
3.2.3.1. Zaman	67
3.2.3.2. Uzam	68
3.2.3.3. Kişiler	68
3.2.3.4. Doğüstü Olayların Çözümlemesi	70
3.2.3.4.1. Büyü Uygulaması I	71
3.2.3.4.2. Büyü Uygulaması II	88
3.2.3.4.3. Büyü Uygulaması III	91
3.2.3.4.4. Fal Bakma	106
3.2.3.4.5. Cinlerin İnsanlar Üzerindeki Etkileri	109
3.2.3.4.5.1. Cinin Tecavüzü	109
3.2.3.4.5.2. Cinlerin İnsan Bedenlerine Giriş I	111
3.2.3.4.5.3. Cinlerin İnsan Bedenlerine Giriş II	117
3.2.3.4.5.4. Cinlere karşı Dinsel Sözler ile	
Korunma.....	121
3.2.4. Filmin Göstergelere Açısından Çözümlemesi	125
SONUÇ	128
FİLM DİZİNİ	133
KAYNAKÇA	159

KISALTMALAR DİZİNİ

Adı geçen eser	a.g.e.
TDK	Türk Dil Kurumu Sözlüğü
Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi	T.D.V.İ.A
Sayfa/sayfalar	s.
Cilt/ler	cilt
Bakınız	Bkz

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1	Din ve Büyü	18
Tablo 2	İnsan ve Cin	28
Tablo 3	İç ve Dış Uzam Sırası	68
Tablo 4	Sedef'in Persona ve Gölgesi	119

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1	Büyü Nesneleri	15
Resim 2	Craft	32
Resim 3	Practical Magic	33
Resim 4	Witches Of Eastwick	34
Resim 5	Cinci Hoca	35
Resim 6	Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler	36
Resim 7	Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler	36
Resim 8	Ayşecik ve Sihirli Cüceler Rüyalar Ülkesinde	37
Resim 9	Külkedisi	37
Resim 10	Tarkan Altın Madalyon	38
Resim 11	Tarkan Altın Madalyon	39
Resim 12	Kırk Yalan Memiş	40
Resim 13	Kırk Yalan Memiş	40
Resim 14	Kanlı Nigar	41
Resim 15	Sosyete Şaban	42
Resim 16	Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü	43
Resim 17	Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü	43
Resim 18	Dabbe	52
Resim 19	Semum	53
Resim 20	Musallat	55
Resim 21	Musallat	55
Resim 22	Sihirli Annem	57
Resim 23	Sihirli Annem	57
Resim 24	Sihirli Annem	57
Resim 25	Asmalı Konak	58
Resim 26	Büyü Filminin Afişi	63
Resim 27	Büyü	71
Resim 28	Büyü	72
Resim 29	Büyü	74
Resim 30	Büyü	75
Resim 31	Büyü	76
Resim 32	Kızılderili Büyücüsü	77
Resim 33	Şaman Büyücüsü	77
Resim 34	Büyü	78
Resim 35	Büyü	79
Resim 36	Büyü	80
Resim 37	Büyü	81
Resim 38	Büyü	82
Resim 39	Büyü	83
Resim 40	Büyü	84
Resim 41	Büyü	85
Resim 42	Büyü	86
Resim 43	Büyü	88
Resim 44	Büyü	89
Resim 45	Büyü	90
Resim 46	Büyü	91
Resim 47	Büyü	92

Resim 48	Büyü	93
Resim 49	Büyü	94
Resim 50	Büyü	95
Resim 51	Büyü	96
Resim 52	Büyü	97
Resim 53	Büyü	98
Resim 54	Büyü	99
Resim 55	Büyü	100
Resim 56	Büyü	101
Resim 57	Büyü	102
Resim 58	Büyü	103
Resim 59	Büyü	104
Resim 60	Büyü	105
Resim 61	Büyü	106
Resim 62	Büyü	107
Resim 63	Büyü	108
Resim 64	Büyü	109
Resim 65	Büyü	112
Resim 66	Büyü	113
Resim 67	Büyü	114
Resim 68	Büyü	115
Resim 69	Büyü	117
Resim 70	Büyü	120
Resim 71	Büyü	121
Resim 72	Büyü	123
Resim 73	Büyü	124

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1	Saussure'ün Gösterge Şeması	60
Şekil 2	Peirce'a göre Gösterge Süreci	60
Şekil 3	Greimas'a Göre "giz" dünyasında "Büyü"	61
Şekil 4	Greimas'ın "giz" Dünyası	116
Şekil 5	Jungcu Yaklaşımla Persona ve Gölge	119
Şekil 6	Filmdeki Göstergeköreler Şeması	125

GİRİŞ

“*Türk Sineması’nda Büyü Kavramının Temsili ve Büyü Filminin Görüntü Göstergelerinin Çözümlemesi*” adlı tezimizde amacımız; 2004 yılında yönetmen Orhan Oğuz tarafından çekilen “*Büyü*” adlı film örnek alınarak “büyü” kavramını görsel göstergebilimsel bilim alanında tümdengelim yöntemiyle incelemektir.

Birinci bölümde büyü ve büyücü kavramı; eşanlam ve yan anlamlarıyla irdelenecek ve “büyü” tanımı yapılacaktır. Yapılan tanım bağlamında, büyüün beş türü saptanacak, din, bilim ilişkisi incelenerek, çeşitli kültürlerde ortaya çıkış biçimleri ele alınacak, kültürel yapılanmadaki farklılıklar nezdinde savunulacaktır.

İkinci bölümde ise, ele alınan kavramsal bilgilerimizden yola çıkılarak, Türk ve dünya sinemasında temsil edilmiş biçimleri, filmleri örnek göstererek saptama yoluna gidilecektir.

Üçüncü ve son bölümde, tez konusunu oluşturan “Büyü” filminin görsel göstergebilimsel çözümlemesi yer alacaktır. Bu bağlamda film, Prof. Dr. Simten Gündes’in film çözümlemesi için oluşturduğu, “*Film Olgusu: Kuram ve Uygulayım Yaklaşımları*” adlı kitabında değindiği yöntemden yararlanılarak çözümlenmiştir. Bu yöntemle göre; filmin çekim özellikleri ve çerçeveleme, renklendirme, ışıklandırma, giysiler ve bezem, iç ve dış uzamlar, ses etkileri ve müzik başlıkları altında toplanan filmin olgu donanımı; ardından da kişi, uzam ve zaman başlıklarından oluşan filmsel anlatı çözümlenecektir. Gündes’in yöntemine başvurmanın amacı; filmi çözümlemek adına ele alınan giysi ve bezem göstergelerini, ses ve müziğin ses dizimlerinin etkisiyle yarattığı imgenin, ışıklandırmanın ve seçilen iç-dış uzamların büyü kavramının gösterge özelliklerini bir bütün olarak yansıtmaktır. Göstergebilimsel çözümler için Ferdinand de Saussure ve Charles Saunders Peirce’in bu alandaki kuramları kullanılmıştır. Çözümleme yapılırken Peirce, Saussure ve Greimas’ın yöntemlerinden

yararlanılmıştır. Üçüncüllük kuramına uygunluğu nedeniyle; kavramın nesnesi ve yorumlayan sahnelerin açıklanması için Peirce'ın kuramı, sahnelerde “büyü” kavramıyla ilgili imgeler yer almadığında ise kavramın sesdizimi biçiminde kullanımının bulunması nedeniyle Saussure'ün kuramı kullanılmıştır. Tüm bu incelemeler sonucu göstergebilimsel açıdan “giz” dünyası ise Greimas'ın yalan / yanlış / doğru üçlemesi ile çözümlenmesi gerektiği görülmüştür. “Büyü” aynı zamanda da karakterin geçirdiği değişimin nedenidir. Bu açıdan yaklaşıldığında, Carl Gustav Jung'un kuramına da başvurma ihtiyacı doğmuştur. “Büyü” kavramı bir taraftan da filmde iki göstergekürenin kesişme noktasında yer almasından dolayı Yuri Lotman'ın göstergeküre kuramına dayandırılarak, filmdeki uzamların çözümlenmesi yapılmıştır. Bütün bu çözümlenme yöntemlerinin ışığında “büyü” kavramının Türk sinemasında korku ögesi olarak nasıl kullanıldığı açıklanacaktır.

1. KAVRAM OLARAK BÜYÜ

1.1. BÜYÜ VE BÜYÜCÜ

Büyü, Türk Dil Kurumu sözlüğünde doğa kanunlarına aykırı sonuçlar elde etmek savıyla başvuru olan gizli işlem ve davranışlara verilen genel ad, *afsun, sihir, füsün, bağı*, olarak tanımlanmaktadır.

Eski Türk dilinde büyü; *bügi, bügü* biçiminde yazılmakta, büyü anlamına gelen Almanca ve Fransızca *Magie*, İngilizce *Magi, Magic (Spell¹, Sorcery², Charm³)* kelimelerinin kökeni de Yunanca *Magus*'tan gelmektedir.⁴

Budunbilim Terimleri Sözlüğü'nde büyü, birtakım doğüstü güçler, gizemsel sözler, kutsal sayılan nesnelere aracılığıyla insanları, doğayı, doğa yasalarını etkilemek, istenilen şeyleri elde etmek için büyücülerce belirli kurallara ve tekniklere uygun bir biçimde uygulanan verimsiz, boş eylem ve işlemler; Halkbilim Terimleri Sözlüğü'nde birtakım doğüstü güçler, gizemsel sözler, kutsal sayılan nesnelere aracılığıyla insanları, doğayı, doğa yasalarını etkilemek için büyücülerce belli kurallar ve uygulamalara dayanarak yapılan verimsiz boş eylem ve işlemler; Toplumbilim Terimleri Sözlüğü'nde ise insan ile çevresi arasında doğüstü nitelikte bir ilişki bulunduğu inancına dayalı ilkel din biçimlerinden biri ya da belli sonuçları sağlamak amacıyla doğüstü sayılan güçleri ya da varlıkları etkilemek üzere yapılan bir dizi törensel uygulamalar olarak tanımlanmıştır.⁵

Büyü kısaca doğada gizli güçler bulunduğu, iyiliği çekmek ya da kötülüğü kovmak için bunlarla ilişki kurulabileceği düşüncesine dayanan, somut bir amaca yönelik

¹ Gizemli güce ait içinde doğüstü güçler bulunduğuna inanılan sihirli sözcükler. (Webster's New Dictionary)

² Sorcery: Kara büyü. Sorcerer: Kara büyü ya da cadıcılıkla uğraşan kimse; büyücü. (Webster's New Dictionary)

³ İçerisinde doğüstü güçler bulunduğuna inanılan nesnelere; tılsım; muska. Ayrıca çekicilik ve cazibe anlamları da taşımaktadır. (Webster's New Dictionary)

⁴ Hikmet Tanyu, "*Büyü*", *T.D.V. İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 1992, Cilt 6., s. 501.

⁵ <http://tdkterim.gov.tr>, 10.04.2008.

eylem ve inançların tümü olarak bilinmektedir. Güzelliğin yarattığı etkileme gücü, gizemli çekicilik anlamında da kullanılmaktadır.¹

*Doğüstü güç*²lerle doğanın etkilenebileceği düşüncesi insanlığın en eski düşüncelerinden biridir. Büyü; insana ve doğaya ilişkin olayları maddi dünyanın ötesindeki gizemli dış güçler aracılığıyla etkileyip yönlendirdiğine inanılan törensel eylem olarak da bilinmektedir. Geniş anlamda, dini tören ve inançlardan, *el çabukluğu*³, gözü ve gönlü bağlamaya dayalı gösterilere kadar pek çok uygulamayı kapsayan büyü, dünyanın her yerinde ve bütün dönemlerde rastlanan toplumsal ve kültürel bir olgudur.⁴

Büyücü kelimesi, Arapça'da *sahir*⁵ deyimi ile kullanıldığı gibi, Arapça ve Farsça karışımı *sihirbaz* kavramıyla da kullanılmaktadır. Türkçe'de büyü yapan kişiye *büyücü* denilmektedir. Büyücülük; büyü yapma işidir. Genel inanca göre büyü yapan kişilerin her zaman olağanüstü güçleri ya da bilgileri vardır.

Büyü uygulaması yapanlar büyücü ya da sihirbaz olarak tanımlanmaktadır. Eski antik toplumlarda cahilliğin etkisiyle *din adamları*⁶, *mezarcılar*⁷, *şifacılar*⁸, *demirciler*⁹, bedensel ya da ruhsal bozukluğu olanların ve yabancıların büyücülükle yaptığına inanılmaktaydı.

Türkçe'de büyücülük ile sihirbazlık aynı anlama gelmemektedir. Sihirbazlıkta gözü, görüntüyü aldatan, hokkabazlık, el çabukluğu ve renk yanıtmasına dayanan bir sanatı yürütme anlamı da vardır. Sihirbaz; *illüzyonizm*¹⁰, *manyetizma*¹¹, *hipnoz*¹² ve

¹ Büyük Larousse, "*Büyü*", İstanbul, Cilt 4, s. 2060.

² Gerçek olarak elle tutulup gözle görülemeyen ve fakat etkisi hissedilen gizli varlıklardır. Bilimsel yöntemlerle doğrulanamayan, gündelik yaşamda karşılaşılmayan sadece var olduğuna inanılan güç. (TDK)

³ Bir kimsenin hilesini kimseye sezdirmeden yapabilme ustalığı; hokkabazların başvurduğu yöntem. (TDK)

⁴ Ana Britanica, "*Büyü*", İstanbul 1986, Cilt 5., s. 183.

⁵ Sahir: Büyü ve sihir yapan. (Bkz. Büyü) Sihir yapmak büyük günâhlardandır. Sâhir tövbe etmezse muhakkak Cehennem'dedir. (Muhammed Rebhâmî) Sâhir, sihir ile istediğini elbette yapar, sihir muhakkak te'sir eder diyenin ve inananın îmânı gider. Sihir, Allahü teâlâ takdir etmiş ise, te'sir edebilir, demelidir. (İmâm-ı Rabbânî) (http://www.kuranikerim.com/dini_sozluk/ds_s1.htm#2683, 10.04.2008)

⁶ Mesleği dinle ilgili işler olan görevli. (TDK)

⁷ Mezar kazan ya da mezarın bakımını yapan kimse. (TDK)

⁸ Bedensel veya ruhsal bir hastalığı alışılmışın dışında yöntemlerle iyileştiren kimse. (TDK)

⁹ Demir satan, demir eşya yapan veya onaran kimse. (TDK)

¹⁰ Gözü aldatmak amacıyla özel olarak hazırlanmış araçlarla göz bağı yapma sanatı; Göz bağıcılık (TDK)

¹¹ Telkin ve hipnozla bir kimseyi etkileme. (TDK)

¹² Sözle, bakışla telkinle sağlanan bir çeşit uyku durumu, hipnotizma. (TDK)

*telepati*¹ gibi teknikleri uygulayan kişidir.² Örneğin sihirbaz denildiğinde ilk akla gelen şey, şapkadan tavşan çıkarılmasıdır, bu da el çabukluğu ile yapılan bir hiledir. Şapkanın içinde bulunan bölmelerin hızlı değişimi sonucu olmayan bir nesnenin bir anda yoktan var olmuş gibi görünmesi sağlanmaktadır.

İyi ya da kötü varlıkların yardımını sağlayan, büyü teknik ve yöntemlerini, tılsımlı sözleri, *iksir*³leri, uygun donanımı, muska ve diğer ilgili konuları bilen ve kullanan kimse ise büyücüdür. Büyü *ilahi*⁴ olanı ve *cehennem*⁵ korkusunu içermemektedir. *Kutsal*⁶la ilişkisinin bulunmaması ve ahlak kurallarını hiçe sayar niteliği olması büyüünün en temel özelliklerindedir. Başlıca amacı ise, her koşulda daima çıkar sağlamaktır.

Büyüde, katkı maddelerinin seçimi birçok koşula bağlıdır. Başlıcaları zehir, uyuşturucu, dışkı, kadavra parçaları, kan ve cinsellikle ilgili nesnelere. Bütün bu nesnelere ortak özelliği tuhaf ancak toplumun yasakladığı ve pis kabul ettiği şeyler olmalarıdır. Ayrıca söylenen sözler, yapılan törenlerin tuhaflığını büsbütün artırır. Bu sözler neredeyse duyulmayacak biçimde söylenir, çoğu kez anlaşılmaz ve ruhların dili kabul edilir.⁷

İslam dini, *melek*⁸, *cin*⁹ ve *şeytan*¹⁰ gibi soyut varlıklara inanmayı benimsemekle birlikte, en üstün ve yüce güç, Allah'ı tanıdığı ve Allah'ın iradesi dışında hiçbir kimsenin hiçbir yolla başka birine yarar ya da zarar veremeyeceğini temel ilkesini benimsediği için, büyü ve büyücüde olağanüstü bir güç kabul etmeyi, Allah'ın birliği ve gücünün üstünlüğü inancına aykırı bulur. Bu nedenle Kuran'da Ta-Ha suresinin 69. ayetinde, "Onların sanat diye

¹ Birinin düşündüklerini veya uzakta geçen bir olayı hiçbir bağlantı olmadan algılama, uza duyum. (TDK)

² Hikmet Tanyu, *a.g.e.*, s. 501.

³ Hayatı ölümsüzleştirme, madenleri altına çevirme vb. olağanüstü etkileri olduğuna inanılan sıvı; Aşk ilham eden büyüleri içki. (TDK)

⁴ Tanrı ile ilgili olan, Tanrı'ya özgü olan, tanrısal. (TDK)

⁵ Dini inanışlara göre, dünyada günah işleyenlerin öldükten sonra ceza görecekleri yer. (TDK)

⁶ Güçlü bir dini saygı uyandıran veya uyandırması gereken, kutsi, mukaddes. (TDK)

⁷ Büyük Larousse, "*Büyü*", İstanbul, Cilt 4, s. 2060.

⁸ Tanrı ile insan arasında aracılık yaptığına ve nurdan olduğuna inanılan manevi varlık, ferişte. (TDK)

⁹ Dini inanışa göre duyularla kavranamayan, insanlar gibi irade ve anlama yeteneğine sahip, ilahi emirlere uymakla yükümlü tutulan yaratık. (TDK)

¹⁰ Hz. Adem'e secde etmediği için cennetten kovulan, insanları Allah'ın emirlerine karşı kıskırtan, kötülüğe yönelten cin, iblis. (TDK)

ortaya attıkları ancak bir büyücü tuzağıdır, büyücü ise, nerede olursa olsun iflah etmez" denilirken; Ma-ide suresinin 90. ayetinde, içki ve kumarla birlikte fal *okları atmak*¹, taşlar (putlar) öpmek gibi o dönemin büyü uygulamaları, "şeytan işlerinden birer murdar" sayıp yasaklanmıştır.²

Müslümanlıkta, insanların büyü konusunda bilgi edinmeleri, bulunması olası gerçeklik payını araştırmaları, haram sayılmakla birlikte; büyücüler, gerçeğe yalan kattıkları, insanları yersiz korku ya da ümide saldıkları, kuşkuya ve kaygıya neden oldukları gerekçesiyle İslam inancı içerisinde yasak sayılmıştır.

Tüm bu tanımlar ışığında büyü kavramına bakacak olursak; sihirden farklı olarak el ya da sihirli bir değnek aracılığıyla değil, güçlü bir meditasyon sonucu bir kişiye, doğaya ya da canlı bir varlığa hükmetme yetisi olarak görülmektedir. Bazı nesnelere bulunması ve kullanımıyla zihinde arzulanan iyi ya da kötü dileğin gerçekleşmesine dair oluşan imgenin kuvvetlenmesi yapılan büyüün başarılı olmasını ya da olmamasını sağlayacaktır. Büyü sonuçta kişinin enerjisini yoğunlaştırarak doğadaki diğer enerjilerle etkileşimde bulunması ve bu etkileşimle doğayı ve insanları yönlendirmesidir.

1.2. BÜYÜ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Büyücülerin uyguladıkları teknikler, kullandıkları yöntemler ve malzemeler bakımından büyü ile yakın ilişkisi olduğu düşünülen kimi kavramlar bulunmaktadır. *Afsun, bağlamak, fal (bakı) , muska, nazar, tılsım ve adak* kavramlarına tek tek değinmemiz gerektiğini düşünüyoruz:

¹ Fal okları atmak: Ezlam: Arabistan Yarımküresinde uygulanan bir fal yöntemidir. Kabe'deki Hübel putunun yanında 7 tane de fal oku bulunmaktaydı. Araplar; sorun ortaya çıkınca, üzerinde, 'evet, hayır, sular, sizden, sizden başkasından, sonradan iltihak etmiş, kan pahası' yazılı bu okları çekerek karar verirlerdi. Örneğin, evet oku çıkarsa o işi yaparlar; hayır çıkarsa yapmazlardı.

(<http://www.gunes.com/2004/02/04/yazarlar/y4.html>, 12.04.2008)

² Büyük Larousse, a.g.e., s. 2060.

1.2.1. Afsun :

Farsça bir kelime olup, okuyarak üfleme yoluyla yapılan bir büyücülük kavramıdır. Büyüye tutulmuşları, hastaları ve “*cin çarpmış*”¹ sanılanları iyileştirmek amacıyla, ya kutsal kitaplardan bölüm ve duaları ya da büyü sözleri okuyarak hastaların yüzlerine üfleyen, böylece bilgisiz kimseleri dolandıran düzenbaz kimselere de *üfürükçü* denilmektedir.²

Hıristiyan ülkelerde de rastlanılan *üfürükçülük* yöntemi İslam ülkelerine özel bir çeşit büyücülük türüdür.

1.2.2. Bağlamak :

Her hangi bir şeye düğüm atarak, bir kilidi kilitleyerek ya da bir bıçağı kapatarak birilerini ya da kötülükleri bağlama inancına, bağlama büyüü denilmektedir. Bu büyüünün çıkış noktası insanların pratik deneyimlerine dayanmaktadır. Bağlama her yaştan, her cinsten insanlar için geçerli olmakla birlikte, büyü yapmak ya da yapılan büyüleri bozmak için de yapılmaktadır. Kısmetinin kapalı olduğuna inanılan bir genç kızın kısmetini açmak ya da kapamak, birbirini seven kimselerin kavuşmalarını önlemek için kullanılmaktadır.³

Bağlama büyüleri genelde bağlanmak istenilen kişilerin saçından ya da o kişiyi temsil eden herhangi bir eşyası alınarak yapılır.

ÖRNEK: “*Gerdek Bağlaması: Nalburdan alınacak bir kilit ile zıfaf gecesinden bir gece evvel kızın evinin çevresinde kilidin anahtarı açık olarak tam bir daire çizecek şekilde üç tur atılır. Bu turlar esnasında kızın adı sürekli söylenirken her tur içinde 40 ya hay 40 ya kahhar mırıldanılır. Üçüncü turun sonunda 3 defa **bağladım, engelledim** diyerek kilit anahtarı ile kapatıldıktan sonra anahtar yuvasından çıkartılarak anahtarın deliğine sağlam bir ip ile düğüm atılır ipin diğer ucu ise kilidin halkasından geçirilerek*

¹ **Cin Çarpmak:** bir inanışa göre, cinlerin öfkesiyle inme inmek. (TDK)

² <http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA>, 12.04.2008.

³ Recinal Sekoot, “*A’dan Z’ye Büyüler*”, Gün Yayıncılık, İstanbul, 2000, s. 27-30.

*o kısma da sağlam bir düğüm atılır. Kilit insanların pek geçmediği ıssız bir yerde kuruması mümkün olmayan bir suyun içine atılmasının ardından 3 küçük taş kilidin atıldığı suyun içine atılır. Kişinin yüzü suya dönük olarak geri adımlarla 28 adım atılarak oradan uzaklaşılır. Kişi evine geldiğinde bir kaşık kadar tuza 3 **elham suresi** okunduktan sonra bu tuzu kızın evinin çevresine serper.”¹*

1.2.2. Fal (Bakı):

Türk Dil Kurumu Sözlüğünde, geleceği öğrenmek, şans ve kısmeti anlamak amacıyla oyun kağıdı, kahve telvesi, el ayası vb. gibi nesnelere bakarak anlam çıkarma, fal (bakı) olarak tanımlanmaktadır.

Fal genelde ya bazı alet ve araçlarla ya da kimi yöntemlerle tahminlerde bulunma, içinde bulunulan zamanla ve gelecekle ilgili yorum yapma işine de denir. *Kehanet*² ve *bakıcılık*³la ilgili ortak yönleri varsa da, fal özü itibariyle farklıdır. Falcı birtakım şeylere bakar, belirli işlemler yapar, özel alet ve araçlar kullanır. Falcı öte dünyadan haber verdiğini iddia eder. Bakıcı ise görme duyusunu kullanarak kehanette bulunur. Falcının zorunlu olduğu kurallar yoktur. Falcı, bazı teknikler, kurallar ve söz kalıplarıyla belirli şeylerden anlamlar çıkararak, olumlu ya da olumsuz sonuçlara ulaşmaktadır. İnsanoğlunun bilinmezi ve gizemli olanı keşfetmek için, çeşitli yöntemler kullandığı bilinmektedir. Zaman içinde onun bu ihtiyacını karşılamak üzere bu işi meslek haline getirenler çıkmış ve bunlar toplumda büyük saygınlık görmüşlerdir. Büyücü, kahin ve şifacı gibi adlarla anılan bu kişiler, sezgi gücüne dayanarak, görünmez varlıklarla temasa geçerek ya da doğadaki bazı varlık ve nesnelere durum ve davranışlarını yorumlayarak söz sahibi olduklarını iddia etmektedirler. Falda, çeşitli araç ve teknikler kullanıldığından, değişik fal türleri ortaya çıkmaktadır. Başlıca fal türleri: *El*

¹ Recinal Sekoot, *a.g.e.*, s. 169-170

² Bir olayın gerçekleşeceğini önceden bilme, kahinlik, ön deyi, prediksyon. Bu işi yapanlara da *Kahin* denilmektedir. (TDK)

³ Falcılık. (TDK)

*falı*¹, *Tarot*², *kemik falı*³, *kum falı*⁴, *zar falı*⁵, *kurşun dökme*⁶, *su falı*⁷, *rüya yorumu*⁸, *gül falı*⁹, *kahve falı*¹⁰ vb.dir.¹¹

1.2.4. Muska :

Muska, genellikle olası bir hastalıktan korunmak ya da tedavi amacıyla yazılarak taşınan nesnelere verilen addır. Batı dillerinden Latince’de *amuletum*’dan gelmektedir. Muska yani amuletler işlevlerine göre iki gruba ayrılmaktadır; birinci grup, insanları ve varlıkları zararlı dış etkilere uzaklaştırmak, ikinci grup ise; kendilerine iyilik ve güzellik getirmesi için yapılmaktadır. İnsanlar, hayvan, bitki, nesne ve ürünleri uygun olan bir yere astıkları, bağladıkları, diktikleri ya da koydukları zaman kendilerini ölüm, salgın, yer sarsıntısı, su baskını, yıldırım, yangın, savaş, büyü, göz değmesi gibi daha birçok dokuncalardan koruduğuna ve onlara bolluk, zenginlik, iyi bir gelecek, aşılmaz bir güç sağladığına inandıkları doğal ya da yapay nesnelere biri olarak görmektedir.

Türk geleneklerinde çoğunlukla insanları sayrılık ya da tehlikelerden koruyacağına inanılan, üstüne Arapça dualar yazılarak üçgen biçiminde katlanan ve çokluk muşambaya sarılarak üstte taşınan kağıt olarak görülmektedir.¹²

¹ Avuç içindeki çizgiler, elin ve parmakların şekline bakılarak yorumlanan bir faldır.

² Tarot’un nerede ve ne zaman ortaya çıktığı tam olarak bilinmemektedir. Kartların çizimine M.S. 618 tarihinde Çin’de egemen olan Tang hanedanı zamanındaki paraların örnek alındığı zannedilmektedir. Major ve Minor olmak üzere toplam 78 karttan oluşan Tarot kartları, her toplum ve kültürde kendine ait anlamlar içermektedir.

³ Özellikle koyun kemiği olmak üzere bir hayvanın omuz kemiği çıkarılır ve üzerindeki şekiller yorumlanır. Eski Orta Asya Türklerinde Şamanların yani kutsal kişilerin uyguladığı geçerli bir yöntemdir.

⁴ Kum manasına gelen reml sözcüğünden türeyen Remil falının kökenini İdris Peygamber, Danyal Peygamber zamanına kadar dayanmaktadır. İlk önceleri kumun üzerinde yapılan noktalara bakarak açılan kum falı, sonraları yapılan özel tahtalar üzerinde yorumlanmaya başlanmıştır.

⁵ Merak edilen soruların numaralandırılarak bir kağıda yazılması sonrasında gelen sayıların yorumlanmasıyla yapılmaktadır. Kökeni Antik çağlara kadar dayanmaktadır.

⁶ Toplumumuzda nazara karşı kullanılan kurşun dökme; kızgın olarak soğuk suya atılan kurşun parçacıklarının aldığı şekillerin yorumlanması olarak bilinmektedir.

⁷ Suya bakılarak görülen şekiller ve suda oluşan titreşimler yorumlanır.

⁸ Görülen rüyalarındaki imgelerin yorumlanmasıdır.

⁹ Gül yaprakları alınır ve avuç içine konarak eller hızla çarpılır, yaprakların ezilmesi sonucunda ortaya çıkan şekiller yorumlanır. Eski Yunan’da kullanılan bir yöntemdir.

¹⁰ Ülkemizde içilen türk kahvesinin fincanının sallanıp tabağın üzerine ters olarak konulması sonrasında oluşan şekillerin yorumlanması olarak bilinmektedir.

¹¹ “Her şeyde Fal Var”, *Fenomen Dergisi*, Sayı 3, Haziran, 1996, s.68-69.

¹² Ali Püsküllüoğlu, “*Çağdaş Türkçe Sözlük*”, Arkadaş Yayınevi, Ankara, 2004, s.398.

Günümüzün modern insanları, muska sayılan çeşitli nesnelere giysilerinde, boyunlarında, son model arabalarında, iş yerlerinde, bürolarındaki masalarında ve evlerinde uğur getirmesi ya da kendilerini koruması amacıyla bulundurmaktadır.

1.2.5. Nazar :

Arapça bir kelime olan nazar, sözlükte bakış veya bakmak anlamına gelmektedir. Kişide kaza, hastalık, hatta ölüm gibi olumsuzluklara yol açtığına inanılan bakış ya da kem gözle yapılan kötülöklere denilmektedir.¹

Birisi hastalanıp yatağa düşse insanların koyacağı ilk teşhis nazardır. Bu yüzden halk arasında “nazar değdi, göz değdi², nazara geldi, göze geldi” gibi aynı anlamı taşıyan ifadeler yaygın bir biçimde kullanılmaktadır. Nazar inancına hemen hemen dünyanın her tarafında rastlanılmaktadır. Çağlar boyunca bu zararlı güce karşı konulmaya ve onun yıkıcı ve öldürücü gücünden korunmaya çalışılmaktadır. Eski çağlardan günümüze kadar örf ve adetlerle gelen ve göz değmesini önlemek için kullanılan nesnelere : *Göz boncuğu*³, mavi boncuk, at nalı, delikli taş, geyik boynuzu, koç kafası v.b.dir. “Dilimizde mavi boncuk gibi nazarı etkisiz hale getiren şeylere nazarlık denilmektedir.”⁴

İlk olarak çok tanrılı dinlerin inançlarında kabile reisleri kendilerini ve kabilelerini koruma amacıyla koruyucu ayinlerin yanı sıra yukarıda bahsettiğimiz nesnelere kullanarak nazarlıklar yapmışlardır.⁵

1.2.6. Tılsım :

Doğüstü işler yapabileceğine inanılan güce “tılsım” denilmektedir.⁶

¹ Ana Britanica, “*Nazar*”, İstanbul 1986, Cilt XVI., s. 424.

² Uğursuzluk, kötülük getirdiğine inanılan kıskanç veya hayran bakışlar dolayısıyla kötü bir duruma düşürmek. (TDK)

³ Nazar Boncuğu: nazar değmesin diye takılan mavi çocuk veya bunun yerini tutan başka şey, göz boncuğu. (TDK)

⁴ <http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA>, 20.04.2008

⁵ Remziye Köse Özelçi, Güzin Ilıcak, “*Kötülük Kovmanın Göstergesel Temsili: Nazar Boncuğu*”, VIII. Uluslararası Görsel Göstergibilim Kongresi AISV-IAVS “Görünürün Kültürleri”, Cilt II, İstanbul, 2007, s. 622.

⁶ <http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA>, 20.04.2008

İlk çağlardan itibaren bütün toplumlar bazı nesnelere doğüstü güce sahip olduğu ya da büyücüler tarafından kimi nesnelere bu gücün aktarılabilmesine inanmışlardır. “Tılsımlar, insanları koruyabileceğine ya da uğur getirebileceğine inanılan, doğal veya insan yapısı nesnelere. Tılsımlar değerli taş, metal, hayvan dişi ve pençesi, melek ve *peygamber*¹ adları ve bitki gibi çok değişik türlerden meydana gelmektedir. Tılsımların etkisinin doğadaki güçlerle ilişkilerinden, dini çağrışımlardan ya da uğurlu kabul edilen bir zaman diliminde törensel biçimde hazırlanmalarından kaynaklandığına inanılmaktadır.”²

Tılsım kullanmanın kökeni çok antik çağlara kadar uzanmaktadır. En eski şekli Eski Mısır’da bulunan tılsımın en yaygın olanları ise; *reenkarnasyon*³u simgeleyen “*Skarabe*”⁴, ölümden sonra dirilmeyi sağladığına inanılan “*doğan güneş*”⁵ tılsımı ve “*Ankh*” adı verilen yaşam anahtarı olarak bilinmektedir. Hıristiyanların taktıkları “Haç” ise “*Ankh*”ın zamanla dönüşümü sonucu oluşmuş bir tılsımdır. Eski Türk topluluklarında da tılsım inancının yaygın olduğu bilinmektedir. Örneğin *Osmanlılarda başta hamam kubbe delikleri olmak üzere mezar taşları, anıtlar ve kemer kilit taşlarıyla çini, seramik gibi mimariyi ilgilendiren konularda şeytanı uzaklaştırma amacıyla; mutfak eşyalarında, çeşmelerde, sebillerde zehirlenmeye karşı tılsım niyetine Süleyman Peygamber’in iç içe geçmiş iki üçgenden oluşan mührü kullanılmıştır.*⁶

1.2.7. Adak

Din olgusu ile ortaya çıkan adak geleneği çok tanrılı dinlerin yer aldığı antik çağlara kadar uzanmaktadır. Bir tür Tanrı’ya söz vermedir. Ülkemizde “Şu işim olursa horoz / kurban keseceğim” dileğiyle kullanılmaktadır. Ayrıca bir kişi ya da gruba iyi şans getirmesi için yapılan mum dikme, yakma gibi adaklar da mevcuttur. Adak bir hayvan, bir eşya olabileceği gibi, bir hareket, bir davranış da olabilmektedir.

¹ İnsanlara Tanrı’nın buyruklarını bildiren, onları Tanrı yoluna, dine çağıran kimse; Yalvaç; Yalavaç; Elçi. (TDK)

² Ana Britanica, “*Tılsım*”, İstanbul 1986, XX., s. 619.

³ Ruhun bir bedenden başka bir bedene geçerek varlığını sürdürdüğü inancı; Tenasüh; Ruh göçü. (TDK)

⁴ Bok böceği.

⁵ Ra’nın gözü.

⁶ İskender Pala, http://www.barbaros.biz/Muhru_Suleyman.htm, 20.04.2008

1.3. BÜYÜ TÜRLERİ

Büyü kavramı iki ayrı ilkeye dayanmaktadır; benzerin benzerini doğuracağı ilkesi ve bir kez birbirine dokunmuş şeylerin fiziksel temas kesildikten sonra da birbirini etkileyeceği ilkesidir¹. Bu ilkelere göre ilk büyüler *sempatik* adı altında *taklit* ve *temas büyüleri* olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Büyü daha sonra ise “aktif” ve “pasif” büyüler olarak ikiye ayrılmaktadır. Aktif büyüler de kendi içerisinde üç ayrı sınıfta toplanmaktadır. Önce sempatik büyüler ve kendi içinde sınıflandırılmasını, sonra aktif ile pasif büyüler ardından da aktif büyülerin kendi içinde nasıl sınıflandırıldığını inceleyeceğiz :

1.3.1.Sempatik Büyü

Sempatik büyüler iki gruba ayrılmaktadır. Bunların ilki taklit büyüsü, diğeri ise temas büyüsü olarak bilinmektedir. Sempatik büyüler genellikle kara ve kıvı büyü gibi yöntemler içerisinde kullanılmaktadır.

1.3.1.1. Taklit Büyüsü

Hoşlanılmayan ya da korkulan bir kimsenin zararsız hale getirilmesi, bir kimsenin öldürülmesi için yapılmaktadır. Bu büyülerde, büyü yapılacak kişinin fotoğrafının yakılması gibi işlemler uygulanmaktadır.

Taklit büyüsünde en çok kullanılan nesne, zararı ya da ölümü istenilen kişinin resmi ya da çamurdan, balmumundan, ağaçtan yapılmış heykelidir. “Parça bütüne aittir” ilkesinden yola çıkılan bu büyü yönteminde büyü yapılacak kişinin saç, tırnak, kirpik, kaş, tükürük gibi kendisinden koparılmış parçaları kullanılarak kişinin geri kalan

¹ James George Frazer, “*Altın Dal Büyü ve Din Üzerine Bir Çalışma*”, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2004, s.33.

bedenine zarar verilmesi sağlanmaya çalışılmaktadır. S.15'te anlatılan *kızıl büyü* uygulamalarında yapılan *vudu* bebeklerine benzer uygulamalardan oluşmaktadır.

1.3.1.2. Temas Büyüsü

Temas büyüü taklit büyüüne çok benzer özellikler taşımaktadır. En çok bilinen ve en yaygın olan örneği, bir kişinin, o kişiden alınmış saç ya da tırnağıyla arasında büyü yoluyla sempati uygulanmasıdır. Bu, “Bir kez birbirine dokunmuş şeylerin fiziksel temas kesildikten sonra da, uzaktan birbirini etkileyeceği” ilkesine dayanarak kişinin etki altına girmesine neden olmaktadır.

Temas büyüünde, saç, tırnak, kirpik, vb. fizyolojik öğelerin dışında, kişinin günlük giysileri ya da günlük yaşamında kullandığı nesnelere aracılığıyla da etki ve gücün büyüünün başarısını arttıracığına inanılmaktadır.

1.3.2. Aktif Büyü

Üstün performans sonucu geliştirilmiş bir iradeyle doğa olaylarına egemen olmak için yapılan aktif büyü; “hipnotizma”, “manyetizma”, “telepati” vb. gibi uygulamalardır.

1.3.3. Pasif Büyü

Kötülükleri uzaklaştırma ve korunma amacıyla yapılan pasif büyü, aktif büyüünün amaç bakımından tam tersidir. Kötülüklerden korunmak için taşınan *ankh*¹, *haç*² gibi koruyucu tılsım ve muskalar; nazar boncukları; *lapis*³, *kara kehribar*⁴ gibi taşlar; bu büyülerin kapsamında yer almaktadır. Savunma amacı taşıyan pasif büyüünün, aktif büyüden ayrılan tarafı kişinin bakış açısını değiştirme etkisinin olmamasıdır.

¹ Eski Mısır'da hastalığa, kısırlığa ve psikik güçlerin kaybına karşı koruduğuna inanılan Ankh, *Crux Ansata* adıyla da anılmaktadır. (D. Morris)

² Hz. İsa'nın ruh göçünden yardım uman Hristiyanlar zaman içerisinde 285 farklı tür haç kullanmışlardır. Bilinen diğer adı *istavroz*dur. (D. Morris)

³ Eski Mısır'da sıkça karşılaşılan tılsım ve muska yapımında kullanılan lacivert değerli bir taş. (D. Morris)

⁴ Kömürün yoğun bir biçimi olan bu taşın, çeşitli hastalıklara, büyüye, cinlere ve melankoliye karşı koruduğuna inanılmaktadır. (D. Morris)

1.3.4. Ak Büyü

Kişiye zarar verme ya da lanetleme gibi kötülük niteliği taşımayan ve iyilik amacıyla yapılan büyülere “ak büyü” adı verilmektedir. Bir kişiyi kendine aşık etmek, sevdiği kişiyle ilişkisini güçlendirmek, özlediği kişinin hemen gelmesini sağlamak, eşi ya da sevgilinin kendisine sadık kılmak, doğal afetlerden korunmak gibi amaçları bulunmaktadır.

“Ak büyü” büyü yapılan kişiye zarar verme amacını gütmmez. Uygulanan kişinin uygulatan kişiye bakış açısının iyi yönde değişmesini sağlamayı amaçlar. Yani, bir kişiye karşı olumsuz duygular besleyen diğer kişinin, doğa üstü güçler yardımıyla düşünce yapısı bozularak olumluya dönüştürüldüğü savunulur. Bunun dışında fiziksel ya da ruhsal olumsuz etkisi bulunmadığı savunulmaktadır. Başka bir örneğe yağmur duası olarak gösterilebilir. Yağmurun yağmasını ve kurak bölgenin tekrar canlanmasını sağlayan bu büyü, kötü amaçlar gütmemektedir.

“Ak Büyü”de Kullanılan Nesnelere: Elmas, portakal yağı, zümrüt, pembe-beyaz-yeşil-sarı mum, çiçek özlü tütsüler, zeytinyağı, inci, gül, elma, su, ateş gibi...

1.3.5. Kara Büyü

Kara büyü kötü niyetle yapılan büyü sınıfına girmektedir. Bu büyüleri uygulayan kişilerin amacı karanlık güçlerle işbirliği yaparak, bir insanı öldürmek, ruhsal ve fiziksel yapısını bozmak, ağır izler bırakmak, yapılan insanın işlerinin ters gitmesini sağlamaktır.

Kara büyü yapılan kişiye tamamen zarar verme amaçlıdır. Bu büyüler ustalaşmış büyücüler tarafından her şey göze alınarak yapılmaktadır. Kara büyücü olarak anılan bu kişilerin, karanlık güçlerle işbirliği yaptığı hatta bu yolla geleceği de görebildikleri iddia

edilmektedir. Satanist büyücüler *ruhunu şeytana satma anlaşması*¹ sonrasında kara büyü yöntemleri kullanmaktadır. Ölülerin ruhlarıyla iletişim kuran “Nekromanlar” kara büyücüler sınıfına girmektedir.

“Kara Büyü”de Kullanılan Nesnelere: Yarasa kanı, idrar-kan gibi insan sıvıları, ceset parçaları, siyah mum, örümcek sıvısı, kurbağa bacağı, karga kanı, mezar toprağı vb...

Resim 1 : Büyü Nesneleri²

1.3.6. Kırmızı Büyü

“Kırmızı Büyü”nün amacı kara büyü gibi zarar vermektir. “Kırmızı Büyü”, kara büyüden çok daha tehlikeli sayılmaktadır. *Vuduyu* (Voodoo) yani “Kırmızı Büyü”yü yapan büyücülerin amaçları, öldürmek ya da sakatlamaktır. İntihara yönlendirme, kişide derin ruhsal izler bırakma ve lanetlemek gibi.

Şöyle ki; ani ölümler yerine işkence ve acıyı uzatmaya yönelik ölümcül uygulamalarla birey kontrol altına alınarak bir kukla gibi yönlendirmek istenir.

¹ "Ruhunu Şeytana Satmak" terimi bir antlaşmadır. Bu çok basit fakat ebedi bir antlaşmadır.Şeytan büyücünün hizmetine girer ve her istediğini sorgusuz yerine getirir.Bunun bedeli olarak büyücünün Ruhü, beden hayatı bitince Şeytanın mevkiisine girer ve onun hizmetine geçer.Bu antlaşmadan çıkış yoktur. Eğer büyücü, bedeni hayatı sırasında bu antlaşmadan vazgeçerse, şeytan bedeni hayatının sona ermesini beklemek zorunda değildir ve Ruh'u istediği gibi yönlendirebilir. (<http://kara-lanet.8m.com/karabuyu.htm>)

² http://www.medyumca.com/Site/images/ben_kimim/buyu.jpg, 20.05.2008.

Kırmızı büyü, balta girmemiş ormanlarda yaşayan Haiti olarak bilinen ilkel Afrika kabilelerinde başlamış buradan dünyaya yayılmıştır.¹ En güçlü *vudu* büyüleri halen Afrika'da yapılmaktadır. Afrika'ya giden kötü amaçlı turistler bu bilgileri almakta ve çeşitli yerlere yaymaktadırlar. Bu büyüde ilginç danslar ve müzikler yapılmakta, ceset parçaları kullanılarak, ölü ruhları harekete geçirme ve karanlık güçlerle işbirliği yapmak amaçlanmaktadır. En çok bilinen örneği mumdan ya da bezden yapılan kuklalardır. Bu kuklaya iğne batırıldığında, birey kendisine iğne batırılmış gibi ağrılar hissetmektedir. Kısacası temsili kukla üzerinde yapılan herhangi bir işlem kuklanın temsil ettiği kişinin üzerinde fiziksel etki sağlamaktadır. İkinci bilinen yöntem ise ölülerin mezardan kaldırılması işlemidir. “Zombi” yapmak olarak bilinen bu yöntemde, kişi mezarda ne halde ise o haliyle tekrar dirilir ve dirilten büyücünün kölesi olur.

“Kırmızı Büyü”de Kullanılan Nesnelere: İnsan ve hayvan cesetleri, kara büyüde kullanılan malzemelerin tümü.

1.4. BÜYÜ, DİN VE RİTÜELLERİN KAYNAKLARI

Yaratana duyulan inanç, doğayla ilk karşılaştığında doğanın gücüne karşı kendini koruma gereksinimiyle başlamış ve ilkel insanlar anlamlandıramadıkları, bugün sıradan saydığımız doğa olaylarını tanrısal güçler sanmışlardır. Hastalıklar, rüyalar, ilkel insanlar için çözemedikleri sorular haline geldiğinde kendilerine göre yanıtlar bulmaya çalışmışlardır. Bu yanıtlar zamanla onların inanışları haline gelerek inançlarını oluşturmuştur. İnanmaya ve tapmaya başladıkları yaratan, kimi doğa olaylarını hala sürdürdüğünde bunu yaptıkları bir hataya ve yaratanın kızgınlığına bağlamışlar ve bunun sonucunda da büyüünün kaynağı olan ritüeller ortaya çıkmıştır. Yaratanın kızgınlığını gidermek için ona, çeşitli eşyalar, canlı ya da cansız nesnelere sunmuş, dans etmiş ve kızgınlığının yok olması için dua etmişlerdir.

Avcılık, balıkçılık ve toplayıcılıkla geçinen paleolitik insanın dinsel evrenine ilişkin ilk arkeolojik bulgular, Fransız-Cantabrica mağara resimleri sanatına (M.Ö.

¹ W.B.Crow, a.g.e., s.28.

30.000) kadar gitmektedir. Bu avcılar hayvanları, insanın doğaüstü güçlerle donatılmış benzerleri olarak görmekte ve insanın hayvana, hayvanınsa insana dönüşebileceğine; ölümlerin ruhlarının hayvan bedenine görebileceğine; belirli bir kişiyle belirli bir hayvanın gizemli ilişkiler içinde bulunduğuna inanırlardı.¹ Bu inanış Kızılderili toplumlarında ve Afrika'daki bazı kabilelerde, Hindistan'da halen yaygın olan bir inanıştır.

Birçok düşünürün ve akademisyenin yıllarca üzerinde çalışmasına rağmen dinin tanımı ve ortaya çıkışı konusunda kesin bir yargıya varılamamıştır. Dinin ortaya çıkışı ve gelişme basamakları için oluşturulan kuramların başlıcaları *animizm*, *dinamizm* ve *ur-monoteizm* olarak bilinmektedir.”² “*Animizm* terimi, *anima* “soul” kelimesinden türemiştir, felsefedeki anlamı ruhun varlığına inanmak anlamını taşımaktadır. Geniş anlamda, tüm dinleri kapsayan animizm, insanların can ya da ruh taşıdığı, hayvanların, bitkilerin ve cansız dediğimiz nesnelere ruhları olduğu ve insanın rüya ve durugörü aracılığıyla bu ruhlarla ilişki kurabileceğine inanmaktır.”³ “Antropolojide kullanılan bu kuramı E.B. Tylor ortaya atmıştır. Şu an geçerliliğini yitiren kurama göre ardından manizme yani ölümler ve atalar ibadetinde ardından *fetişizm*, *politeizm* yani çok tanrıcılığa ve en sonunda da *monoteizm* yani tek tanrıcılığa geçilmiştir.”⁴

Bir diğer önemli kuramı R.R.Maret ortaya atmıştır; *Dinamizm*. Bu kurama göre dinin başlangıcı sırlı, kişisel olmayan bir güce dayanmaktadır. *Preanimizm* yani ruhçuluk öncesi olarak adlandırılan bu kurama göre, insanlar ilkin büyüsel pratikleri uygulamış, bu pratiklerden din gelişmiş ve büyümlü sözlerden de dualar doğmuştur.

Diğer kuram *ur-monoteizm* yani en eski tek tanrıcılığı ortaya koyan P.W.Schmidt, kuramını diğer iki kuramı çürütürerek, kimi ilkelere halen görülmekte olan “ilk yaratıcı” inancına bağlamıştır.

Dinin doğuşu konusunda David Hume ise; “*İlk din fikirleri doğada olup bitenleri seyretmekten değil, yaşamın olaylarıyla ilgili bir kaygıdan ve insan zihnini işleten*

¹ Mircea Eliade, “*Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi*”, *Taş Devrinden Elrusis Mysteria'larına*, Cilt I, Kabalıcı Yayınevi, İstanbul, 2007, s.21.

² Vedat Seyis Örnek, “*100 Soruda İlkelerde Din, Büyü, Sanat ve Efsane*”, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1995, s.127.

³ W.B.Crow, a.g.e., s.25.

⁴ Vedat Seyis Örnek, a.g.e., s.128.

*bitmek tükenmek bilmez umut ve korkulardan doğmuştur.*¹” demiştir. Gökyüzü tek tanrılı dinlerin gelişile birlikte önemini kaybetmemiş “yaratıcı” imgesiyle kutsallığını pekiştirmiştir. Sonuçta günümüzde hala insanlar, tanrıya yakarırken ellerini gökyüzüne doğru kaldırıp ağıtlar yakmaktadırlar.

Görüldüğü gibi bilinmezliğe duyulan korkular dini inançların oluşumunda hep olagelen en büyük etkidir. İlkel insanların ilk korkuları ve korku kaynaklarından onları koruyan tılsımları, mağara duvarlarında, üzerlerine giydikleri postlarda, topraktan yaptıkları çanaklarda çizgiler ve işaretlerle anlatılmıştır. İlkel insanlar tanrıları gökyüzü, ateş, su gibi durdurmayı zamanla öğrendikleri doğadaki oluşumlarken, daha sonra da kendilerine önünde daha rahat tapacakları “heykel” (totem) görünümünde gereksinimlerini karşılayan ancak yine doğaya ait nesnelere birer tanrı oluşturdular. Yunan mitolojisinde bulunan zevk ve mutluluğa neden sayılan şarap gibi şeyler; korku, nefret, acı gibi yaşadıkları tüm duygular gibi binlerce maddi ve manevi öge birer tanrı ve tanrıçaya dönüşmüştür. Ama ilkel insanları ilk kez yaratıcı fikrine ve dine sürükleyen düşünce, bilinmeyene karşı duydukları korkuydu.

Batılı düşünürlerin bir kısmı “büyü, dinden çıkmıştır” derken, diğer kısmı dinin büyüden çıktığını savunmaktadır. Ortak nokta din ve büyüün birbirinden ayrılmaz bir bütün oluşturduğu görüşünde birleşmektedir.

Din ve büyü kimi ortak noktalarda birleştiği gibi, kimi yönlerden de birbiriyle ayrılır:²

DİN	BÜYÜ
Doğüstüdür.	Doğüstüdür.
Eski geleneğe dayanmaktadır.	Eski geleneğe dayanmaktadır.
Yasakları ve kuralları bütünü vardır.	Yasakları ve kuralları bütünü vardır.
İbadet işlemi tanrıların yumuşamasını sağlamayı hedefler.	Büyü işlemleri tanrıların düzenini değiştirmeyi hedefler.
Karışık yönleri ve amaçları ile basit bir tekniği yoktur.	Sınırlı ve belli bir tekniği vardır. (Sihirli sözcükler, uygulanması gereken sıralı işlemler)
Boyun eğme ve bağlanma esasına dayanır.	Kişisel belirleme ve kişisel kontrole dayanır.
Herkese açıktır.	Herkese kapalıdır.
Büyüyü reddeder ve tanrının kanunlarına başkaldırı olarak kabul ederek günah sayar.	Gerektiğinde dine; dinlerin kitaplarına, azizlerine, peygamberlerine başvurarak, yardım alır.
Cemaate ihtiyaç duyar.	Kişiseldir, cemaati yoktur.

Tablo 1 : Din ve Büyü

¹ David Hume, “*Din Üstüne*”, İmge Kitabevi, Ankara, 3. Basım, 1995, s. 19.

² Prof.Dr. Cemal Anadol, “*Tarihten Günümüze Kadar Doğu ve Batı Kültürlerinde Halk İnanışları, Büyü*”, Bilge KarıncaYayınları, İstanbul, 2006, s. 24-25. (Tablolaştırılmıştır)

Karşılaştırmalar göz önüne alındığında büyü dinin içinden çıkmış görünse de, dinden kopamamış ve her yönüyle yine de dine sarılmış olarak göze çarpmaktadır. İnsanlar yüzyıllardır, dinin cevap vermediği, gereksinimlerini karşılamadığı anlarda büyüü devreye sokmaktadırlar.

Bunun en önemli kanıtları arkeologlar tarafından bulunan büyüü taşlarda göze çarpmaktadır. Roma döneminde ve erken Hıristiyan dönemlerinden kalma büyü nesnesi olarak kullanılan taşların üzerinde *Tanrı* ve *İsa* için kullanılan “Musevi” ve “Hıristiyan” adları görülmektedir. Yaklaşık 3. yüzyıla ait, çarmıha gerilmiş İsa’yı iki tarafında diz çökmüş figürlerle gösteren bir taşın arkasında büyüü harfler yer almaktadır.¹

Halen Afrika, Avustralya gibi ülkelerdeki ilkel kabilelerde görülen ateş etrafında maskelerle gerçekleştirilen ritüel danslar, erginleme törenlerinde, evlenme ve ölümden, savaş sonrasında ve savaşlar öncesinde, kıtlık zamanlarında ve bolluk zamanlarında yani hayatlarıyla ilgili her olay sonrasında ve öncesinde gerçekleştirilmektedir. Pagan² inanıştan gelen bu ritüeller tek tanrılı dinlerde de farklı biçimlerde yine sürdürülmektedir. Örneğin İslam’da gerçekleştirilen sünnet, Hıristiyanlıkta gerçekleştirilen komüniona katılma birer ergenlik ritüelidir. Hıristiyanlık ve Musevilik gibi tek tanrılı dinlerde evlenme bir ritüel biçiminde yapılmaktadır. Yine kiliselerde yapılan mum yakma işlemleri de pagan dönemden gelen bir ritüeldir.

1.5. FARKLI KÜLTÜRLERDE BÜYÜ

Büyü, Din ve Ritüellerin Kaynakları bölümünde bahsetmiş olduğumuz gibi ilkel insanlar hakkında çok az bulgu olmasına rağmen, o dönemden kalma mağara resimleri ve silahlardan edindiğimiz bilgilere göre, büyü çok eski zamanlardan beri varlığını sürdürmektedir. Büyüdeki, “Benzer benzeri meydana getirir” şeklindeki büyüsel anlayışla çizilmiş kargı saplanmış hayvan resimlerinin, çok eski dönemlerden kalma

¹ Richard Kieckhefer, “*Ortaçağda Büyü*”, Alkım Yayınevi, İstanbul, 2004, s.45.

² Pagan: Hıristiyanlığın başlangıcını izleyen ilk yüzyıllarda, özellikle kırsal kesimlerde yaşayanların uzun süre bağlı kaldığı çok tanrıcılığa Hıristiyanların verdiği ad.

mağara duvarlarında bulunması, büyüün tarihinin çok eski zamanlardan beri var olduğunu göstermektedir. Ayrıca o dönemlerden kalma, mumyalı cesetlerin, kırmızı boya ile kaplandığı görülmektedir. Benzer benzeri meydana getirir inanişına uygun olarak, kana benzeyen kırmızı rengin ölü için bir hayat özü şeklinde düşünöldüğü, böylece kırmızıya boyanarak büyülenmiş cesedin yeniden dirileceğine inanıldığı sanılmaktadır.¹

Eski Roma ve Eski Mısır gibi büyük uygarlıkların hepsinde büyü bir şekilde varlığını göstermiştir. Kısaca göz atalım:

Eski Mısır’da büyü ve sihir dinsel bir öğedir. İnisiyatik öğretilerden oluşan Osiris Kültü, büyü üzerine kuruludur. Ötealem inanişına dayanan Mısır dininde, bu inaniş nedeniyle mumyalama işlemleri, çeşitli muskalar “*Ölüler Kitabı*”²na uygun olarak ölüyle beraber gömölürdü. Mısırlıların tıpta, astrolojide, simyada, metalürjide ilerlemesinin nedeni olarak Osiris kültüne inançları gösterilmektedir. O dönemden kalan birçok papirüste büyü metinleri yer almaktadır.

Eski Mısır inancına çok benzer özellikler taşıyan diğer iki uygarlık, aynı tarihlerde Amerika kıtasında yaşayan Aztek ve Mayalar’dır. Yaptıkları tapınak örnekleri ve ötealem inanişlarının neredeyse birebir örtüşükleri göze çarpmaktadır. Ancak Maya ve Azteklerin Mısır’dan farkı insan kurban etme törenleridir. Bu törenler futbolun doğuşunun nedeni sayılmaktadır.

Eski Yunan’da büyüünün “Hekate” adlı bir de tanrıçası bulunmaktadır. Büyücüler *Pisagor*³,un rakamlarından faydalanarak, sayıları büyüülü daireler içinde kullanmaktaydı. *Pisagorcular* da büyü kuramları yanında büyü uygulamaları yapmaktaydılar.⁴

¹ Hikmet Tanyu, “*Büyü*”, *T.D.V. İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, 1992, VI. s.503.

² *Ölüler Kitabı*: Eski Mısır’da ölümden sonra inanişna dair ritüelleri içinde bulunduran kutsal metinler. Mezar duvarlarında, piramitlerde, lahitlerde ve mumya sargılarında karşımıza çıkar.

³ Pisagor; M.Ö. 580 - M.Ö. 500 tarihleri arasında yaşamış olan bir Yunan filozofu ve matematikçidir. Sayıların başı olarak bilinmektedir. Eğitimi Mısır, Babil ve Osiris kahinlerinden almıştır. Gizemli bilimler akademisi de kuran Pisagor (Pythagoras), gizli bilimlerin yanında bilimle de uğraşmaktaydı.

⁴ Hikmet Tanyu, “*Büyü*”, *T.D.V.İ.A.*, VI. s.503.

Yunanlıların *Dionysos*¹ yani şarap tanrısı için düzenledikleri törenler, Ortaçağ Avrupası'nda cadıların uyguladıkları törenlere çok benzer özellikler taşımaktadır. Modern büyücülerin büyüsel sözleri “Ey Tanrıça Hekate” sözleriyle başlamaktadır. Hıristiyanlığın paganizmle beraber yaşayıp geliştiğinin en büyük kanıtı da bu ayinler ve büyüsel ritüelleridir.

Eski Roma'da büyücülerin hilekar oldukları düşüncesi hakimse de, imparatorlar geleceklere, savaşları için büyücülerden medet umuyorlardı. Yaşamlarında büyüün önemi gözden kaçmayacak kadar büyüktü. Büyücülük her dönem ve yerde daima iki ayrı sınıfa ayrılmıştır: “her şeye sahip olanlar” ve “hiçbir şeye sahip olmayanlar”. Romalıların büyücülüğü Çiçero'ya göre *Haruspicini*², *fulgurales*³ ve *rituales*⁴ olarak üçe ayrılıyor. Etrüsklerden aldıkları büyüsel geleneği, Orta Doğu'dan gelen gelenek ve öğretilerle birleştirmişlerdir.⁵

Eski Çin'de Konfüçyüsçülük büyüye karşı çıkınca, eski büyücülerin yaptıklarını *Taoist*⁶ ve *Budist*⁷ rahipler devraldılar. İnsanı yaşamda ve ölüm sonrasında güçlendirmeyi, sonucunda da ruhları, hatta tanrıları bile denetim altına almayı amaçlamaktaydı.⁸ Çin'de büyücüler hem kahin hem de koruyucuydular. Tılsımlar, büyü aynalar, büyü peçeteler kullanıyorlar, büyüsel formüllerini sarı ya da kırmızı kağıtlara yazıyor, ayinlerinde çanlar kullanıyorlardı. Ayinsel kıyafetleri genellikle kırmızıydı. Büyü Çinliler için ak, kara ya da kırmızı diye ayrılmazdı.⁹

¹ Dionysos; eski Yunan'da şarabın sadece sarhoş ediciliğini değil, sosyal ve faydalı etkilerini temsil eden medeniyetin destekçisi ve barış aşığı bir tanrı olarak bilinmektedir.

² Haruspicini: Hayvan organlarını, başta ciğerleri olmak üzere inceleyerek tanrıların niyetlerini anlamaya çalışma. (Giovanni Scognamillo, Arif Aslan)

³ Fulgurales: Şimşekleri yorumlama ve uzaklaştırma sanatı. (Giovanni Scognamillo, Arif Aslan)

⁴ Rituales: Toplumsal ve siyasal koşulları, insan hayatını, ölüm sonrasını düzenleyen yarı büyüsel kurallar. (Giovanni Scognamillo, Arif Aslan)

⁵ Giovanni Scognamillo, Arif Aslan, “*Doğu ve Batı Kaynaklarına Göre Büyü*”, Karizma Yayınları, İstanbul, 2002, s.47.

⁶ Taoizm: Laozi tarafından 6. yy.'da kurulan Taoizm, babadan oğla geçen bir kast sistemi içermektedir. İnsanın ve evrenin ortak noktasına tutunan bu din, ying yang ilkesine yani karşıtlıkların sürekli dönüşümüne dayanmaktaydı. Doğayı sarmak ve ona uymayı uymak esastır. (Büyük Larousse)

⁷ Budizm: Buddha tarafından Hindistan'da M.Ö. 4. yy'da ortaya çıkan din. (Büyük Larousse)

⁸ Hikmet Tanyu, “*Büyü*”, *T.D.V.İ.A.*, VI. s.503.

⁹ Giovanni Scognamillo, Arif Aslan, a.g.e., s.29-30.

Eski Japonya’da büyü Budizm ve Şinto dinlerine dayanmaktadır. Çin’deki özellikleri taşıyan Japon büyücülüğünde kullanılan nesnelere biçimsel özellikleri amacı belirlemede tamamen tarafsız kalmaktadır. Örneğin pirinç ve değerli taşlar olumluyken, kılıç sadece bir araçtır ve kullanım alanına bağlı olarak değişim gösterir. Japonya’da halen başkalarına zarar vermediğiniz sürece kötü ruhlardan korunmak, gelebilecek kötülükleri engellemek, bol ürün elde etmek gibi amaçlarla büyü uygulanmaktadır.¹

Ortaçağ Avrupa’sında büyü yapmanın cezası ölümcüldü. Engizisyon rahipleri tarafından binlerce insan cadıçılık suçlamasıyla yakılmış, boğulmuş ve idam edilmiştir. Paganizmden gelen inançlarla, kilise ve engizisyon mahkemelerine karşı bir protesto olarak ortaya çıkan bu kült içerisinde yapılan büyüler, tüm büyü türlerini içerisinde barındırmaktaydı. Günümüzde halen devam eden bu inanışlar, korku filmlerine de sıklıkla konu olmuştur. Geceleri dolunayın altında çıplak dans etmekten, kazanda iksirler yapmaya kadar birçok değişik uygulamadan oluşan büyü çalışmaları bulunmaktaydı. “*La Malleus Maleficarum*” (1487) yani “*Caduların Tokmağı*” adlı 3 ciltlik kitabı kaynak olarak kullanan engizisyon yargıçları, cadıçılıkla suçlanan kadınları çırılçıplak soyup inceledikten sonra türlü işkenceler yaparak öldürmekteydi. “*Cadı*”² (*Witch*³, *Hexe*⁴, *Sorciere*) olarak adlandırılan bu büyücüler, “Sabbat”ta, Musa peygambere On Emir’de bildirilen dinlenme gününde, Şeytan’la beraber toplanmaktaydılar. Ateş etrafında dans, ayin ve Şeytan’a kendini sunmak gibi değişik ritüellerden oluşan bu Sabbat geceleri, günümüzde kimi inananlar tarafından halen uygulanmaktadır. Cadı tarafından büyülediğine inanılan kişiler “*Cadı Pastası*” (*Witch Cake*) denilen bir ekmek hazırlıyorlardı. Büyülediğinden şüphelenilen kişinin idrarı kullanılarak yapılan bu çavdar ekmeği, bir köpeğe yedirilmekteydi. Eğer köpek kişide

¹ Giovanni Scognamillo, Arif Aslan, a.g.e., s.54-55.

² Cadı: Geceleri dolaşarak insanlara kötülük ettiğine inanılan hortlak; mecaz kullanımda ise kötülük yaparak başkalarına zarar veren kadın. Deyim olarak; Cadı Gibi: Saçı başı dağınık, tırnakları uzun ve pis (kadın) ya da çok becerikli kimse. Türkçe birleşik kelimeler içerisinde iki kullanımı daha bulunmaktadır; Cadı Kazanı: Dedikodunun, fesadın çok olduğu yer. Cadısüpürgesi: (Bitkibilimi) Emeçleri özellikle dal uçlarındaki kabuk altında sıkı bir ağ öreerek çekirdekli yemiş ağaçlarının çiçeklenmesine, dolayısıyla meyve verimine engel olan asklı mantar (*Taphrina cerasi*). (TDK)

³ Witch: Eski Yunanca’da tedavi eden, iyileştiren, şifa veren insan anlamına gelmektedir. Witchcraft ise, bu büyücülük sanatını uygulayan insanların bağlı oldukları dindir. Şamanizm’in modernize ve sistematikleşmiş şekli olarak görülmektedir.

⁴ Hexe: Almanca’da cadı kelimesi için kullanılan sözcük.

oluşan belirtilere benzer hareketler sergilerse, kişinin cadı tarafından büyülendiği kabul ediliyordu.

Eski Türkler, Şamanizm'e inanmaktaydı. Şamanistlere göre dünya; "gök", "yeryüzü" ve "yeraltı" olmak üzere üç kısma ayrılmaktaydı. Altay Türklerine göre "Aydınlık Alemi", yukarıdaki dünyayı yani gökyüzünü Tanrı Ülgen'le ona bağlı iyi ruhları temsil etmekteydi. Yeryüzünü, yani "Orta Dünya"yı insanlar, yeraltı dünyası "Aşağıdaki Dünya"yı ise Tanrı Erlik ve ona bağlı kötü ruhlar oluşturmaktaydı. İyi ruhlarla ilişki kurup, iyilik yapan Şamanlar *ak-Şaman*¹, yeraltı ruhlarıyla konuşup, Erlik'in hizmetinde olanlar ise *kara-Şaman* dır.

Şamanlığın soydan gelen kalıtımsal bir güç olduğuna inanılmaktaydı. Herkes şaman olamazdı. Davullarının yanı sıra ilkel kabilelerdeki gibi asa da taşıyan şamanlar, aynı soydan gelseler de belli sınavlardan geçerek bu mertebeye ulaşırlardı.

Savaşların zaferle sonuçlanmasının, hakanların tahta çıkışlarının nedeni Göktanrı yani Ülgen'di. Orta Asya kavimlerinde Göktanrı ibadetinin içerisinde Güneş, Ay, Yıldırım ve Fırtına ibadetleri de yer almaktaydı. Hatta, Altay kavimlerinde Güneş üzerine ant içilmekteydi. Onlara göre Güneş *ana*, Ay ise *ata* olarak görülmektedir. Güneş'in yerdeki temsilcisi ateştir; Güneş ve Ay tutulmalarının nedeniyse kötü ruhlarla Güneş ve Ay arasındaki savaştır. Altay kavimlerinde en büyük Göktanrı Ülgen ya da Kuday'dı ve ulu, büyük anlamı taşıyan iyilik tanrısıydı. Ülgen, Güneş ve Ay'ın üstünde yaşar; ona giden yol, yalnızca erkek şamanlara, ayin sırasında açılırdı. Ancak, bu yolda yedi büyük engel bulunmaktaydı. Erkek şamanlar bile yalnızca beşinci engel olan "Kazık" yıldızına kadar ulaşabilir ve oradan geri dönmek zorunda kalırlardı.²

Şamanlar tekrar doğuşa ve insanların üç canı olduğuna inanırlardı. Ölüm gerçekleşirken üç candan biri mezarda kalır, biri "gölgeler diyarı"na iner, üçüncüsü ise

¹ Şaman (Kam): Tanrılar ve ruhlarla insanlar arasında aracılık yapma gücündeki kişi.

² Büyük Larousse, "*Şamanlık*", İstanbul, Cilt 21, s. 10996.

göge çıkardı. Ölüler, bir süre sonra, yeryüzünde tekrar doğabilirlerdi. Uygurlar, inandıkları yeniden doğma olgusuna “*sansar*” adını vermişlerdir.¹

Şamanizm’de dağlar, göller, ırmaklar, vb. canlı, orman ve ağaçlar ise kutsal sayılırdı. Yer-su tanrısı ve ruhlar da büyük bir öneme sahipti.² Şamanların ayinlerinde en önemli araç davuldu. Her şamanın davulu ölümünden sonra bir ormana götürülerek, parçalanıp, bir ağacın dalına asılır, şamanın ölüsü de bu ağacın dibine gömülürdü. Şamanlar olanaklar elverdiğince obadan ve yollardan uzak bir tepeye, hayvan sürülerinin yaklaşamayacağı bir yere gömülürlerdi. Eski inanışlara göre, her şamanın evinde iki davul bulunmaktaydı. Bunlardan biri ayinlerde kullanılır, ikincisi de bir köşede saklanırdı. Kimi olağanüstü durumlarda şamanlar davul yerine *yölgö* (küçük yay) bulundururlardı. Ancak *yölgö* ile tam bir tören gerçekleştirilemezdi.³

Şamanlar törenler sırasında özel giysiler giymekteydiler. *Manyak* adı verilen bu tören giysilerini giyen şamanlar, bu uygulamalar sırasında sara nöbetleri gibi nöbetler geçirirlerdi. Bu translar için sanrılara neden olduğu bilinen peyote kaktüsü, psilybe mantarları, sabah sefası ve tütün gibi bitkiler kullandıkları bilinmektedir.⁴

Altaylar’da Şamanlık inancına göre, dünyanın bir “son” u vardı; zamanla insanların sayıları azalacak, günah ve kötülükler artacak, iyi tanrı Ülgen, Dünya ile ilgisini kesecek ve kötülük tanrısı Erlik her şeye egemen olacaktır. Ayrıca insanlar Ülgen’i unutacak, iyi tanrılarla kötü tanrılar çarpışacak ve sonunda herkes öldükten sonra Ülgen tek başına kalacaktır. Daha sonra da Ülgen’in buyruğuyla tüm ölümler dirilecektir.⁵

Şamanizm sonrası İslamiyete geçen Türkler, büyü kavramını *sihir* ve *efsun* kelimeleriyle ifade ettiler.

¹ <http://tr.wikipedia.org/wiki/%C5%9Eamanizm#Tarih>, 25.05.2008.

² Büyük Larousse, “*Şamanlık*”, İstanbul, Cilt 21, s. 10996.

³ Doç.Dr. Sadettin Gömeç, “*Şamanizm Ve Eski Türk Dini*”, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1998, Sayı: 4, s.44.

⁴ Özgür Velioğlu, “*İnançların Türk Sineması’na Yansıması*”, Es Yayınları, İstanbul, 2005, s.29.

⁵ Büyük Larousse, “*Şamanlık*”, İstanbul, Cilt 21, s. 10996.

Müslümanlar büyüyle ilgili bilgileri daha çok Mısırlılardan, Yahudilerden, Suriyelilerden, İranlılardan, Geldanilerden, Yunanlılardan ve Hint bölgelerinde yaşayan eski kültürlerden öğrenmişlerdir. Büyü halk arasında yaygın bir şekilde benimsenen inançlar haline gelmiştir. Tütsü, tılsım, muska (amulette), cadılık (incantation), fala bakmak vs. gibi işler hep bu kültürlerden öğrenilmiştir. Müslümanlar cinlere inandıkları için büyüye de inanmışlardır.¹ İslamiyet kapalı, kişilere göre değişen, çeşitli anlamlara çekilebilen bir din olmadığı için, İslamiyetin bütün emir ve yasakları da oldukça açık ve nettir. Her şeyin yeri ve zamanı, yaşamın düzeni belirlidir.²

İslam dini, Allah'ın birliğine (tekliğine) inanan tek tanrılı bir din olduğu için melek, şeytan, cin gibi soyut varlıkları benimsemekle beraber bunların da diğer varlıklar gibi Allah tarafından yaratıldıklarını kabul eder. Bu nedenlerle Kur'an-ı Kerim'de büyücülük birçok ayette ifade edildiği üzere “şirk”tir. Yani Tanrı'ya ortak koştur. Bundan dolayı da yasaklanmıştır. Kur'an-ı Kerim'de büyücülükle ilgili surelere göz atacak olursak :

1. Felak suresinin 4. ayetinde “*De ki: Yarattığın şeylerin şerrinden, karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden, düğümlere üfürüp büyü yapan üfürükçülerin şerrinden ve kıskandığı vakit kıskanç kişinin şerrinden sabahın Rabbine sığınırım.*”

2. Ta-Ha suresinin 69. ayetinde de “*Onların sanat diye ortaya attıkları, ancak bir büyücü tuzağıdır, büyücü ise nerede olursa olsun iflah etmez.*”

3. Maide suresinin 90.ayetinde de “*Ey iman edenler! Şarap, kumar, dikilitaşlar (putlar), fal ve şans okları birer şeytan işi pisliktir; bunlardan uzak durun ki kurtuluşa erişesiniz.*”³

¹ Prof.Dr.Cemal Anadol, “*Tarihten Günümüze Kadar Doğu ve Batı Kültürlerinde Halk İnanışları Büyü*”, İstanbul 2006, s.43.

² Giovanni Scognamillo, Arif Aslan, “*Doğu ve Batı Kaynaklarına Göre Büyü*”, Karizma Yayınları, İstanbul 2002, s.123

³ Ekrem Işın (Ed.),“*Elementerefiş Anadolu'da Büyü ve İnanışlar*”, Yapı ve Kredi Yayıncılık, İstanbul 2003, s.63.

Kur'an-ı Kerim'de büyü konusunu ele alırken en çok yararlanılacak konu Babil'e sınav için gönderilen Harut ve Marut isimli iki meleğin hikayesidir. Bu da Bakara suresinde 102. ayet olarak yer almaktadır.¹ *“Süleyman'ın hükümdarlığı hakkında onlar, şeytanların uydurup söylediklerine tabi oldular. Halbuki Süleyman büyü yapıp kafir olmadı. Lakin şeytanlar kafir oldular. Çünkü insanlar sihrin de Babil'de Harut ve Marut isimli iki meleğe indirildiğini öğreniyorlardı. Halbuki o iki melek herkese: Biz ancak imtihan için gönderildik, sakın yanlış inanıp da kafir olmayasınız, demeden hiç kimseye (sihir ilmini) öğretmezlerdi. Onlar o iki melekten kartı ve koca arasını açacak şeyleri öğreniyorlardı. Oysa büyücüler, Allah'ın izni olmadan hiç kimseye zarar veremezler. Onlar, kendilerine fayda vereni değil de zarar vereni öğreniyorlar. Sihri satın alanların (ona inanıp para verenlerin) ahiretten nasibi olmadığını çok iyi bilmektedirler. Karşılığında kendilerine sattıkları şey ne kötüdür! Keşke bunu anlasalardı!”*² denmektedir.

En güvenilir kaynaklardan ikisi olan Buhari ve Müslim'in hadislerine göre de Muhammed Peygamber en büyük günahları sayarken, *büyücülüğü* ikinci sırada anmaktadır.³

Yine, Muhammed Peygamber, “Cennet'e sorgusuz sualsiz gidecek kişilerin büyücüye, muskacıya gitmeyen, uğursuzluk saymayan ve Allah'a tevekkül eden” kişilerden olacağını söylemiştir.⁴

Kuran tefsircileri, İslam açısından büyüü sekize ayırmışlardır⁵:

1. Yerdeki güçlerin gökyüzündeki güçlerle birlikte gerçekleştirdikleri büyü,
2. Ruhsal eğitim ve uygulamalar sonucu öldürme, diriltme gibi olağanüstü uygulamaları içeren büyüler,
3. Cinlerden, perilerden yardım alınarak yapılan büyüler,
4. El çabukluğu, gözbağcılık gibi uygulamaları içeren büyüler,

¹ Giovanni Scognamillo, Arif Aslan, a.g.e., s.109.

² Ekrem Işın (Ed.), a.g.e., s.63.

³ Ekrem Işın (Ed.), a.g.e., s.64.

⁴ Giovanni Scognamillo, Arif Aslan, a.g.e., s.124.

⁵ Büyük Larousse, “*Büyü*”, İstanbul, Cilt 4, s. 2060-2061.

5. Alışılmamış becerilerle bezenen kimi araçlarla gösterilen büyüler,
6. Kimi nesne ve ilaçlardan faydalanılarak yapılan büyüler,
7. İnsanları ruhsal yönden etki altına alan uygulamalar içeren büyüler,
8. Ahlak dışı yollarla kişilerin gizli bilgilerini öğrenme ve kişileri birbirine düşürmeyi içeren büyüler.

İslam bilginleri yukarıda yazılı ayet ve hadisler ışığında büyüü büyük günahlardan biri saymışlardır. Büyünün öğrenilmesi ve öğretilmesi haram kılınmıştır.

Ancak büyüye karşı bir önlem alınması açısından olaya bakanlar ise, büyüü bir bilim olarak öğrenmenin haram olmadığını savunmuşlardır.¹

Müslümanların büyülerini Kuran ayetlerinden alıntılar içermektedir. Bu alıntılar büyülerin Arapça olmasına neden olmuştur. Ayetlerin kağıtlara yazılarak muska haline getirilmesi ya da nesnelere ayetlerin okunması yoluyla yapılan bu büyüler *Anadolu Büyüleri* olarak adlandırılmaktadır.

İslam dininde büyüden bahsedildiğinde cinlerden de bahsetmek gerekmektedir. Yukarıda belirttiğim gibi cinlere inanıldığı için büyü inancı İslam dininde karşımıza sıklıkla çıkmaktadır. Büyü eğer cinler varsa kötülük de vardır ve korunmak gerekir düşüncesiyle yasak olmasına karşın İslam dinine girmeyi başarmıştır. Üfürükçülerin cinleri yoluyla geleceği gördüğüne ve cinlerin yardımıyla bazı büyülerin yapıldığına inanılmaktadır. Kızdıranları çarptığına inanılan cinlerin, insanların arasını bozduklarına, karı kocayı ayırdıklarına, inme indirdiklerine, hatta kadın ya da erkeğe aşık olup, evlenmelerine mani olduklarına dair inanışlar da bulunmaktadır.

Dumansız ateşten yaratıldığı bildirilen “cin” kavramı, ilahi dinlerde farklı adlarla anılıyorsa da, hemen hemen bütün kültürlerde bulunmaktadır. Kuran, İncil gibi ilahi kitapların hepsinde cinlerin adından söz edilmiş, neden olduğu olaylar anlatılmıştır: *“Sen Allah’ın bir olduğuna inanıyorsun; iyi ediyorsun; cinler de inanıyorlar ve*

¹ Giovanni Scognamillo, Arif Aslan, a.g.e., s.105.

titriyorlar. Fakat, ey boş adam, imanın ameller olmayınca, faydasız olduğunu bilmek ister misin?” (İncil, Yakub’un Mektubu, 2/19-20)

İslam dininde cinlerin insanlardan önce ve ateşten yaratıldığına inanılmaktadır. Kimi açılardan cinlerin insanlara benzedikleri söylenmektedir;

İNSAN	CİN
Toprakтан yaratılmıştır.	Ateşten yaratılmıştır.
İradeleri bulunmaktadır.	İradeleri bulunmaktadır.
Erkek ve dişi olmak üzere cinsiyetleri vardır.	Erkek ve dişi olmak üzere cinsiyetleri vardır.
İyi ya da kötü olabilmektedirler.	İyi ya da kötü olabilmektedirler.
Evlenip, çoğalabilmektedirler.	Evlenip, çoğalabilmektedirler.
Ölümlüdürler.	Ölümlüdürler ama ömürleri insanlarınkine oranla daha uzundur.
Bedenleri dışına çıkamaz, bedenlerinin maddesel boyutunu değiştiremezler.	Şekil değiştirme özellikleri vardır.
İbadet ederler.	İbadet ederler.

Tablo 2 : İnsan ve Cin

Hazreti Muhammed’in cinlere Kuran okumasıyla ilgili hikayeler ve ayetler bulunmaktadır. İslam dininde, şeytan da inanmayan bir cin olarak bilinmektedir. *İnanan cinlerin inanan insanlarla beraber cennete gideceğine, inanmayan cinlerin ise inanmayan insanlarla birlikte cehenneme gideceğine inanılmaktadır.*¹

İnsanlardan farklı olarak çok kuvvetli olduklarına, çok hızlı hareket edebildiklerine ve insan şekline girebildiklerine inanılan cinleri, konu alan *Cinn* suresi Kuran’ın 72. ayetidir.

Müslümanlar cinlerden korkmaktadır ve cinlere karşı *Ayet’el kürsi*, *Felak* ve *Nas* surelerinin okunması söylenmektedir. Karanlık bir yoldan, çöp yanlarından geçerken besmele çekip bu sureleri okuyan birçok insan bulunmaktadır. Ayrıca yine cinlerden korunmak için muska taşıyan kişiler de vardır.

¹ Giovanni Scognamillo, Arif Aslan, “*Doğu ve Batı Kaynaklarına Göre Cinler*”, Karizma Yayınları, İstanbul, 2003, s.101.

Sonuç olarak büyü, her kültürde ortaya çıkan etkin bir inanıştır. Günümüzde Türk toplumunda türbelere gidilip dua okunarak ya da mum yakılarak, aēalara çaput denilen kumaş parçaları baēlanarak sürdürülen büyünün yanında, batı kültüründen Türk kültürüne geçen tarot falları gibi yöntemler de bulunmaktadır. Her ne kadar büyü İslam dini tarafından yasaklanmışsa da, Türklerin ve Türkiye’de yaşayanların büyücülere, frklere giderek dualar yoluyla saēlayamadıkları isteklerini bu yollarla aramaya devam etmektedir.

2. SİNEMADA BÜYÜ

2. 1. SİNEMADA BÜYÜNÜN TEMSİLİ

Ortaçağ'da yani Avrupa'nın dogmatik düşüncelerle kendini çerçevelediği, Hıristiyanlığın en karanlık çağında, kilisenin insanları sınırlamak için “engizisyon”, “endüljans” ve “aforoz”u kullandığı dönemde, paganizmden gelen ve masum insanların ölümüne neden olan büyü, birçok batıl inancıyla birlikte günümüze kadar gelmiştir. İlkçağlardan, çoktanrılı inanışlardan bu yana halen varlığını ve konumunu güçlü bir şekilde koruyan büyü, hem korkutucu bir öğe, hem de kötülüklerden korunmanın en kolay biçimi sayılmaktadır.

Çocukluğumuzda dinlediğimiz ya da okuduğumuz masalların hemen hemen hepsinde büyüün izleri bulunmaktadır. Bu da bilinçaltımızda büyü ve gizeme yatkın olmamızı sağlamıştır. Cinderella yani Külkedisi masalında peri anne sihirli değneğiyle balkabağından bir araba yaparken, fareleri de insana dönüştürmektedir; Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler masalında kötü üvey anne bir cadıdır, sihirli aynasıyla konuşup sarayın mahzeninde Pamuk Prensesi öldürmek için kötü büyüler yapmaktadır; Peter Pan çocukları olmayan ülkeye götürebilmek için perileri ve peri tozunu kullanmak zorundadır; Aladdin'in Sihirli Lambası'nda ise dilekleri gerçekleştiren bir cin vardır. Masal listesi uzatıldıkça büyüün ve sihrin bir şekilde çocukluğumuzda yaşamımıza hatta bilinçaltımıza girdiği gerçeğiyle yüz yüze geliriz. Çocukluğumuzdan itibaren dinlediğimiz bu masalarda kimi zaman büyüden korkar, kimi zamansa sihrin sonuçlarından mutlu oluruz.

Sihir daha çok, iyi sonla biten masalarda kullanılırken, *büyü* daha çok kötülük ve kötü sonuçları göstermek için kullanılmaktadır. Sihri periler ya da iyi büyücüler uygulamaktadır oysa büyüü yapanlar çoğunlukla elindekiyle yetinmeyip hem daha fazlasını isteyen bencil ve tatminsiz karakterli, çoğunlukla uyguladığı büyüler yoluyla güzel görünen kadın karakterlere özgü yansıtılmaktadır. Büyü için simya bilmek ve

simya malzemelerinin kullanımı zorunludur oysa sihir gözler, eller ya da bir asa kullanılarak yapılan bir illüzyon uygulanmasıdır. İlkel kabilelerde halen büyü yapmak için “asa” kullanma geleneği sürdürülmektedir. Kabile büyücüsü gücünü ve ünvanını elinde tuttuğu asadan alır ve yeni büyücü atanırken bu asa devredilmektedir.

Edebiyatta karşımıza çıkan büyücülerin tasvirleri genellikle Ortaçağ Avrupası’na göndermeler yapar nitelikte arketiplerden oluşmaktadır. Cadı olarak adlandırılan ve genellikle kadın olan bu karakterler kazan kaynatır, kötülük yaparlar. Yine Ortaçağ Avrupası’ndan gelen büyücü tiplerinden biri de Merlin gibi iyi büyüler yapan, insanları ve dünyayı korumak için büyüye başvuran erkek büyücülerdir. Örneğin Merlin, İngiltere’de Yuvarlak Masa Şövalyeleri adıyla bilinen Kral Richard’ın askerleriyle omuz omuza savaşan, gerektiğinde büyüler yaparak düşmanı yenmeyi kolaylaştıran, geleceği gören bir kahin, simyager ve büyücüdür.

Edebiyatta karşımıza çıkan büyü, yedinci sanat, sinemaya da doğal olarak yansıtılmıştır. Batı ve ortaçağdan kalma cadı imgesi, sinemanın en temel karakterlerinden biridir ve her tür filmde karşımıza çıkan cadıların en temel özelliği büyü yapmalarıdır. Yalnızca cadılar üzerine yapılan filmler bile büyü üzerine yapılacak bir kronolojinin yüzde ellisini kapsayacaktır. Cadıları komik gösteren, kazanlarda iksir hazırlayan imgelerinden, laboratuarda modern dünyaya uyum sağlamış görüntülerine kadar geniş bir yelpazede, çok çeşitli göstergelerle cadının sinemada geçirdiği evreleri ve büyüünün her zaman insanlığın son umudu oluşunu, bazense bir sanat olarak gösterilişini izlemek olasıdır.

Hıristiyanlık, Musevilik ve İslamiyet gibi büyük dinlerin hepsinde kötü amaçlar uğruna kullanılmaması için yasaklanan büyü, sinema ile insanları yine kendine doğru çekmiş ve büyüünün gizemli dünyası içerisine girme isteğini tekrar canlandırmıştır. İnternette bile milyonlarca sitede günümüze uyarlanmış büyülerin bulunması hiç de şaşırtıcı görünmemektedir.

Resim 2 : “*Craft*” (1996)

Komedi filmlerinde ve masal uyarlamalarında cadılar ortaçağdaki arketip özelliklerinin çoğunu taşımaktadır. Kimi zaman süpürgeleriyle uçarak (“*Wizard Of Oz*” (1939), “*Be Witched*” (2005)); kimi zaman ise kazan kaynatırken (“*Witches*” (1990), “*Hocus Pocus*” (1993)) sinemaya aktarılmışlardır. Sinemanın ilk yıllarından itibaren cadı ve büyü kendine ait bir yer açmış ve sinemanın çoğu zaman korkutucu ve kötü bir karakteri nadiren güldürücü ve iyi bir karakter olarak yansıtılmıştır.

Romantik komedilerde bir erkeği kendine aşık etmek için kullanılan büyü (“*Practical Magic*”(1998), “*Un amour de sorcière*” (1997), “*Love Poition No:9*” (1992)) dramlarda evlenme ayini gibi görüntülerle (“*The Doors*” (1991)), fantastik sinemada kötülükleri yenmek için kullanılan bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır (“*Lord Of The Rings*” (2001-2003), “*Chronicles Of Narnia: The Lion, The Witch and The Wardrobe*” (2005), “*Stardust*”(2007)). Korku filmlerinde ise büyü ve cadı yani büyücü daha korkutucu bir konumdadır. İnsanların ölümlerine ya da insanları yönetmeye yani insan yaşamına kastedecek öğelerle karşımıza çıkarak (“*The Believers*” (1987), “*Craft*” (1996) “*Warlock*” (1989)) ayinler ve insan kurban törenleri gibi göstergelerle izleyenleri hem korkutmakta hem de ‘gerçekten büyü var mı’ diye düşünerek denemeyi arzulamalarına neden olabilmektedir.

Resim 3 : “*Practical Magic*” (1998)

Amerikan Sineması’nda en çok göze çarpan büyü türü “kara büyü” ve “kızıl büyü”dür. Kızıl büyü, Afrika kaynaklı bir büyü türü olduğundan ve Amerika’ya köleliğe getirilen Afrikalıların kullandıkları yöntemleri içerdiğinden kültürlerine ait bir korkuyu yansıttıkları söylenebilir. Kara büyü ise zaten ortaçağ Avrupa’sından gelen bir yöntemdir. Hıristiyanlığa karşıt olarak ortaya çıkan Satanizm inancını içinde barındıran kara büyü Amerikan ve Avrupa sinemasında baskındır. Kültürel bilinci yansıttığı göze alındığında hiç kuşkusuz doğal bir sonuçtur. Kızıl büyüdeki voodoo bebeklerinden (“*Witches Of Eastwick*” (1987), “*Indiana Jones and The Temple Of The Doom*” (1984)), ölümsüzlük iksirlerine (“*Death Becomes Her*” (1992) kadar pek çok örneği ağırlıklı olarak korku filmlerinde görülse de, her tür filmin içinde ortaya çıkabildiği göze çarpmaktadır.

Ak büyü denilen büyü türü aşk büyülerini, korunma ve şifa gibi şekillerde yine herhangi bir türe indirgenemeyecek birçok filmde göze çarpmaktadır. Filmlerde tılsım olarak en çok göze çarpan gösterge haçtır. Vampirlerden korunmak, kötü ruhlardan korunmak için ilk sığınılan korunma ögesidir; bu da pasif büyüünün bir temsilidir. Haç, özellikle korku filmlerinde sıkça kullanılan bir pasif büyü göstergesidir.

Resim 4 : “*Witches Of Eastwick*” (1987)

2.2. TÜRK SİNEMASI’NDA BÜYÜNÜN TEMSİLİ

Türk Sineması’nda büyü çok sıklıkla karşımıza çıkan bir öge değildir. Bunun nedeni, çoğunluğu Müslüman olan Türkiye’de büyüü haram sayan İslam dinidir. Türk Sineması kendine özgü üslubu ve büyü temsilini keşfedene kadar diğer kültürlerden, önceden çekilmiş filmlerden etkilenmiştir. Bu filmlere konularına göre sınıflandırarak kısaca bir göz atalım:

2.2.1. Sinemada Büyünün Temsili Olan Filmler:

1953 yılında, Osmanlı Padişahı I. İbrahim zamanında yaşamış Cinci Hoca, Cinci Hüseyin Efendi, Karabaszade Hüseyin Efendi ya da Kazasker Hüseyin Efendi adlarıyla bilinen bir adamın öyküsünün anlatıldığı “*Cinci Hoca*” adlı bir film çekilmiştir.

Resim 5 : “Cinci Hoca” (1953)¹

2.2.1.1. Masal Uyarlamalarında:

“Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler” (1970) ile Türk Sineması ilk kez Walt Disney’in masal uyarlaması çizgi filmini (animasyon) uyarlamıştır. İçerik çözümlemesi kültürel açıdan uyarlanmadığından masal içinde yer alan “sihir” ve “büyü” hiç şüphesiz Türk Sineması’na yabancı temsiliyle yansıtılmıştır.

¹ <http://www.cincihan.com/dosyalar/cincihoca.htm>, 01.07.2008

Resim 6 : “Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler” (1970)

Grimm Kardeşler’in (Jacob Grimm ve Wilhelm Grimm) masalı “Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler” de olduğu gibi, Pamuk Prenses’in üvey annesi, simya laboratuvarında Pamuk Prensesi öldürmek için çeşitli iksirler ve büyülerle uğraşır. Kazanında hazırladığı zehirli elmayı genç kıza yedirmenin tek yolu kılık değiştirmektir. Böylece üvey anne, kendini çirkin ve yaşlı bir kadına çevirir.

Resim 7 : “Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler” (1970)

Ardından hemen 1971 yılında “*Ayşecik ve Sihirli Cüceler Rüyalar Ülkesinde*” adlı film çekilmiştir ki, bu da 1939 yılında Victor Fleming tarafından çekilen “*Wizard Of Oz*” adlı filmin Türk uyarlamasıdır. Batının kötü cadısından kaçmaya çalışırken eve dönmeye çalışan bir kızın öyküsü anlatılmaktadır.

Resim 8 : “*Ayşecik ve Sihirli Cüceler Rüyalar Ülkesinde*”(1971)

Yine aynı yıl, “*Binbir Gece Masalları*” (1971) filminde kahraman, bir cadı tarafından balığa çevrilmiş sevgilisini kurtarmak için çabalamıştır ve “*Sinderella*” yani Külkedisi Türk Sineması’nda yeniden canlanmıştır.

Resim 9 : “*Külkedisi*” (1971)

Batı kaynaklı masallar gereği ortaçağdaki cadı imgesine benzer özellikler taşıyan bu büyücüler, kristal küreleri, simyager özellikleriyle laboratuvar havası verilmiş, kazanların kaynadığı mekanlardaki görüntülerden oluşmaktadır. “Külkedisi”, “Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler” ve “Ayşecik ve Sihirli Cüceler Rüyalar Ülkesinde” filmlerinde yansıyan büyücü görüntüsü birbirine benzer özellikler taşımaktadır. Ancak “Külkedisi” filmindeki büyücü kadın iyi bir büyücüdür hatta bir peridir ve kılık değiştirerek prens ve Külkedisi’nin kavuşması için çabalamaktadır.

İlki 1966 yılında, ikincisi 1978 yılında çekilen “Ferhat ile Şirin” destansı masalının sinemaya yansımada öyküde yine büyücü temsili bulunmaktadır. Mehmene Banu’nun güzelliği karşılığında kardeşi Şirin’e şifa veren bir büyücüdür. Burada destansı masalın öyküsüne sadık kalındığı görülmektedir.

2.2.1.2. Çizgi Roman Uyarlamalarında:

Resim 10 : “Tarkan Altın Madalyon” (1972)

“Tarkan Gümüş Eyer” (1970) ve “Tarkan Altın Madalyon” (1972) filmleri Conan’a¹ benzer nitelikler taşıyan çizgi romandan sinemaya aktarılmış fantastik

¹ Yazar Robert Ervin Howard tarafından yaratılmış fantastik bir çizgi roman karakteridir ve büyük Moğol imparatoru Cengiz Han’dan esinlenilerek yaratıldığı bilinmektedir. Atlantis’in batmasından 8000 yıl sonra yaşamış Kimmerler kavminden bir hayali savaşçı olan Conan, Orta Asya’da yaşamaktadır. Barbar, hırsız, paralı asker ya da kral olabilen bir karakter olan Conan’ın Orta Asya’da yaygın olan şamanistik ve mistik ritüel ve ayinlerin bu esere yansımaları sağlamıştır.

filmlerdir. *Conan* ve Şamanizm öğelerinin birleşiminden çıkan öykü “*Tarkan*” halen birçok Türk Sineması’nın kült filmleri arasındaki yerini korumaktadır. “*Tarkan Altın Madalyon*” filminde büyücü Gosha büyülü madalyonuyla Tarkan’ı etkisi altına almıştır.

Resim 11 : “*Tarkan Altın Madalyon*” (1972)

2.2.1.3. Komedi Filmlerinde:

“*Kırk Yalan Memiş*” (1972) filminde amcasından kalan mirası almak için İstanbul’a gelen Memiş adlı adamın başından geçen komik olaylar anlatılmaktadır. Filmde Memiş’in zorla evlendirilmek istendiği kız bir büyücüden yardım ister. Büyücü kadın kazanına çeşitli malzemeler (bir diş sarımsak tanesi, eski bir terlik, iki tırnak törpüsü, hamam kesesi, minare gölgesi vb.) ekleyerek değişik dans motifleri ve büyüsel sözlerle (İnler cinler ey Allah, vb.) kazanın etrafında hareket eder ve cinleriyle konuşur. Büyücülerin en büyük özelliği olarak görülen asa elindedir. Tamamen büyü uygulamaları ile dalga geçmekte olan bu sahnede görülen büyücü, aynı zamanda başına peruk taktığı açıkça belli olan bir erkektir. Bu sahneler tamamen büyücülüğü alaya almaktadır.

Resim 12 : “*Kırık Yalan Memiş*” (1972)

Büyücü, büyü uygulamasının sonunda kıza bir vudu bebeği verir. Buradaki büyü uygulaması da yine eğlence amacıyla kullanılmıştır. Büyücü kadın kıza vudu bebeğini nasıl kullanacağını anlatır. Ortaçağ büyülerine ait özelliklerle birlikte Afrika kökenli kızıl büyü özellikleri taşıyan bu büyü uygulaması aynı zamanda ateş kültü inancını da yansıtmaktadır. Büyü kavramını görsel göstergeler ile anlatan tüm nesnelere kullanımıyla eğlenceli bir sahne ortaya çıkarılmıştır.

Resim 13 : “*Kırık Yalan Memiş*” (1972)

Bu filmin teması büyü olmasa da eğlence amacıyla büyü filmde sıklıkla geçmektedir. Vudu bebeğini alan kız, Memiş'i bulmak için İstanbul'a gider. Yapması gereken bebeği iğnelemektir. Bebeği iğneledikçe Memiş'e iğne batar ve Memiş çılgın atar. Bebeği havaya atıp yere düşürdükçe de bebek Memiş'in bulunduğu yönü gösterecek şekilde yere düşer. Bu yolla kız Memiş'i İstanbul gibi büyük bir şehirde kolayca bulur. Tamamen güldürü ögesi olarak kullanılan büyü, filme eğlence katmıştır ve birçok filmde değinildiğinden çok daha fazla bu filmde kullanılmıştır.

1981 yapımı "*Kanlı Nigar*" adlı filmde ise büyü, birbirini seven iki gencin birleşmesi için, Kanlı Nigar isimli kadının büyücü taklidi yaparak adamın babasının korkutulmasını sağlayan bir güldürü ögesi olarak karşımıza çıkıyor. Hacı Bumbala adıyla aslında var olmayan bir büyüü bozan Kanlı Nigar, bir türbede yakılmış mumların gerisinden tabutun içinden yükselir. Elinde tesbih, başında sarıkla büyüü bozmak için yapması gerekenleri söyler. Çiftin üzerinde olduğu söylenen büyü daha çok sihirseldir, ağacın arkasına girmeleri ile birlikte biri horoza biri de tavuğa dönüşmüştür ancak aslında ağacın arkasından tavuk ve horozu bırakmış, babayı inandırmışlardır. Tamamen güldürü unsuru olmak üzere tasarlanmış bir sahnedir ve filmde sahnelenen büyü bile gerçek değildir.

Resim 14 : "*Kanlı Nigar*" (1981)

Resim 15 : “*Sosyete Şaban*” (1985)

“*Sosyete Şaban*” (1985) filminde içine cin girdiğine inanılan Şaban’ı iyileştirmek için başvurdukları üfürükçü, elindeki davula vurarak ve “Yallah cinler yallah” sözlerini tekrarlayarak cini çıkartma uygulaması yapmaktadır.

“*Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü?*” (2006) filminde Hacivat ile Karagöz’ün komedyen olarak ünlenmelerinin öyküsü anlatılmaktadır. Filmin giriş sahnesinde şaman bir kadın büyücü kazan kaynatırken cinlerine gelecekle ilgili sorular sorar. Filmin ilerleyen sahnelerinde Karagöz’ün annesi rolündeki şaman kadın, yine kazanı etrafında elindeki asayla dönerek cinlerine etrafında bulunan kadınların aşkla ilgili gelecekleri konusunda sorular sorar. Bu sahneler izleyiciyi güldürmeyi esas alarak eğlenceli bir şekilde sunulmuştur. Anadolu büyüsü özelliklerini içermektedir. Büyücü kadının giydiği giysi ve taktığı takılar tamamen şamanistik özellikler taşımaktadır. Şamanistlerin ateş kültüne olan inançlarını yansıtan kazan altında kaynayan ateş her iki büyü sahnesinde de kullanılmıştır. Yine elinde bulunan asa ilkel kabilelerde ve Şamanlarda güç simgesinin nesnesidir.

Resim 16 : “*Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü?*” (2006)

Resim 17 : “*Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü?*” (2006)

Sonuçta Türk Sineması’nda büyüün sıklıkla kullanılmadığı, kullanıldığında da uyarlama filmlerle çizgi roman uyarlamaları, komedi ve erotizm gibi türlere çekicilik katmak için kullanıldığı göze çarpmaktadır. Bu türden sahneler kısa ve filmin kilit

noktası olmaktan uzaktır. Çünkü büyü, İslam inancı yüzdesinin yüksek olduğu Türkiye’de yasak ve dinsel haram sayılan bir kavramdır.

2.2.1.4. Korku Filmlerinde:

Korku vücudumuzda, bizi tehlikeli durumlarda düşünerek hareket etmemiz konusunda uyarıcı ve bununla da bizi koruyan, bir alarm sistemi gibi çalışmaktadır.¹ İnsanlar, fırtınadan, depremden, azgın bir köpekten, sarhoş ya da silahlı bir insandan, karanlıkta duyulan bir sestən, kabuslu bir anda ya da halüsinasyonlar içinde olduğumuz bir anda ortaya çıkan bir hayaletten korkmaktadır.² Özünde, insanın bir canlı varlık olarak hayatta kalmaya yöneliminin sonucudur ve tehlike sinyali veren uyarana karşı saldırı da, ondan kaçma da, korkunun dışı vurumudur.³ Korku algılanan bir tehlike ya da önceki bir travma deneyimine bağlıdır.⁴ Geçmişte korku duymamıza neden olan yaşanmışlıklarımızda edindiğimiz travmalar sonucunda karanlığa, kilitli kalmaya, köpeklere, suya ya da bunun gibi örnekleri uzatılabilecek birçok korkuya sahip olabiliriz.

Korkunun ilk ortaya çıkışının bilinmezlikler üzerine olduğu söylenmektedir. İnsanlar bilmedikleri, tanımlayamadıkları şeylerden korkmaktadırlar. Gelecekte korkarlar çünkü geleceği bilemezler; sağa döndüklerinde ya da sola yöneldiklerinde karşılıklarına ne geleceği belli olmadığı için korkarlar. Ölümden korkarlar çünkü ölümden sonra insanların başına ne geldiği bilinmemektedir. Dinler öte alemi cennet ve cehennem kavramlarıyla açıklamıştır ama bu açıklama yeterli olmadığı, yine de “belirsiz” olduğu için insanlar ölümden korkmaktadırlar. Mumya, frankenstein, vampir hatta zombi gibi korku unsurları “ölümden sonra bedenimize ne oluyor” sorularını yanıtlamak amacıyla edebiyata girmiş çalışmalardır. Aynı şekilde hayaletler ilgili korkular da insanların “ölümden sonra ruhumuza ne oluyor” sorusunu yanıtlamak amacıyla yarattığı korkulardan oluşmaktadır. Yine belirsizlik içeren bu durum karşısında kötü ruhlar ile ilgili özellikle İngiltere’de birçok efsane ve öykü oluşmuştur. Sinema insan doğasını,

¹ Gerd Hennenhofer, Klaus D. Heil, “*Korkuyu Yenmek*”, İlyayayınevi, İzmir, 1. Basım, 2001, s.11.

² Andre Le Gall, “*Anksiyete ve Kaygı*”, Dost Kitabevi, Ankara, 1. Basım, 2006, s.8.

³ Nilgün Abisel, “*Popüler Sinema ve Türler*”, Alan Yayıncılık, İstanbul, 2. Basım, 1999, s.132.

⁴ Paul Denis, “*Fobiler*”, Dost Kitabevi, Ankara, 1. Basım, 2007, s. 7.

insanın ihtiyaçlarını, görmek istediklerini yansıtırken onların korkularını da beyaz perdeye aktarmaktadır.

Sanat eserleri de umut ve korkulardan yola çıkılarak dinsel amaçla ortaya çıktığı için korku ve sanat aynı düzlemde paralel olarak ilerlemiştir. Yedinci ve günümüzde son sanat dalı olan sinema, batı kültüründe ortaya çıkmıştır ve bu nedenle batının korkularını da umutları ile beraber aktarmıştır. Günümüze kadar gelmeyi başaran cadılar, kurt adamlar ve vampirler korku sinemasının ilk örnekleri olarak temeli oluşturmaktadır. Batı kültürü bu batıl inançları Ortaçağ döneminde engizisyon mahkemeleri zamanında kazanmıştır ama şeytan, hayaletler gibi korku ögeleri çok daha eski toplumlardan, ilkçağlardan günümüze kadar gelmiştir. Birçok insanın nedensiz yere cadıcılık suçlamalarıyla yakıldığı bu dönem, batı kültürünün en karanlık çağıdır ve batı toplumundaki insanların birçoğunun batıl inancının bu dönemden kalma olduğu bilinmektedir.

Her toplum kendi inançlarını yansıtan bir sinema yarattığından kendi inançlarına ait korkularını da sinemasına yansıtmıştır. Kültür alışverişinde olduğu gibi sinema endüstrisinde de toplumlara özgü umutlar ve korkular başka toplumların sinemasına kaymıştır. Korku filmleri ölüm korkusu, öte dünya korkuları gibi temel korku ve kaygılara yaslanmaktadır. Bu nedenle vampirler batı kültürüne ait korkular olsalar da Japon Sineması'nda ya da Türk Sineması'nda karşımıza çıkabilmektedir. Örneğın “*Drakula İstanbul'da*”(1953) vampir korkusu ve inancı bulunmayan Müslüman bir ülke olan Türkiye'de geçerken, “*From Dusk Till Dawn*” (1996) Meksika ile Amerika arasındaki sınırdaki bulunan bir barda geçmektedir.

Korku sineması, Avrupa sineması tarafından geliştirilmiştir. Hollywood yani Amerikan Sineması zamanla tüm sinema endüstrisini ele geçirerek diğer ülke sinemalarını tekeline almıştır. Ne yazık ki, diğer ülkelerdeki korku filmlerinin teknoloji eksikliği ve hasılat oranlarının düşmesiyle korku sineması yalnızca Amerikan Sineması'na özgü bir ürün gibi görünmeye başlamıştır. Ancak Hollywood, 1930'larla birlikte birçok korku filmi üretmiş ve türün vazgeçilmezliğine büyük bir katkıda

bulunmuştur. Avrupa sinema endüstrilerinin son on beş yılda iyice zayıflaması, Amerikan sinemasını bugün, türün de tek sahibi yapmış görünmektedir. Hollywood, korku sinemasının ticari açıdan en garantili tür olduğunu, 70’li yılların başından 80’lerin ortalarına dek “*Exorcist*” (1973), “*Jaws*” (1975) gibi çok iyi gişe başarısı kazanan örnekler aracılığıyla kanıtlamıştır. Bu durum türün, “süprüntü” sayılıp bir yana atılmış olan eski örneklerini de kapsayan geniş bir eleştirel ilginin odağı haline gelmesine neden olmuştur.¹

Yirminci yüzyılın başlanıcıyla birlikte, endüstri toplumlarında bilim ve teknolojinin gelişmesinin yarattığı korkular, tıptaki ilerlemelere rağmen dinsel inançların sarsılması insanların ölüm korkusuna olan bakış açılarında da değişim yaratmıştır. Rekabetin artması, insanların bireysel yaklaşımlarının ve kentlerdeki suçların artması, ölüm korkusunun yanına yaşam korkusunun da eklenmesine neden olmuştur. Bunların sonucunda kent insanı çok tanrılı döneme ait korkularını yeniden uyandırmıştır. “*Wishmaster*” (1997), “*A Nightmare On Elm Street*” (1984), “*Blade*” (1998), “*Van Helsing*” (2004), “*Angel*” (1999-2004) ve “*Buffy The Vampire Slayer*” (1997-2003) gibi filmler ve diziler Ortaçağ Avrupası’nın korkularını yansıtan cinlerin, rüyadan çıkan ölümsüz canavarların, vampirlerin ve kurt adamların günümüz modern çağında tekrar korku ögesi olarak hayata dönmelerini sağlamıştır. Bu filmlerdeki en önemli özellik; var olan hiçbir modern silahın, hiçbir dinsel koruyucu etmenin bizi koruyamayacağı, bilmediğimiz, nasıl ve nereden geldiğini anlayamadığımız varlıkların saldırısına uğramamız üzerine yapılmış olmalarıdır. Bu tür filmlerde kurtuluş yolu, zeka ve inanç ile kazanılmaktadır. Bu da sonuçta insanların din ve dini inançlarına daha çok bağlanmasını sağlamıştır. Filmi izleyen insanlar hangi topluma mensup olurlarsa olsunlar, vampir kovmak için bir haça ihtiyaç duyulduğunu ya da bir kutsal su bulmalarının gerektiğini bilmektedirler; toplu bir bilinç halinde izleyici film boyunca kahramana “haç bul” diye seslenmektedir. Büyüler ve büyücülerin yer aldığı, mistisizmin doruklarına çıkan bu tür yapımlarda din ve pagan inanışlardan gelen alternatif dinsel ayinlerin yer almaları teknolojinin insana yardımcı olamadığının sinyallerini vermektedir.

¹ Nilgün Abisel, a.g.e, s.117.

Film türleri üzerine eleştiriler yapan bir Amerikan yazarı olan Charles Derry'nin korku filmleri sınıflaması; Karakter, şeytan ve mahşer korkuları olarak üç alttüre ayrılmaktadır. Karakter alttürüne girenler “*Psycho*” (1960), “*Hills Have Eyes*” (1977), “*Scream*” üçlemesi (1996-1997-2000), “*Hostel I-II*” (2005-2007) gibi sapıkça cinayetler işleyen katillerin ortalıkta dolaştığı filmlerdir. Mahşer alttürüne giren filmler ise, atom bombası sonrasında ortaya çıkan insan dışı varlıkların saldırıları sonucu dünyanın yok olması üzerine işlenen “*Birds*”(1963), “*Night Of The Living Dead*” (1968), “*The Swarm*” (1978) gibi genetik değişimleri ve dönüşümleri de içeren filmlerdir. Üçüncü ve son alttür ise kötülüğün elle tutulur biçimdeki varlığını içeren şeytani güçleri; büyücülüğü, cadıları, ruhları, cinleri, şeytana tapma ayinlerini işlemektedir. Bu filmler iyi ile kötü, şeytanla Tanrı'nın ilahi savaşını temsil eden arketiplerdir. Amerikan Sineması'na ait filmlerde yer alan Hıristiyanlığa ilişkin her türlü simge, bir yandan Hıristiyan inancını güçlendirirken öte yandan onu sapkın bir hale getirmektedir. Bu etkileyici değişimin nedenleri 1960'larda yaşanan kimi dini olaylar gibi görünmektedir: 1964'te yeni Papa'nın seçimi, “Tanrı Öldü” sloganının yaygınlaşması, pek çok rahip ve rahibenin kiliseyi terk etmesiyle Katolik Kilisesi'nde ortaya çıkmış olan kriz, Doğulu dinlerin etkisi ve tüm bunlarla ilintili olarak kiliseye gidişin hızla azalmasıdır. Bunlar, toplumsal korkular karşısında çaresiz kalan dine karşılık birleştirici bir maneviyat gereksinimi sonucu bir arayış yaratmıştır. Caddelerde Vietnam Savaşı'nı protesto eden gençlerin olduğu o günlerde, korku filmlerinde çocuklar masum ve çok genç olarak gösterilmektedir. Böyle şeytani bir evrende masum hiçbir şey hayatta kalmamalıdır: “*Exorcist*”te küçük bir kız olan Reagan, haçla mastürbasyon yapar; “*Omen*” (1976) filmindeki Damien, bir şeytandır ve tam bir Anti-İsa olarak tanımlanmaktadır.¹ (Hıristiyan toplumu için aynı zamanda kıyamet alametlerinden biri olan İsa karşıtı bir yaratığın doğumu ve kötülüğün dünyayı ele geçirmesini işlemesinden dolayı Mahşer alttürüne de dahil olabilmektedir.) “*Exorcist*” filmi, iyi ve kötü arasındaki dengeyi çok iyi ayarlamaktadır; eğer modern dünyada Tanrı'yı bulamıyorsak, belki sonunda şeytani buluruz demektedir. Başka bir açıdan

¹ Charles Derry, “*American Horrors: Essays On The Modern American Horror Film, Notes On The Recent Horror Film*”, University Of Illinois Press, Chicago, 1.Edition, 1987, s. 168-169.

Charles Derry, sosyal bir görüngü haline gelen “*Exorcist*” filminin hem toplumsal bir olgu, hem de özgün bir dini film olduğunu öne sürmektedir.

Karakter korkuları alttürüne giren filmler 1960’lı yıllarda Alfred Hitchcock’un “*Psycho*” filmiyle seyirciye ulaşmaya başlamıştır. Herhangi biri olabilecek, içine kapanık, annesine düşkün Norman Bates’in, bastırılmış duygularını dışa vurarak bir katile dönüşmesini irkilerek izleyen izleyici, zaman geçtikçe Amerikan Sineması’ndan fırlayan seri katillere alışmaya başlamıştır. Bir çoğu gerçekten Amerika’da yaşanmış olan bu hikayeler, her an başımıza gelebilecek, kapı komşumuzdan bile şüphelenmemize olanak veren içimizdeki güvensizlik korkusunu güçlendirmiştir. “*8 mm*” (1999) filminde izleyiciyi Nicolas Cage ile ev yapımı porno film çekimi sırasında öldürülen gençler arasında dolaştıran Hollywood, “*Seven*” (1995) filminde günahkarları kendince cezalandıran zeki bir katili yakalamaya çalışmıştır; “*Poison Ivy*” (1992) ile ailesiz bir kızın aile bulmak uğruna bir aileyi katledişini izlettirmiştir. Amerikan Sineması “gore¹” türüne kaymaya başladıkça “*Hostel*” (2005-2007), “*Saw*” (2004-2005-2006-2007) gibi filmlerle izleyici kendisinin bile katil olabileceğini düşünmeye başlamıştır. “*Saw*” dörtlemesinde zeki bir katilin kurbanlarının hayatını değiştirecek ölümcül oyunlar oynaması; “*Hostel*” ikilemesinde ise zengin insanların açık arttırmayla yapılan insan avları sonucunda kurbanları işkencelerle öldürmekten zevk almaları işlenmektedir. Bu insan avlarını düzenleyenler de, seri cinayet filmlerindeki katiller de izleyicilerin kapı komşusu olabilecek ruhsal dengesizliği olan ama sokakta karşılarına çıkabilecek herhangi biri yani sıradan insanlar olarak göze çarpmaktadır.

Şeytan korkuları alttürüne giren filmler son dönemde Japon Sineması tarafından sıklıkla üretilmektedir. Amerikan Sineması, Japon Sineması’nın insanların yüreklerini hoplatan bu yaratıcı korku filmlerini kendi kültürüne uyarlayarak tekrar çekmektedir. “*Ringu*” Üçlemesi (1998-1999-2000); “*Ring*” (2002-2005), “*Ju-On 1-2*” (2000-2003); “*Grudge*” (2004-2006), “*Chakushin Ari*” Üçlemesi, (2003-2005-2006); “*One Missed Call*” (2008), “*Honogurai mizu no soko kara*”(2002); “*Dark Water*”(2005) filmlerinin tamamı belirtilen yıllarda ve isimlerde Amerikan Sineması’na uyarlanmıştır. Ortak bir

¹ Gore: Şiddet ve kanın fazlaca kullanıldığı korku filmi türüdür. Son dönemde gençler için çekilen korku filmlerinin çoğu bu tarzda çekilmektedir.

koru olan öte alem yani ruhlar konusunu işleyen bu filmler daha teknolojik bir koru ile insanları sarmaktadır. Teknolojiyi kullanarak insanlara saldıran hayaletlerin ilk örneklerinden biri “*Poltergeist*” (1982) ile vizyona girmiştir. Sadece televizyon yoluyla bir çocuk ile konuşup onu televizyonun içine bir süreliğine hapsetmiş ancak zarar vermemiştir. Bu yeni hayaletler ise daha korkutucu biçimde iletişim ve kitle iletişim araçlarını kullanarak insanları öldürmektedir. Televizyondan çıkabilmekte, kurbanlarını arayıp öldürüleceklerini önceden haber vererek bir terör yaratmaktadırlar. Teknolojinin tüm evlere girmiş olduğu bu dönemde, Japonların yarattığı yeni hayaletler eski hayaletlerden çok daha korkutucu hale gelmiştir. Sonuçta televizyon ve telefonun her evde en az bir tane olduğunu düşündüğümüzde zaten teknolojiden ürken ve yalnızlaşmış olan insanlar için bu filmler yoğun bir koru yaratmaktadır. Yaşamımızı kolaylaştırmak için yaratmış olduğumuz teknolojinin bizi “öldürmekte” olduğunun altını çizmesi açısından hem şeytani hem de dünyanın teknoloji nedeniyle yok olacağı konusunda satır arasındaki mesajları ile mahşer korkuları alttürüne girmektedirler. Bu filmlerde dinsel hiçbir çözüm de filmdeki kişileri kurtaramamaktadır; tek çözüm kendilerine güvenmeleri ve hayaletlerden kaçmak ve korkmak yerine onlarla yüzleşmeleri gerekmektedir. Bu çözüm yöntemi, alt metinde bilinmezlikleri aşarak korkuların yenilebileceğinin altını çizmektedir. Amerikan Sineması’nda, Japon tekrar yapımları dışında bu alt metinleri görebileğimiz filmler arasında “*White Noise*” (2005), “*White Noise 2: The Light*” (2007) örnek olarak sayılabilir.

Türk Sinemasının ilk filmi konusunda halen kuşku ve tartışmalar olsa da başlangıcı 14 Kasım 1914’te Fuat Uzkınay tarafından çekilen “*Ayatefanos’teki Rus Abidesi’nin Yıkılışı*” filmi olarak kabul edilmiştir. Uzun metrajlı ilk konulu film ise 1917 yılında Sedat Simav tarafından çekilen “*Pençe*” isimli film olarak kabul edilmektedir. Sinemanın Türkiye’deki ilk örnekleri “*Pençe*” den sonra tiyatrocular tarafından devam ettirilmiş ve geliştirilmiştir.

Türk Sineması öncelikle eğlence için var olduğundan, tiyatrocular ve tiyatro uyarlamaları ile başladığından koru filmleri çok sonra, tek tük çekilmeye başlanmıştır. Yeterli bütçenin bulunmaması ve koru filmlerinin inandırıcı olması için gereken efektleri ortaya koyamamaları da bunun önemli bir etkeni olmuştur. Türk Sineması’ndan

izleyicinin kanını dondurmaya çalışmak üzere çekilen ilk korku filmi, Mehmet Muhtar tarafından çekilen “*Drakula İstanbul’da*” (1953) tüm Avrupa ve Amerikan Sineması’nda vampir korkusu ile ortaya atılmış ve dünyayı kasıp kavurmuş Bram Stoker’ın aynı adlı romanından uyarlanarak geliştirilmiş bir filmidir. O zamanın koşullarına göre sis yaratmak için 30-40 kişiye aynı anda sigara içirilerek duman efektleri verilmiş, haç yerine sarımsak kullanılarak da Müslümanlaştırılmıştır. Başrolde bulunan kadın oyuncu bir İtalyan’dır ve bütün bunlar bile filme çok sayıda seyirci çekmesini sağlayamamıştır.

İkinci deneme 1949 yılında Aydın Arakon tarafından “*Çılgılık*” adlı filmle yapılmıştır. Bu kez tamamen Türk oyuncular kullanılarak gerilim ve korku yaratmak üzere çekilmiş olan bu film ise tam bir hayal kırıklığı yaratmıştır.

Yavuz Yalınkılıç, 1970 yılında “*Ölüler Konuşmaz Ki*” adlı filmi çeker. Bu film de Alfred Hitchcock’un “*Psycho*” (1960) uyarlamasıdır ve adı kitaplarda bile nadir geçen bir film olarak Türk Sineması’nda yerini almıştır.

1974 yılına geldiğimizde Metin Erksan tüm dünyayı 1973 yılında kasıp kavuran, yönetmeni William Friedkin’i büyük bir üne kavuşturan “*The Exorcist*” adlı filmi Türk Sineması’na uyarlanmıştır. “*Şeytan*” (1974) tıpkı “*Drakula İstanbul’da*” gibi elde bulunan olanaklarla gerçekten başarılı bir şekilde çevrilmiştir. “*Exorcist*”le aynı senaryonun üzerinden gider ve birkaç fazla sahne ile Müslümanlaştırılmıştır. Sonuçta izleyicinin şeytan ve şeytan çıkarma ayinleri gibi bir alt korkusu olmadığından film biraz yumuşatılmıştır. Gerçekten makyajları ve efektleri ile iyi bir film ortaya çıkarılmış olsa da seyirci yine beklenen ilgiyi göstermemiştir.

1975 yılında Nejat Saydam Bülent Kayabaş’ı başrolde oynatarak Türk izleyicisine korkuyu komedi tadında sevdirmeye çalışmıştır. “*Sevimli Frankenstein*” bire bir Amerikan korku filmlerinde görülen sahnelerin aynılarının çekimi ile elde edilmişse de sonuçta izleyici yine beklenen ilgiyi göstermemiştir.

21. yüzyıla geldiğimizde Türkiye’de dahil olmak üzere dünyadaki neredeyse tüm ülkelerde astroloji, büyü, fal gibi konulara eğilim artmıştır. Bunun başlıca temelleri arasında bu tür yapımlara olan inanç ve teknolojinin insan hayatındaki yetersizliği, inançların insanların hayatındaki korkulara cevap verememesi olduğu düşünülmektedir. Eğilimin artmasıyla birlikte Türk Sineması’nda bir korku filmleri patlaması meydana gelmiştir. Bu filmler kendi kültürümüze ait yani Kuran’da yer alan korkulardan ve Kuran ayetlerinden faydalanılarak yaratılmıştır. “*Büyü*” (2004), “*Araf*”(2006), “*Dabbe*” (2006), “*Semum*” (2007), “*Musallat*” (2007) gibi korku filmleri kültürümüze ait korkularımızla ortaya çıkmış filmler olsa da, Amerika ve Avrupa Sineması’nda var olan korku filmlerinden uyarlanan ama kültürümüzü yansıtmayan ve kendi korkularımıza dahil etmeye çalıştığımız “*Okul*” (2004), “*Gen*” (2006) ve “*Kabuslar Evi*” Serisi (2006) gibi filmler, kültürümüzde ve ortak bilincimizde olmayan batı kültüründen alınmış korkular olarak dikkati çekmektedir.

“*Büyü*” (2004) filmi sonrasında büyü ve cinlerle ilgili korku filmleri arka arkaya çekilmeye başlanmıştır. “*Dabbe*” (2006), “*Semum*” (2007) ve son olarak da “*Musallat*” (2007) bu temaları İslam dini üzerinden işleyerek Türkiye’deki korku filmlerinin izleyici tarafından beğenilmemesiyle ilgili önyargıları silmeye başlamıştır. Büyü konusu tabu olmaktan çıkmış ve sinema salonlarında insanları güldürmek yerine artık korkutmak için kullanılan bir tema haline gelmeye başlamıştır.

Büyü filmi sonrasında çekilen İslami korkulara ilişkin filmlere kısaca bir göz atmamız gerektiğini düşünmekteyiz:¹

¹ “*Araf*” (2006) filminde cinler ya da büyü uygulaması olmasa da Kuran’dan yola çıkılarak yapıldığı için söz edilmesi gereken filmlerden biri olarak göze çarpmaktadır. Film, Eda adlı kadının yasak ilişkisi sonrasında hamile kalıp kürtaj olması ile başlıyor. Üç yıl sonra evlenip tekrar hamile kaldığında ise kabuslar ve tuhaf olaylar Eda için dünyayı yaşanılmaz hale getirmeye başlıyor. Senaryosunu filmin yönetmeni Biray Dalkıran ve Hakan Bilir’in birlikte yazdığı film, Araf Suresi 41. Ayet’in “*Onlar için cehennemden yataklar ve üstlerine örtüler vardır. Biz zulme sapanları işte böyle cezalandırırız*” sözlerinden yola çıkıyor. Filme ismini veren *Araf* ise, insanların öldükten sonra cennet ya da cehenneme gitmeden önce “Ahiret Günü”nü beklemedikleri yer anlamına gelmektedir. Sonuçta “*Araf*” beklenen başarıyı sağlamış ve kürtaj olarak almış olduğu bebeğin araftan çıkarak annesinden intikam almaya gelmesi izleyiciyi korkutmaya yetmiştir.

“*Dabbe*” (2006) filmi Amerika kıtasında yaşanan intihar olaylarından sonra İzmir’e bağlı Selçuk ilçesinde Tarık adlı bir gencin intihar etmesiyle başlar. Tarık’ın ani ve nedensiz intiharı sonrasında arkadaşları kendilerini garip olayların ortasında bulurlar. *Dabbe* filmi Kuran’ın 27. Neml Suresi'nin 82. bölümünde geçen “*O söz tepelerine indiğinde, yerden onlar için bir dabbe çıkarırız da o onlara, insanların bizim ayetlerimize gereğince inanmadıklarını söyler*” ayetinden yola çıkılarak çekilmiştir.

Dabbet’ül arz, kıyamete çok yakın bir zamanda topraktan çıkacağına, insanları aynı anda etkileyerek konuşacağına ve şimdiye kadar yeryüzünde eşi benzeri görülmemiş bir şiddet uygulayacağına inanılan korkunç bir yaratık-hayvan-canavar olarak tasvir edilmektedir. Yönetmen Hasan Karacadağ, topraktan çıkabilecek ve insanları aynı anda etkileyebilecek yaratığın çıkış alanı olarak interneti düşünmüştür. “*Dabbe*” filminin orijinal senaryosu Japon Sineması’na “*Kairo*” (2001) adıyla girmiştir. Ardından Karacadağ’ın Kuran’dan yola çıkarak uyarladığı “*Dabbe*” filminin senaryosu Amerikan Sinema endüstrisinin dikkatini çekmiş ve “*Pulse*” (2006) ismiyle film bu kez Batı kültürüne ait unsurlarla tekrar çekilmiştir.

Resim 18 : “*Dabbe*” (2006)

Filmde cinlerin insan bedenine girmeleri ve bu bedenleri ele geçirmeleri anlatılmaktadır. Ele geçirilen insanlar acılarından kurtulmak için intihar etmeyi seçmektedir. Müslüman üfürükçülerin büyü uygulamaları sırasında cinlerden yararlanmaları cinler konusunun özellikle büyü ile bağlantılı olduğunu göstermektedir. Yine aynı şekilde birinci bölümde büyü kavramını İslam dinine göre ele aldığımızda Kuran tefsirlerinde büyüünün sekiz farklı şekilde geçtiğinden bahsetmiştik. İslam'a inanan insanların varlığına iman ettikleri cinler, onların en büyük korkularından birini oluşturmaktadır.

“*Semum*” (2007) filminde ise Canan ve Volkan adlı çift yeni bir eve taşınır. Ancak zamanla Canan, garip davranışlar sergilemeye ve halüsinasyonlar görmeye başlar. Yine yönetmen Hasan Karacadağ'ın imzasını taşıyan “*Semum*” filmi Kuran'ın Hicr Suresi 26 ve 27. bölümlerindeki “*Andolsun ki biz, insanı pişmemiş çamurdan, değişik- cıvık bir balçıktan yarattık. Cini / iblisi de (insandan) daha önce semum ateşinden (kavurucu ateşten) yarattık*” ayetinden ve yaşanmış bir öyküden yola çıkarak çekilmiştir.

Resim 19 : “*Semum*” (2007)

İslam inancına göre insan çamurdan yaratılmıştır. İnsanoğlu yaratılmadan önce ise dünya üzerinde yaşayan bir takım yaratıkların varlığından söz edilmektedir. *Semum*, insanın tüm gözeneklerine kadar girip onları zehirleyen en tehlikeli cin türüdür. Bu

yaratıkların kızgın ateşin dumansız alevinden yaratılıp daha sonra korkunç bir zehirle birleştirilerek *Semum* halini aldıkları söylenmektedir.

Ancak film *semumun* Canan'ı ele geçirmesi ile kalmaz, bilimin din ve inanç karşısında çaresiz kalışına, inancın en büyük güç olduğuna değinen filmde büyü uygulaması da kullanılmıştır. *Semum* denen yaratıkların bir insana saldırabilmeleri, kötülük edebilmeleri için boyutlar arası kapıyı birinin açması gerekmektedir. Bu kapıyı açıp *semum*'u Canan'ın üzerine yollayan kişi Canan'ın en yakın arkadaşıdır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta "*Büyü*" filminde büyü yoluyla Ayşe'yi öldürmek isteyen ve cinleri Ayşe'nin üzerine yollayarak boyut kapılarını açan kişinin yine Ayşe'nin en yakın arkadaşıydı.

"*Musallat*" (2007) filmi Suat'ın Almanya'daki çalışma hayatıyla başlamaktadır. Çok sevdiği karısı Nurcan'dan ayrı ve gurbette olmak Suat'ın kabuslar ve halüsinasyonlar görmesine neden olur. Bunların geçici bir depresyondan ileri gelmediğini çok kısa bir süre sonra anlar.

Nurcan'a yıllar önce musallat olup aşık olan bir cin, evlendiği gün kocası Suat'ın içine girer. Bu yolla Nurcan'ı hamile bırakan cin, Suat Almanya'dayken ülkesine geri dönmemesi ve Nurcan'a yaklaşmaması için bu kabuslar ve halüsinasyonlar şeklinde kendini gösterir.

Cin ile insan evlilikleri üzerine İslam dini alimlerinin değişik açıklamaları ve görüşleri bulunmaktadır. Kimileri için cin ile insan evliliği uygun görülüp yapılabilmekte, kimileri içinse iki ayrı boyuta ve yaradılışa sahip olan bu varlıkların birleşmesi dinen caiz yani uygun görülmemektedir.

Resim 20 : “*Musallat*” (2007)

Resim 21 : “*Musallat*” (2007)

“*Musallat*” filminde de muska yazılması ve fal bakma yöntemiyle büyü uygulamaları kullanılmıştır. Cinlerden korunmak için yazılan bu muska Anadolu büyülerinin en çok bilinenlerindedir. Ardından imamın torununu suya sokup parmağına

mürekkep damlatması ve sudaki görüntüleri söyletmesi yoluyla yaptığı bir Anadolu büyü kullanılmıştır.

2.2.2. Televizyonda Büyü Temsili Bulunan Filmler:

2.2.2.1. Dizi Filmlerde Büyü :

2003 yılında yayına başlayan ve 2006 yayın döneminde yayın hayatına son veren “*Sihirli Annem*” dizisinde kullanılan öğeler, Anadolu’da uygulanan büyü örneklerine benzer özellikler yerine ortaçağ Avrupa inanışlarına yakın özellikler taşımaktadır. Ancak Ortaçağ Avrupa inanışlarına yakın özellikler taşıyan ve büyüden çok sihir kullanılan bu diziye büyü uygulaması nedeniyle değinmek gerektiğini düşünüyoruz:

2.2.2.1.1. Sihirli Annem :

İlk karısı ölünce çocukları Cem ve Ceren ile yaşayan Sadık, peri olduğunu bilmediği Betüş ile evlenir. Daha sonra Betüş kendisi gibi peri olan kimsesiz Çilek’i de evlatlık alır. Kızının bir ölümlü ile evlenmesini kabullenemeyen Betüş’ün annesi sürekli karı kocayı ayırmak için sihir ve büyü yapmaktadır. “*Acemi Cadı*” daki (2006) kedi Duman gibi, bu dizideki köpek Taci de önceden insanken hayvana çevrilmiştir ve konuşmaktadır. Eski Amerikan dizisi “*Be Witched*” i (1964) de anımsatan sahneler göze çarpmaktadır.

Genellikle peri oldukları için illüzyona yakın sihir uygulamaları yapıyor olsalar da, Dudu yani Betüş’ün annesi çifti ayırmak için kazan kaynattığı büyülere başvurmaktadır. Kazanda çeşitli nesnelere karıştırarak iksirler ve büyüler hazırlayan Dudu’nun bu uygulamaları kötü amaçlıdır. Bunlar nedeniyle çoğu kez ceza alan Dudu’nun sihir yerine büyü uygulaması, izleyicilerin gözünde kötülüğün büyüye atfedilmesini, sihrin ise iyilere atfedilmesini sağlamıştır.

Resim 22 – 23 - 24 : “Sihirli Annem” (Dudu)

Görüldüğü üzere büyü, tamamen tarot ve falların ilgi çekmesi üzerine birden, birçok dizide kullanılmaya başlanmıştır. Bu dizilerin komedi tarzında ve çocuklara yönelik olması, Türkiye’de büyüye bakışın komedi ögesi olmaktan öteye geçemediğinden daha önce komedi filmleri bölümünde söz etmiştik. Sihir kullanımının hakim olduğu “*Uzaylı Zekiye*” dizisi farklı olarak 80’li yıllarda çekilmiştir. Bu dönemde Türkiye’de ve dünyada fütüristik bir düşüncenin varlığı hakimdi. Tüm insanlar, 2000’li yıllara geçildiğinde neler yaşanacağını, dünyanın nasıl olabileceğini düşünmekteydi. 1990’larda yine sihir kullanımının hakim olduğu “*Ruhsar*” adlı dizi çekilmiştir; o dönemde mistisizm düşüncesinin hakim olduğu bir dönem olarak bilinmektedir ve son olarak 2000’li yıllara geçildiğinde ilkel inanışlara geri dönüş yaşandığından yine büyü ve sihir tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de etkisini göstermeye başlamıştır.

Resim 24 : “Asmalı Konak” (2002)

2000 yılı sonrasında çekilen “Acemi Cadı”, “Bez Bebek”, “En İyi Arkadaşım”, “Selena”, “3 Tatlı Cadı” gibi cinler ve periler üzerine olan diziler çocuklara yönelik olarak eğlendirme amaçlı komedi tarzında çekilmeleriyle dikkat çekmektedir. Sihir ve büyüyle ilgili Türk dizilerinin yalnızca çocuklara yönelik çekilmiş filmler olması, büyüye ve sihire bakışın Türkiye’de yalnızca çocuklara özgü yapımlarda, komedi ve eğlence amacıyla kendi kültürümüzün düzgüleriyle değil de, ortaçağ düzgüleriyle verilmesi olması İslam inancının büyüü ve sihri yasak kılması nedeniyle büyükler için tabu görülmesiyle açıklanabilir. Bunların dışında “Asmalı Konak” (2002) adlı dizinin birkaç bölümünde çifti ayırmak amacıyla yastık altına konulan bir Anadolu büyüü göze çarpmaktadır. Bu bağlamda dizilerde de büyüün “kötülük” amaçlı kullanıldığı alt metnini taşıdığı sonucuna varmamızı sağlamıştır.

3. BÜYÜ FİLMİNİN GÖRSEL GÖSTERGEBİLİMSEL ÇÖZÜMLEMESİ

3.1. Bir Gösterge Olarak Büyü

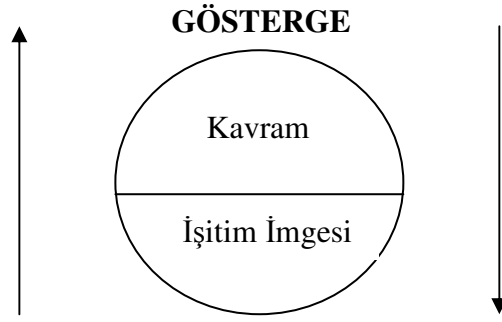
Göstergelerin bilimi olarak bilinen “Göstergibilim”, iletişim için kullanılan her şeyin; sözcüklerden görüntülere, yollarda karşımıza çıkan trafik işaretlerinden mağazalarda kullanılan renklere kadar pek çok şeyin anlam yapısı, mimarisi üzerinde yapılan çalışmaların bir bütünüdür.

Edebiyatta okuyucunun karşısına çıkan göstergeler karşısında okuyucuların algısı farklı olabilirken, sinemada gösterge olarak hayal gücü değil doğrudan doğruya gösterge gözle görüleceğinden sinema aslında (söz)dizimsel durumdaki göstergelerden oluşmaktadır. Örneğin bir kitapta okuyucunun karşısına çıkan anahtar imgesi, kendi anahtarlarına benzer özellikler taşıyacak ve bu anahtar görüntüsü her okuyucunun zihninde değişik canlanacaktır. Oysa bir filmde anahtarı gördüğümüzde sadece beyninizde “bir şeyi açacak bir cisim” olarak canlanacaktır, nasıl görüneceğini tasarlamaya gerek kalmayacaktır çünkü cisim gözünüzün önündedir.

Bu şekilde baktığımızda inceleyeceğimiz “*Büyü*” (2004) filminden önce büyü kavramını gösterge tanımlarına göre incelememiz gerektiğini düşünüyoruz.

3.1.1. Ferdinand de Saussure’e Göre

Ferdinand de Saussure’e göre, her gösterge, göstergenin fiziksel boyutu ile göstergenin kavramsal boyutundan oluşmaktadır. Yazılı dilde BÜYÜ göstergesi dört ses biriminin bir araya gelmesinden oluşan “*gösteren*” ve mumların, masada bulunan tütsülerin ya da bir voodoo bebeğinin iğnelenmesi olarak gösterilen bir olgu yani “*gösterilen*” den meydana gelmektedir. Bu her dilin kendine özgü düzgüleriyle oluşturduğu bir “*işitim imgesi*” ve insanların tamamının zihninde var olan bir “*kavram*”ın birleşiminden oluşmaktadır.

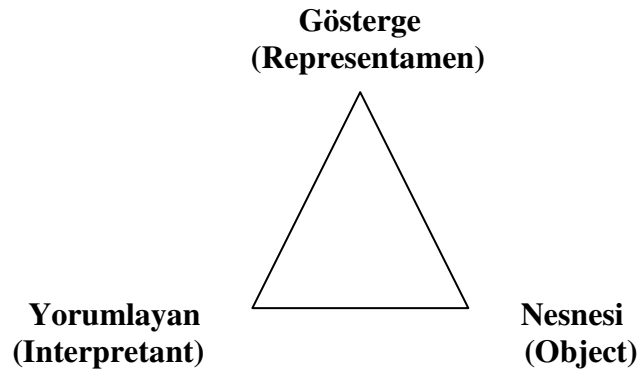

Şekil 1 : Saussure'ün gösterge şeması¹

Gösterge : “büyü” sözcüğü
Gösteren : “b-ü-y-ü” ses dizisi
Gösterilen : “büyü” olgusu

3.1.2. Charles Saunders Peirce'e Göre

Charles Saunders Peirce'e göre, gösterge süreci için gösterge, göstergenin nesnesi ve göstergeyi yorumlayan gerekmektedir. Nesne, göstergenin dış dünyada yerinde duran şey, yorumlayan ise gösterge ile nesne arasındaki zihinsel etkidir. Peirce göstergeleri üçe ayırarak incelemektedir; ikonlar, belirtiler ve simgeler.

Şekil 2 : Peirce'e göre gösterge süreci²

¹ Seyide Parsa, Alev Fatoş Parsa, “Göstergebilim Çözümlenmeleri, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 2004, s.9

² a.g.e., s.11

Gösterge: *Büyü yapılması*

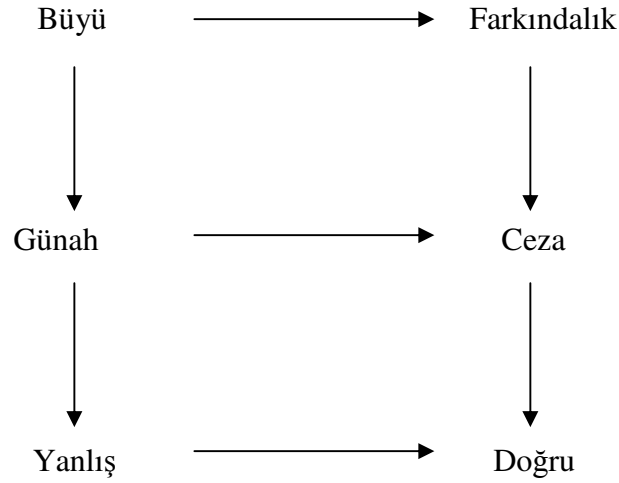
Yorumlayan: *Büyü kavramı*

Nesnesi: *Yanan mumlar, voodoo bebekleri, ayinsel sözlerin söylenmesi*

Gösterge türü: *Belirti Gösterge*

3.1.3. Algirdas Julius Greimas'a Göre

“Büyü” kavramı başlı başına bir “giz” dünyasını temsil etmektedir. “Büyü” kavramındaki “giz” dualar, ayin sırasında söylenen sözler, kullanılan nesnelere oluşmaktadır. Tüm dinlerde “büyü” nün kötülük amacıyla kullanımı yasaklanmıştır. Kimi dinlerde aforoz nedeni sayılan “büyü”, İslam dininde günah sayılmıştır, cezası ise cennete girememektir.

Şekil 3 : Greimas'a göre “giz” dünyasında “büyü”

3.2. “Büyü” Filminin Görsel Göstergelimsel Çözümlemesi

3.2.1. Filmin Kimliği

Filmin Adı : Büyü

Yönetmeni : Orhan Oğuz

Yapım Yılı : 2004

Yapımcı : Faruk Aksoy

Yapımcı Firma : UFP

Senaryo Yazarları : Servet Aksoy, Şafak Güçlü

Türü : Korku/Gerilim

Oyuncular : Ece Uslu (Aydan), Nihat İleri (Profesör), Özgü Namal (Sedef), Suna Selen (Büyücü), Dilek Serbest (Ceren), Serhat Tutumluer (Tarık), İpek Tuzcuoğlu (Ayşe), Ebru Ürün (Zeynep), Okan Yalabık (Cemil)

Görüntü Yönetmeni : Adnan Güler

Özel Efektler : Kuban Atlan

Dili : Türkçe

Renk : Renkli

Süresi : 95 dk.

Özet : 700 yıl önce Mardin’de Artukluların yaşadığı Dengizhan Köyü’ne gelen kötü bir büyücü kadın yaptığı büyülerle masum çocukları öldürür. Yaşlı büyücünün Ayşe adındaki küçük bir kız çocuğunu öldürmek üzere yaptığı son büyüden sonra bölge lanetlenir.

Günümüze gelindiğinde, Artuk Sultanı Salih'e ait el yazması bir kitabı bulmak üzere yola çıkan bir arkeoloji ekibi, bu lanetli yere kazıya gider. Ölmesi için kazı ekibinden Ayşe isimli evli bir kadına, Ayşe'nin kocasıyla ilişki kurmak isteyen bir kadın tarafından güçlü bir büyü yaptırılmasıyla bölgede toprak altında kalan büyü ve kötü cinler aniden harekete geçer.

Resim 26 : “Büyü” Filminin Afişi (2004)

3.2.2. Filmin Olgu Donanımı :

Bir filmin olgu donanımı o filmin çekim türleri, ışıklandırması, renklendirilmesi, iç ve dış uzamları, giysileri ve bezemleri, müzik ve ses etkileridir. Biz bu bölümde “*Büyü*” filminin olgu donanımını inceleyeceğiz :

3.2.2.1. Çekim Özellikleri ve Çerçeveleme :

Boy Çekim (Büyücü kadın, çadırların yuvarlandığı uçurum, mağaranın girişi, atların kaybolması sonrası konuşmalar sırasında, Ayşe ve çocuk Ayşe'nin görüntüleri), **Omuz Çekim** (Ayşe'nin evi, İstanbul, masa başı konuşmaları, Zeynep'in gittiği büyücüdeki konuşmaları sırasındaki çekimler, Dengizhan Köyü yolu sırasında yapılan piknik sahneleri), **Baş Çekim** (Zeynep'in büyü yaptırdığı büyücünün büyü yaptığı çekimler, Ayşe'nin burnunun kanadığı çekim, Sedef'in tarot kartlarına bakması), **Yüz Çekim** (Dengizhan Köyü'ne gelmeden önce karşılaştıkları yaşlı adam), **Ayrıntı Çekim** (Duvardaki ceylan derisi sure, Otobüs şoförünün eli, otobüsün önündeki yapma çiçekler, verilen cevşen kolye, İstanbul'da büyüünün yapıldığı çekimler, büyülü kumaşa kanın damladığı çekim, tarot kartları, Ayşe'nin gözleri, büyü yapılan sahnelerde büyü yapm aşamalarının tamamı), **Genel Çekim** (Dengizhan Köyü), **Bel Çekim** (Ayşe'nin evi, İstanbul), **Yatay çevrinme** (Ayşe'nin evi, İstanbul – Otobüsün geçtiği dağlar arasındaki yollar, mağara ekibin katırcıların konuşmalarını izlediği çekimler, Ayşe'nin büyücünün evine ilk yaklaştığı görüntüler, Cemil ve Ceren'in seviştiği sahne); **Düşey çevrinme** (mağaranın içinde elektrik akımı geçmesi sonrası atların rahatsızlanması ve insanların gerilmesi, kazılar sırasında Cemil'in görüntüleri, Cemil'in Ceren'in vücuduna dokunmaya çalıştığı görüntüler, duvardan akan kan sahneleri, Cemil'in cesedinin bulunduğu sahne) **Saptama Çekim** (Suyun içinde, kayaların arasında kalan cevşen) **Yakın Perspektif** (mağaranın içinde katırlar ve katırcıların mağarada ilerlemesi); **Üst açı çekim** (mağarada güvercinlerin havaya uçtuğu çekimler); **Odaklama çekim** (Dengizhan Köyü'ne girişle beraber yaşlı büyücünün terk edilmiş evinden çeşmenin görüntüsüne geçiş); **Optik Kaydırma** (Büyülü ceylan dersinin bulunduğu sahnede tüm oyuncuların yüzlerine yapılan çekim); **Karşı Açı Çekimi** (Cemil'in ölümüyle ilgili Profesör'ün Ceren'i sorguladığı sahne)

3.2.2.2. Işıklandırma

İki tür ışıklandırma kullanılmıştır; “doğal” ve “yapay” ışıklandırma. Gündüz çekimleri için “doğal ışık” (daylight), iç mekan çekimlerinde ise “yapay ışık” kullanılmıştır. Mağara ve gece çekimlerinde loş bir görüntü sağlanmıştır. Mağara çekimlerindeyse mavimsi bir ışık tercih edilmiştir. Amerikan tarzı korku filmlerine göre görüntü belirgin ve aydınlıktır, tüm film boyunca kişiler açık bir biçimde seçilebilmektedir.

3.2.2.3. Renklendirme

Eski, terk edilmiş bir köy ve bu köyde çalışan arkeologların üzerine odaklanan bir film olduğundan soluk renkler tercih edilmiştir. Arkeologların çalışma hayatı nedeniyle giysileri açık renk ve soluktur, kaldıkları bölgede aynı şekilde eski yapılardan oluştuğundan ve o dönemde yapılan evler kireç olduğundan beyaza yakın, kirli bir renk baskındır.

Ancak büyü uygulamaları sırasında kullanılan renkler filmin genel renk kullanımına göre canlıdır. Özellikle Büyü Uygulaması I bölümünde görülen büyücü kadının boynundaki kolyeler rengarenktir. Bu canlı renkler kötü bir uygulamanın içerisinde bulunan tek canlı kısımdır. Aynı şekilde Büyü Uygulaması III bölümünde görülen modern büyücü tamamen siyah giyinmiş olmasına rağmen büyü çalışması yaptığı masanın üzerindeki örtü pastel renklerden oluşmaktadır. Bunlar karanlığı çağrıştıran kötülükle ilgili sahneleri canlandırmış, renklendirmiştir.

Gece çekimleri genellikle mavi olduğundan filmin rengi mavidir. Normalde edilgenliği anlatan mavi renk, koyu tonlarda ya da yoğun olarak kullanıldığında moral bozan, kasvet veren, açık tonlarda ya da beyazla karışık kullanıldığında, yatıştırıcı ve güven veren bir etki yaratmaktadır. Ancak buradaki kullanımı korkunun verdiği endişe ve gerilime karşıtlık olarak yatıştırıcı etkisiyle güven vermeyi amaçlamaktadır.

3.2.2.4. İç ve Dış Uzamlar

Filme yıllar öncesindeki bir evde başlanır, büyü yapılan çocuk Ayşe ve babasının bulunduğu ev, büyücü kadının evi, günümüzde İstanbul'da yaşayan arkeolog Ayşe'nin evi, İstanbul'da Zeynep'in gittiği büyücünün evi, Dengizhan Köyü'nde ekibin kaldığı evler, mağara ve hastane iç uzamlardır. Dengizhan köyüne gidilen yol, piknik yapılan orman, Dengizhan Köyü, kazı alanı, hastanenin bahçesi dış uzamlardır.

3.2.2.5. Giysiler ve Bezem

Büyücünün olduğu açılış sahnesinde, büyücü kadının giysisi Şamanizm inancına gönderme yapmaktadır. Elinde ağaçtan bir asa ve üzerinde mavi bir pelerin bulunmaktadır. Boynunda ve kollarında birçok kolye ve bilezik olan kadının, sırtında ve yüzünde bulunan dövmeler dikkati çekmektedir. Aynı zamanda büyü yaptırmaya gelen genç kadının boynunda bulunan mavi boncuklar da büyüden koruyucu nazarlık yani pasif büyüyü simgelemektedir. Eski dönemi yansıttığının anlaşılması adına büyü yapılan adamın giysileri de eski Türk giysileridir ve ev gaz lambaları ile aydınlatılmaktadır. Modern büyücü ise tamamen siyah bir elbise içerisindedir. Giysisini renklendiren tek nesne boynuna asmış olduğu beyaz inci kolye ve sarı parıltılar saçan bizlik ve yüzükleridir.

İstanbul görüntülerinde modern bir giyiniş tarzıyla görülen oyuncular, arkeolog ekibi olarak yola çıkmalarından itibaren arkeologlara özgü rahat ve spor giysilere geçmişlerdir. Soluk renklerde giysilerin baskın olmasının nedeni filmde sıklıkla yaşanan ölüm sahnelerinde kanın kırmızı renginin öne çıkmasını sağlamaktır. Böylece tozdan ve çamurdan kirlenmiş giysilerin üzerine gelen kırmızı kan izleri çok daha fazla dikkati çekmektedir. Ceren'in ölümü öncesi duvardan damlayan kan damlaları Ceren'in beyaz renkteki giysisinin üzerine düşmektedir (Ardından Ceren Cemil'le yani sevgilisinin en yakın arkadaşı ile sevişerek günah işleyecektir). Aynı şekilde Sedef'in giysisi de beyazdır ve üzeri tamamen kanla lekelenmiştir (Masum bir kız olan Sedef'in katil

olduğu ve içinde 700 yıl öncesinde lanetlenen büyücünün olduğu anlaşılır). Her iki kullanımda da masumiyetin kirlenmesi anlatılmaktadır.

İç bezem İstanbul'da modern ve lüks bir ev ile tanımlanırken, Dengizhan Köyü'nde tamamen yerel ve köhne binalar kullanılmıştır.

3.2.2.6. Ses Etkileri ve Müzik

Filmde korku efektleri ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Bunun yanında büyü yapılması sırasında Anadolu'ya özgü büyüsel sözler tekrarlanarak rahatsız edici bir ortam yaratılmıştır (İstanbul'daki büyücü de, 700 yıl önce yaşamış büyücü de aynı büyüsel sözleri tekrarlamaktadır.). Doğu ezgileri ve ilahiyi andıran ritimler fonda film boyunca sıklıkla duyulmaktadır. Büyücünün evinin görüldüğü sahnelerde çocuk ve bebeklerin ağlama sesleri de gerilim için kullanılan efektler arasındadır.

Büyü sahneleri sırasında gökgürültüsü, davul ve gong gibi değişik ses efektleri de kullanılmıştır. Büyü uygulaması içeren sahnedeki önemli adımlar sırasında (örneğin kumaşa iğne saplanırken, büyü yapılan karakter büyüden etkilenirken) bu tip ses efektleri le izleyicinin büyü uygulamasının sadece insanları değil, doğayı da etkilemekte olduğunun altı çizilmiştir.

3.2.3. Filmsel Anlatı Çözümlemesi

3.2.3.1. Zaman

700 yıl öncesinde Dengizhan Köyü'nde gece yaşanan olayların anlatılmasının ardından günümüze geçerek gece ve gündüz süren olayları birbirine bağlar. Açılış sahnesi sonrasında olaylar tamamen günümüzde geçmektedir. Yaz ayları olduğunu da kişilerin kazı sırasında ve gece uyurken giydikleri giysilerden anlıyoruz.

3.2.3.2. Uzam

Büyü yapılan Ayşe adlı kız ve babasının bulunduğu bu ev, büyücü kadının evi, günümüzde İstanbul'da yaşayan arkeolog Ayşe'nin evi, İstanbul'da Zeynep'in gittiği büyücünün evi, Dengizhan Köyü'nde ekibin kaldığı evler, mağara ve hastane iç uzamlardır. Dengizhan köyüne gidilen yol, piknik yapılan orman, Dengizhan Köyü, kazı alanı, hastanenin bahçesi dış uzamlardır. En çok kullanılan uzam Dengizhan Köyü'dür, filmin geneli bu uzamda geçmektedir. Uzamlar sırasıyla aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

İç Uzam	Dış Uzam
Büyü yapılan Ayşe adlı kız ve babasının bulunduğu bu ev	
Büyücü kadının evi	
İstanbul'da yaşayan arkeolog Ayşe'nin evi	Dengizhan köyüne gidilen yol Zeynep'in gittiği mezarlık
İstanbul'da Zeynep'in gittiği büyücünün evi	
Dengizhan Köyü'ne girilen mağara	Dengizhan Köyü
Dengizhan Köyü'ndeki evler	Dengizhan Köyü'ndeki kazı alanı
Tarık'ın gittiği hastane ve morg	
Ayşe'nin yattığı akıl hastanesi	Ayşe'nin yattığı akıl hastanesinin bahçesi

Tablo 3 : İç ve Dış Uzam Sırası

3.2.3.3. Kişiler

Filmin temel karakteri Ayşe'dir. Her ne kadar film Ayşe karakterini ön plana çıkarmış olsa da, sonuna dek tüm arkeoloji ekibindeki karakterler önemli görünmektedir. Bulmacanın parçaları ve olayların çözümlenmesi için karakterlerin hepsi şüphe uyandırmaktadır.

Büyücü : 700 yıl önce Dengizhan Köyü'nde yaşayan ve kasabanın lanetlenmesine neden olan büyücü kadın.

Büyü Yaptırmaya gelen kadın: 700 yıl önce Dengizhan Köyü'nde yaşayan kocasının kızı Ayşe'yi öldürmesi için büyücü kadına giden karakter.

Çocuk Ayşe: 700 yıl önce Dengizhan Köyü'nde yaşayan Üvey annesi tarafından büyü yoluyla babası tarafından öldürülen karakter. Filmin sonunda kurtarıcı ruh olarak tekrar görünmektedir.

Ayşe'nin Babası: Kızı Ayşe'yi çok sevdiği için karısı tarafından büyücü kadın yoluyla bedenine cin girmesi sağlanarak kızını öldüren karakter.

Ayşe : Arkeoloji ekibinden, filmin ana karakteridir. Kocasını Tarık'ı ele geçirmeye çalışan ve kendisini kıskanan en yakın arkadaşı Zeynep tarafından kendisine büyü yapılır. Arkeoloji konusunda diğer karakterlere göre daha bilgilidir. Zekasıyla olayların çözümünü sağlar.

Tarık : Ayşe'nin kocası.

Büyücü : Zeynep'in Ayşe'ye büyü yaptırmak için gittiği karakter.

Profesör : Arkeoloji ekibinden bir karakter, kızı tarafından öldürülür.

Sedef : Profesör'ün kızı ve arkeoloji ekibinden bir karakter, 700 yıl önce yaşamış büyücü kadın tarafından bedeni ele geçirilir. Tüm cinayetleri işleyen bu karakterdir. Filmin başında masum ve çocuksu görünen bu karakter, büyücü kadın tarafından ele geçirildiğinde cani bir katile dönüşür.

Aydan : Arkeoloji ekibinden bir karakter, cinlerin tecavüzüne uğrar.

Cemil : Arkeoloji ekibinden bir karakter. Ceren ile sevişmesi sonrasında cinler tarafından öldürülür.

Ceren : Cemil'in en yakın arkadaşıyla nişanlı olan karakter.

Zeynep : Ayşe'nin kocasına aşık olan karakter. Ayşe'nin çocukluk arkadaşıdır ve Ayşe'yi kıskanmaktadır. Ayşe'yi öldürmek için büyü yaptırır.

3.2.3.4. Doğaüstü Olayların Çözümlemesi :

“Büyü” adlı film doğaüstü olaylar içeren bir korku filmidir. Büyü, İslam inancına sahip insanların korktuğu ve tabu saydığı kavramlardan biridir¹. Her ne kadar dualar işe yaramadığında türbelerde mum yakmak, ağaçlara çaput bağlamak gibi dinsel ve büyüsel ritüellere kalkışıyor, kahve ve tarot falları baktırıyor ya da hamile kalamadıklarında *üfürükçüye* gidiyor olsa da Türk insanları büyüden çok korkmaktadır. Büyünün İslam dini tarafından yasaklanması büyüye karşı korkunun temelini oluşturmaktadır. “Büyü” filminin afişinde Kuran’da geçen büyüünün yasaklanmasıyla ilgili ayet slogan olarak kullanılmıştır:

“*Andolsun ki onu yapan için de yaptırın içinde ahirette cenetten bir nasip olmadığını biliyorlardı.*” (Bkz: Resim 26)

“*Süleyman'ın hükümlerliliği hakkında şeytanların (ve şeytan tıynetli insanların) uydurdukları yalanların ardına düştüler. Oysa Süleyman (büyü yaparak) küfre girmedi. Fakat şeytanlar, insanlara sihri ve (özellikle de) Babil'deki Harut ve Marut adlı iki meleğe ilham edilen (sihr)i öğretmek suretiyle küfre girdiler. Halbuki o iki melek, "Biz ancak imtihan için gönderilmiş birer meleğiz. (Sihri caiz görüp de) sakın küfre girme" demedikçe, kimseye (sihir) öğretmiyorlardı. Böylece (insanlar) onlardan kişi ile karısını birbirinden ayıracakları sihri öğreniyorlardı. Halbuki onlar, Allah'ın izni olmadıkça o sihirle hiç kimseye zarar veremezlerdi. (Onlar böyle yaparak) kendilerine zarar veren, fayda getirmeyen şeyleri öğreniyorlardı. Andolsun, onu satın alanın ahirette bir nasibi olmadığını biliyorlardı. Kendilerini karşılığında sattıkları şey ne kötüdür! Keşke bilselerdi.*”²

¹ Bayram Altan, “Nazar ve Büyü Etkileri, Korunma Yolları”, Sahhaflar Kitap Sarayı, İstanbul, 1995, s. 143

² Bakara Suresi, 102. ayet

3.2.3.4.1. Büyü Uygulaması I :

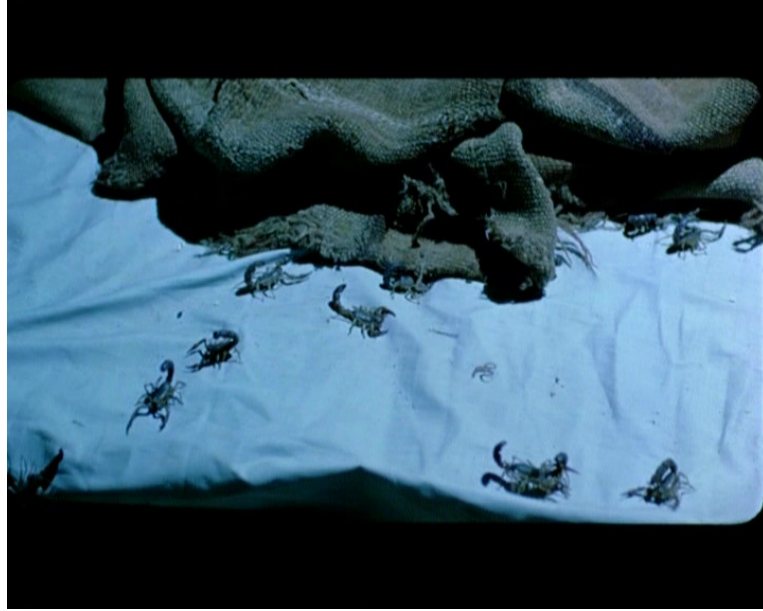

Resim 27 : “Büyü” (2004)

Kişi Büyücü kadın Büyü yaptırmaya gelen kadın	Uzam Mardin, Dengizhan Köyü	Zaman 700 yıl önce, Gece
Çekim Özellikleri Işıklandırma Renklendirme İç ve Dış Uzamlar Giysiler ve Bezem	Uzak çekim Yapay ışık Lacivert, yeşil, siyah ve beyaz İç, büyücü kadının evi Kerpiç duvarlar, duvara asılı kilim, divan, divanın üzerine serilmiş hayvan postu, küçük bir pencere, yerdeki kapların içinde çeşitli otlar <u>Büyücü kadın</u> : lacivert pelerin, şamanist özellikler taşıyan kolyeler <u>Kadın</u> : beyaz bir şal	
Ses Etkileri ve Müzik	Gerilim yaratan bir müzik	

“*Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü?*” (2005) filmindeki gibi Türklerin İslam dini öncesi inanışları ve gelenekleri “*Büyü*” filminin bu sahnesinde görülmektedir. Yine adı geçen filmde olduğu gibi Anadolu’da Osmanlı Devleti öncesi Türk boylarının yaşadığı bir zaman sürecinde yaşanan bu olay, Şamanist inanca ait göstergelerle

sunulmuştur¹. Yine aynı şekilde iki *büyücünün* de ellerinde asa vardır; asa Şamanist inancında gücü simgelemektedir. Kocasının ilk karısından olan kızını öldürmesi için büyü yaptırmak amacıyla gelen kadın, büyücü kadının karşısında çömelir. Bu gücün karşısında, güçlünün karşısında eğilme geleneği ilkçağlardan itibaren saygı ifadesidir. Bu sırada büyücü kadın bir yandan bazı sözler mırıldanıp bir yandan kazanının önünde elindeki asasını yere vurarak bir ayın uygulamaktadır (Bkz Resim 27).

Resim 28 : “Büyü” (2004)

Kişi

Uzam

Zaman

Mardin, Dengizhan Köyü

700 yıl önce, Gece

Çekim Özellikleri

Yakın çekim

Işıklandırma

Yapay ışık

Renklendirme

Kahverengi, siyah ve beyaz

İç ve Dış Uzamlar

İç, büyücü kadının evi

Giysiler ve Bezem

Yer yatağı, çuval

Ses Etkileri ve Müzik

Gerilim yaratan bir müzik (Davul ritimli)

Büyücü kadının odasında gezinen kamera yatağın içindeki akrepleri gösterir. Akrep ölümcül zehriyle bilinen bir böcektir (Bkz Resim 28). Zehir, damıtıldığında ilaç yapımında kullanılır ve insanları iyileştirir ancak akrep tarafından sokulmak ölümlü

¹ İsmet Zeki Eyuboğlu, “Anadolu Büyüleri”, Derin Yayınları, İstanbul, 2004, s.28

sonuçlanabilir¹. Akrep, tarantula, yılan gibi zehir taşıyan böcekler büyücülerin, büyülerinde kullandıkları nesnelere ve evlerinde, çalışma ortamlarında büyücüyü dış tehlikelerden koruyucu konumdadır. Ayrıca halen Hatay Dörtiyolda yaşayan Yılandı Hacı Macit'in akrep, yılan sokmaması için dua okuyarak insanları *afsunladığına* inanılmaktadır². Dinsel filmlerin hemen hepsinde yılan imgesi kimi zaman koruyucu kimi zamansa kışkırtıcı (Şeytan temsili) olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun örnekleri birçok filmde görülebilmektedir. “*Little Buddha*” (1993) filmi Siddhartha yani Buda'nın öyküsünü anlatmaktadır. Sidhartha'nın meditasyonu sırasında dev bir yılan kendisine şemsiye görevi görmüştür. Nikos Kazantzakis'in aynı adlı romanından uyarlanan “*The Last Temptation Of The Christ*” (1988) filminde ise Peygamber İsa'yı ise çölde geçirdiği gecelerde yılan yoldan çıkarmaya çalışır. Daha önce söz etmiş olduğumuz “*The Craft*” (1996) adlı filmde iyi büyücü ile kötü büyücüler arasında yaşanan mücadele sırasında biraz önce söz edilen böcekler dışında hamam böcekleri, kurtçuklar gibi yine aynı şekilde insanlar tarafından normalde korku ve tiksinti hissi uyandıran canlılar da kullanılmıştır.

¹ İsmet Zeki Eyuboğlu, “*Anadolu İnançları*”, Derin Yayınları, İstanbul, 2007, s.128

² Ciddiyeti ve titizliğiyle tanınan gazeteci Uğur Dündar Yılandı Hacı'yı ve şifa çalışmalarını konu alan bir film hazırlayarak Ocak 1981'de TRT'deki “Günlerin Getirdiği” adlı programda yayımlamıştı. Dündar bu filmde önce Hacı'nın iyileştirdiği üç kişiyle, sonra Dörtiyol'da çalışan bir tıp doktoruyla ve en sonunda da Yılandı Hacı'nın kendisiyle ayrıntılı bir röportaj yapmıştı. Dündar kendi kolunu zehirli bir akrebe sokturmuş, ardından Yılandı Hacı tarafından iyileştirilmişti. (http://altnabilgileri.blogspot.com/2007/05/spiritoloji-parapsikoloji-ufoloji-temel_07.html, 30.05.2008)

Resim 29 : “Büyü” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyü yaptırmaya gelen kadın	Mardin, Dengizhan Köyü	700 yıl önce, Gece

Çekim Özellikleri	Omuz çekim
Işıklandırma	Yapay ışık
Renklendirme	Kahverengi, mavi, siyah ve beyaz
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyücü kadının evi
Giysiler ve Bezem	Kerpiç duvarlar, duvardan sarkan kumaş parçaları
Ses Etkileri ve Müzik	Büyücü kadının çivili sopası, <u>Kadın</u> : Çıplak, kolye (Nazarlık) Gerilim yaratan bir müzik, büyü yaptırmaya gelen kadının çığlıkları

Kötülükle sonuçlanacak büyülerin hepsinde hem büyü yapanın hem de büyü yaptırmanın, kötülük yapacağı kişinin çekeceği acıları görmek uğruna biraz acı çekmeyi göze alması gerekmektedir. Büyücü kadın elindeki asayı bıraktıktan sonra eline çivili bir dal alır. Büyü yaptırmak için gelen kadın, üzerinde bulunan, kendi yapacağı işlemin kötülüğüne karşıt beyaz renkli giysisini çoktan çıkarmıştır. Büyücü elindeki çivili sopayı kadına vurmaya başlar (Bkz Resim 29). Kadın acı içinde çığlıklar atar. Bu kırbaçlanmayı andıran ayinsel işlem Hıristiyanların günahlarını bağışlatmak için kendilerini kırbaçlama işlemine de benzer nitelikler taşımaktadır. Hıristiyanların yaptıkları bu ayinsel işlemi de düşünürsek bu büyü öncesi akıtılan kan aynı zamanda yapılacak kötülüğün günahına karşı dökülen kan ile bir af dileme işareti olarak da görülebilir. Bu uygulamaya örnek olarak Dan Brown’ın aynı adlı eserinden uyarlanan

“*The Da Vinci Code*” (2006) ve Umberto Eco’nun yine aynı adlı eserinden uyarlanan “*The Name Of The Rose*” (1986) filmleri örnek olarak gösterilebilir. “*The Da Vinci Code*” adlı filmde katil keşiş Silas, her cinayet öncesinde ve sonrasında günahlarından arınmak için İsa’nın çarmıha gerilmeden önce Romalı askerler tarafından kırbaçlandığı nesneye benzer çivili bir kırbaçla kendini kırbaçlamaktadır.

Resim 30 : “*Büyü*” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın	Mardin, Dengizhan Köyü	700 yıl önce, Gece
Çekim Özellikleri	Bel çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Kahverengi, yeşil ve siyah	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyücü kadının evi	
Giysiler ve Bezem	Kerpiç duvarlar, duvarda asılı kilim <u>Büyücü kadın</u> : lacivert sarık ve pelerin, bilezikler, kolyeler	
Ses Etkileri ve Müzik	Gerilim yaratan bir müzik	

“*The Name Of The Rose*” filminde ise, Malachi adlı keşiş cinsel isteklerini bastıramayıp eşcinsel ilişkiye girmesi sonrasında günahından arınmak amacıyla yine kendini kırbaçlamaktadır. Ancak bu iki filmde “*The Da Vinci Code*” bu filmdeki örneğe çok daha yakın bir örnek oluşturmaktadır. Bu üç örnekte de günahlardan arınmak için kan dökülmesi kullanılmıştır. Bu daha fazla kan döküleceğinin de işaretidir. Burada

Peirce'e göre *kırbaçlama ve kırbaçlanma* "nesne", "belirti gösterge" ise *büyü* ve *kan dökülmesidir*. Ayrıca kötü olayların ortaya çıkacağına bir göstergesi olarak da gösterilebilir.

Resim 31 : "Büyü" (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın	Mardin, Dengizhan Köyü	700 yıl önce, Gece
Çekim Özellikleri	Göğüs çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Kahverengi, yeşil ve siyah	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyücü kadının evi	
Giysiler ve Bezem	Kerpiç duvarlar, duvarda asılı kilim	
	<u>Büyücü kadın</u> : çıplak, bilezikler, kolyeler, dövme, çivili sopa	
Ses Etkileri ve Müzik	Gerilim yaratan bir müzik	

Büyücü kadın bu kez üzerindeki giysileri çıkararak büyü yaptırmaya gelen kadın gibi çıplak kalır ve aynı işlemi kendi üzerinde uygular (Bkz Resim 30). Büyücünün vücudundaki dövmeleri, kollarında ve boynunda bulunan takıları görürüz. Bunlar Şamanist ve Kızılderili büyücülerin taktıkları takılara benzemektedir. (Bkz Resim 32 ve Resim 33) Büyücü kadın çivili sopayla bu kez biraz sonra işleyeceği günah için kanını akıtmaktadır. (Bkz Resim 31)

Resim 32 : Kızılderili Büyücüsü¹

Resim 33 : Şaman Büyücüsü²

¹ <http://www.bnr-art.com/terpning/images/scrdbndl.jpg>, 14.06.2008

² <http://www.gnoxis.com/forum/fotograf/19584-eski-zaman-buyuculeri-%3B-samanlar.html>, 14.06.2008

Resim 34 : “*Büyü*” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın Büyü yaptırmaya gelen kadın	Mardin, Dengizhan Köyü	700 yıl önce, Gece
Çekim Özellikleri	Göğüs çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Mavi, kahverengi ve siyah	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyücü kadının evi	
Giysiler ve Bezem	Kerpiç duvarlar <u>Büyücü kadın:</u> bilezikler <u>Kadın:</u> çıplak, kolye (Nazarlık)	
Ses Etkileri ve Müzik	Gerilim yaratan bir müzik (Ani gong vuruşu efekti)	

Resim 35 : “Büyü” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın	Mardin, Dengizhan Köyü	700 yıl önce, Gece
Çekim Özellikleri	Göğüs çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Sarı ve siyah	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyücü kadının evi	
Giysiler ve Bezem	<u>Büyücü kadın</u> : çıplak, bilezikler, kolyeler, dövme, hançer	
Ses Etkileri ve Müzik	Gerilim yaratan bir müzik (Ani gong vuruşu efekti)	

Büyücü kadın kendi kanını da döktükten sonra eline bir hançer alır. Genellikle büyücülerin kullandığı çok ince olan bu ayin hançerleri, vücudun herhangi bir yerine saplandıklarında kanın dışarı fazla çıkmamasını sağlayacak biçimde ince işçilikle, çok keskin yapılmaktadır¹. Büyücü kadın, önce büyü yaptırmak isteyen kadının kadını, sonra da kendi kanını hançerle teninden sıyrır ve hançer üzerindeki bu kanları ceylan derisi olan bir kumaşın üzerine sürer (Bkz Resim 31 – 34 – 35).

¹ Rollo Ahmed, “Kara Büyü”, Pencere Yayınları, İstanbul, 2005, s.241.

Resim 36 : “*Büyü*” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın Büyü yaptırmaya gelen kadın	Mardin, Dengizhan Köyü	700 yıl önce, Gece
Çekim Özellikleri	Yakın çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Pembe, sarı, mavi, siyah ve gri	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyücü kadının evi	
Giysiler ve Bezem	Kerpiç duvarlar, büyücü kadın ve büyü yaptırmaya gelen kadının elleri	
Ses Etkileri ve Müzik	<u>Büyücü kadın</u> : bilezik, kolyeler, dövme Gerilim yaratan bir müzik (Gök gürültüsü ve şimşek efekti)	

Resim 37 : “Büyü” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın	Mardin, Dengizhan Köyü	700 yıl önce, Gece
Çekim Özellikleri	Ayrıntı çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Kahverengi, lacivert, haki , beyaz	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyücü kadının evi	
Giysiler ve Bezem	Büyücü kadının elleri, ceylan derisi, beyaz bir kumaş, çivili sopa	
Ses Etkileri ve Müzik	Gerilim yaratan bir müzik	

Büyü yaptırmaya gelen kadın, büyücü kadının evine girmeden önce toprağı kazarak çıkardığı enfiye kutusundan almış olduğu nesneyi büyücüye uzatır. Büyücü aldığı kumaş gibi parçayı kanlarını sildiği ardından yere sermiş olduğu ceylan derisinin ortasına koyar. Bu kumaş büyük olasılıkla büyü yapılacak olan kişinin giysisinden alınmış bir parçadır. Temas ve taklit büyülerinin uygulamalarında genellikle kurbanın özel eşyaları ya da tırnak, saç gibi nesnelere kullanılarak *parçadan bütüne hükmetme* düşüncesiyle büyü uygulamaları yapılmaktadır ¹ (Bkz Resim 36 – 37).

¹ Vedat Seyis Örnek, a.g.e., s.144.

Resim 38 : “*Büyü*” (2004)

Kişi
Büyücü kadın

Uzam
Mardin, Dengizhan Köyü

Zaman
700 yıl önce, Gece

Çekim Özellikleri
Işıklandırma
Renklendirme
İç ve Dış Uzamlar
Giysiler ve Bezem

Ayrıntı çekim
Yapay ışık
Kahverengi, lacivert, haki, beyaz
İç, büyücü kadının evi
Büyücü kadının elleri, ceylan derisi, beyaz bir kumaş, çivili sopa, iğne
Büyücü kadın: bilezik, dövme
Gerilim yaratan bir müzik

Ses Etkileri ve Müzik

Resim 39 : “Büyü” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın	Mardin, Dengizhan Köyü	700 yıl önce, Gece
Çekim Özellikleri	Bel çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Kırmızı, lacivert, mavi, sarı, siyah ve gri	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyücü kadının evi	
Giysiler ve Bezem	Hayvan postu, kerpiç duvar <u>Büyücü Kadın</u> : çıplak, renkli kolyeler, bilezikler, dövmeler, otlarla dolu bir kaşık	
Ses Etkileri ve Müzik	Gerilim yaratan bir müzik (Zikir ayinleri sırasında çıkarılan seslere benzer sesler, Büyücü kadının ayinsel sözleri)	

Büyücü kadın öncelikle eline aldığı bir iğneyi kumaşın üzerinden geçecek şekilde ceylan derisine saplar (Bkz Resim 38). Ardından önünde bulunan büyü için kullandığı otları tutam tutam elindeki büyük kaşığa serper (Bkz Resim 39). Bu Ortaçağ cadılarının büyü için kazana nesnelere atarak kaynatma işlemine benzemektedir. (Bkz Resim 12, Resim 23, Resim 24)

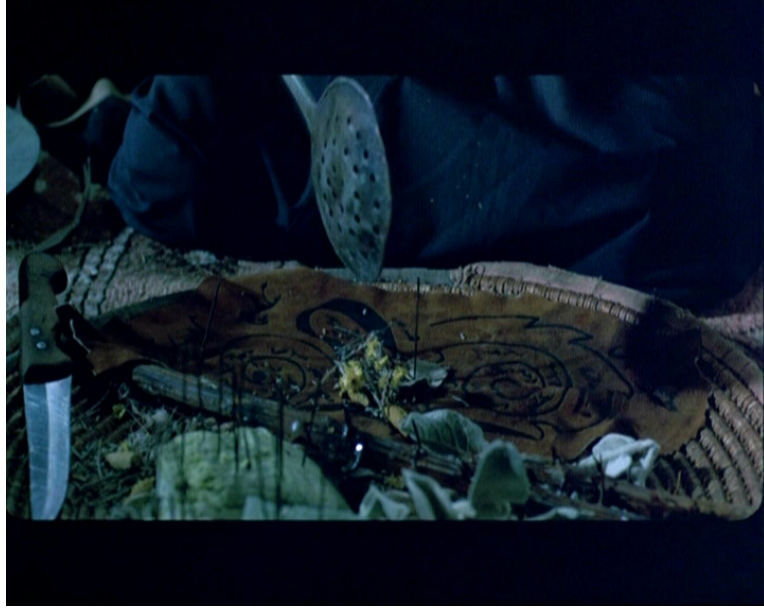

Resim 40 : “Büyü” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın	Mardin, Dengizhan Köyü	700 yıl önce, Gece
Çekim Özellikleri	Ayrıntı çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Kahverengi, sarı, kırmızı	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyücü kadının evi	
Giysiler ve Bezem	Halı, değişik otların bulunduğu kaplar, yanmakta olan bir mangal, sepet	
Ses Etkileri ve Müzik	<u>Büyücü Kadın</u> : bilezik, dövmele, otlarla dolu bir kaşık Gerilim yaratan bir müzik (Zikir ayinleri sırasında çıkarılan seslere benzer sesler, büyücü kadının ayinsel sözleri)	

Büyücü kadının büyü uygulaması sırasında söylediği ayinsel söz olan “Ya Kahhar” sözü Anadolu’daki cin çağırma uygulamalarında kullanılmaktadır. Örneğin; *muska bir Cuma gecesi, yatsıdan sonra düzenlenir, üç kat muşambaya sarılır. Bunu, yaptırın taşıyamaz, kötülük edilecek kimsenin evinin bir yerine, özellikle kapı üstüne ya da eşik altına gizlice koyar. Muska istenen yere konulduktan sonra, yedi gece, yatsıdan sonra, kırkbir “Ya Kahhar” söylenir, eve doğru üflenir. Abdestsiz üç rekat namaz kılınır, Tanrı’dan adama istenen kötülüğün yapılması, yerine getirilmesi dlenir. Büyü*

yapılan kimse bu muskanın üzerinden yedi kez geçerse, cinler başına üşüşür, evinin altını üstüne getirir, kırk gün geçerse büsbütün çıldırmış.¹

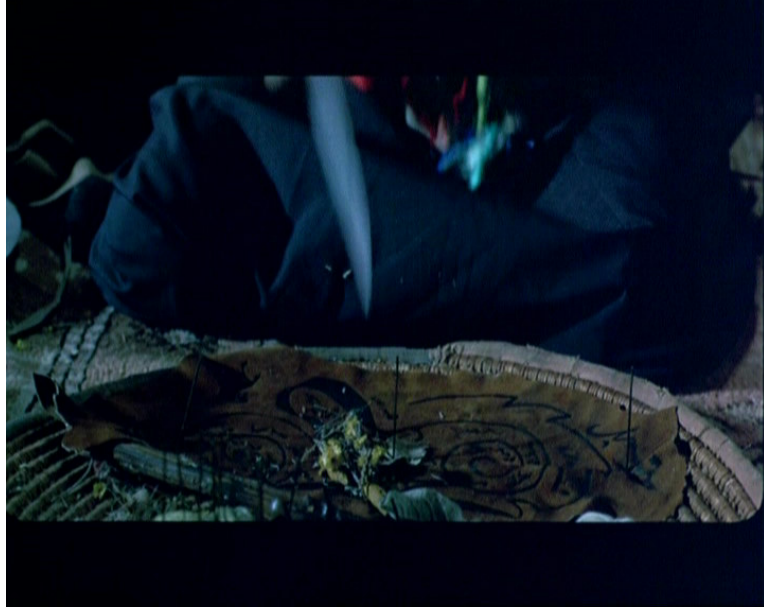
Resim 41 : “Büyü” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın	Mardin, Dengizhan Köyü	700 yıl önce, Gece
Çekim Özellikleri	Ayrıntı çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Kırmızı, lacivert, yeşil, sarı, beyaz, siyah	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyücü kadının evi	
Giysiler ve Bezem	Ceylan derisi, beyaz bir kumaş, çivili sopa, iğne, kaşık, bıçak, iğne saplı sabun	
Ses Etkileri ve Müzik	Gerilim yaratan bir müzik (Büyücü kadının ayinsel sözleri)	

Büyücü kadın büyük kaşığına koyduğu değişik otları ateşin üzerinde gezdirdikten sonra ceylan derisi kumaşın üzerindeki iğne sapladığı kısma döker (Bkz Resim 40, Resim 42). Bu işlemler sırasında sürekli büyüsel sözler tekrarlamaktadır. Büyü işlemleri sırasında söylenen bu sözler Hindistan’da meditasyon yoluyla düşünceleri sabitlemek ve odaklamak için yapılan mantra uygulamalarına benzemektedir. Mantralar ve büyüsel

¹ İsmet Zeki Eyuboğlu, “Cinci Büyüleri Yıldızname”, Der Yayınları, İstanbul, 2001, s. 94-95.

sözler ne kadar tekrarlanırsa etkisinin de o kadar yoğun olacağına inanılmaktadır¹. Ayrıca doğuda, batıda büyü uygulaması yapılırken her zaman büyüsel sözler ayinsel uygulamanın içinde önemli bir yer tutar.

Resim 42 : “Büyü” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın	Mardin, Dengizhan Köyü	700 yıl önce, Gece
Çekim Özellikleri	Ayrıntı çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Lacivert, sarı, yeşil, kahverengi, pembe, mavi, kırmızı, mor	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyücü kadının evi	
Giysiler ve Bezem	Ceylan derisi, beyaz bir kumaş, çivili sopa, iğne, bıçak <u>Büyücü kadın</u> : renkli kolyeler	
Ses Etkileri ve Müzik	Gerilim yaratan bir müzik (Kız çocuğu çığlığı)	

Büyücü kadın büyüsel sözleri tekrarlarlarken bıçağı eline alır ve tüm nesnelere üzerine koymuş olduğu ceylan derisi kumaşın üzerine aniden saplar (Bkz Resim 42). Bu sırada büyü yapılmış kişi de büyüün etkisi ile yapması gereken işlemi tamamlayıp kızının boğazını tek hamlede keser.

¹ W.B.Crow, a.g.e., s.170-171.

Bu büyü uygulaması insanı etki altına almayı amaçlayan ve bedenine hükmedip (içine cin sokarak) büyü yapılmak istenenin kukla gibi hareketlerine hakim olmayı esas almaktadır. Temas büyü (büyü yapılacak kişinin giysisinden kumaş alınması) ile İslam'daki büyü inancının birleşimi olan (cinlerin ya da perilerin yardımıyla yapılan büyüler) bir büyü uygulaması kullanılmıştır.

Cadıların kanunlarına göre kendisinden kötülük görülmeyen birine büyü aracılığıyla kötülük yapmanın sonucunda “*üçün üçü*” kuralı geçerli olmaktadır. Bu kural yapılan kötülüğün üç katı fazlasıyla kötülük yapan kişiye geri dönmesi olarak bilinmektedir¹. Daha önce ikinci bölüm, “Sinema ve Büyü” bölümünde bahsettiğimiz “*Craft*” filminde de birçok kez bu kural yinelenmektedir.

Anadolu'da uygulanan büyüler arasında kara büyü adını verdiğimiz, doğrudan insan yaşamını hedef alan büyü türü hakkında ak büyü ve pasif büyü gibi yeterli bilgi bulunmamaktadır. Bu konudaki bilgiler daha çok söylene biçimde gelişmiştir. Bu büyü türü yaşama son vermeyi amaçladığı için, şiddetli toplumsal tepki korkusu ve deşifre olma endişesi nedeniyle büyüü yaptıran ya da yapanlar, uygulanan pratiğin ayrıntıları elden geldiği ölçüde gizli tutulmuştur². Bu sahnede Anadolu'da yapılan temas büyü adı altında geçen bir kara büyü uygulaması kullanılmıştır. Sürekli tekrarlanan “*Ya Kahhar ya cin*” sözlerindeki *kahhar*, Allah'ın 99 adından biridir ve anlamı kahredendir.

¹ <http://pagan.psicik.com/?q=node/26>, 26.05.2008

² Ekrem Işın (Ed.) ,a.g.e.,s.58

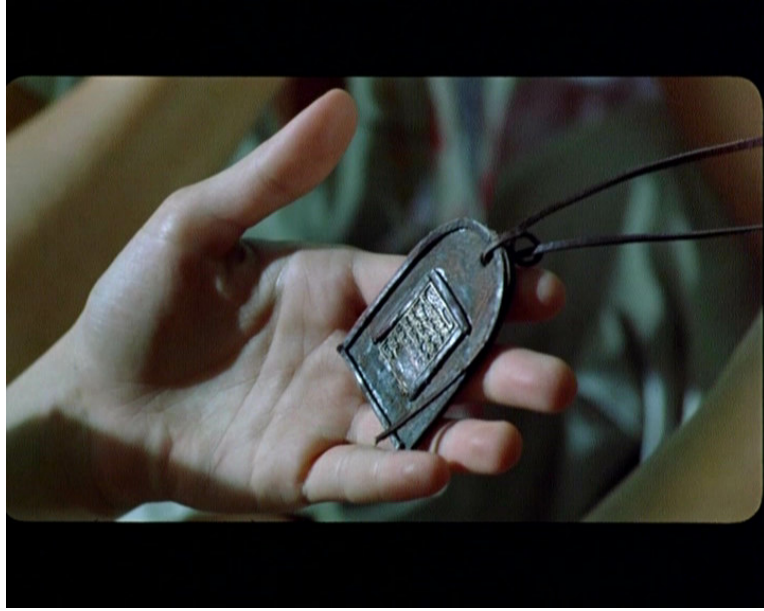
3.2.3.4.2. Büyü Uygulaması II :

Resim 43 : “Büyü” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Sedef, Ayşe	Mardin, Dengizhan Köyü yolu	Günümüz, Gün
Çekim Özellikleri	Bel çekim	
Işıklandırma	Doğal ışık	
Renklendirme	Pembe, yeşil, siyah, mavi, beyaz, lacivert	
İç ve Dış Uzamlar	Dış, Orman	
Giysiler ve Bezem	Orman, mavi bir soğutucu <u>Ayşe</u> : Haki renkte pantolon ve gömlek, kolye ve bilezikler, boynunda asılı gözlük, sırt çantası, cevşen <u>Sedef</u> : Pembe bir gömlek ve şort	
Ses Etkileri ve Müzik	Gerilim yaratan bir müzik (Müziğin ani girişi)	

Ayşe’ye köy yolunda beyazlar giyinmiş aksakallı yaşlı bir adam tarafından verilen cevşen büyü uygulamalarından ikincisidir. Aksakallı yaşlı adam filmin kahramanlarına köyün öyküsünü anlatır, o köyün lanetli olduğunu söyledikten sonra Ayşe’yi kötülüklerden koruması için bir cevşen verir. Cevşen bir tılsımdır. Tılsımlar insanları kötülüklerden korudukları için pasif büyü sınıfına girerler.

Resim 44 : “*Büyü*” (2004)

Kişi
Sedef, Ayşe

Uzam
Mardin, Dengizhan Köyü yolu

Zaman
Günümüz, Gün

Çekim Özellikleri
Işıklandırma
Renklendirme
İç ve Dış Uzamlar
Giysiler ve Bezem
Ses Etkileri ve Müzik

Ayrıntı çekim
Doğal ışık
Yeşil, siyah, kahverengi
Dış, Orman
Siyah deri ipli cevşen, Sedef’in bakımlı eli
Gerilim yaratan bir müzik

Resim 45 : “*Büyü*” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
	Mardin, Dengizhan Köyü yolu	Günümüz, Gün
Çekim Özellikleri	Saptama çekim	
Işıklandırma	Doğal ışık	
Renklendirme	Yeşil, beyaz, kahverengi	
İç ve Dış Uzamlar	Dış, Orman	
Giysiler ve Bezem	İrili ufaklı taşlarla dolu bir nehir	
Ses Etkileri ve Müzik	Siyah deri ipli cevşen	
	Gerilim yaratan bir müzik (Müziğin gitgide yükselmesi)	

Ayşe cevşeni boynuna takar. Ancak İstanbul’da kendisine yapılmaya başlanan büyüünün etkisiyle sıkıca boynuna bağlı bulunan cevşen köy yolunda ilerlerken dereye düşer. Arkeolog ekibinin tüm aramalarına rağmen bulunamaz, kamera ekibin aramaktan vazgeçmesinden sonra suyun içinde taşların arasına sıkışmış cevşeni gösterir (Bkz Resim 45). Kötülüklerden korumak için verilmiş olan pasif büyü simgesinin düşmesi büyüünün gerçekleşeceği ve kötü olayların ileride ortaya çıkacağına dair bir göstergedir (Bkz Resim 44). Pierce’ın kuramına göre “nesne” *koruyucu tılsımın düşmesidir*, “belirti gösterge” ise *büyü*dür.

Cevşen genellikle üfürükçüler tarafından hazırlanan, Anadolu’da kullanılan pasif bir büyüdür.

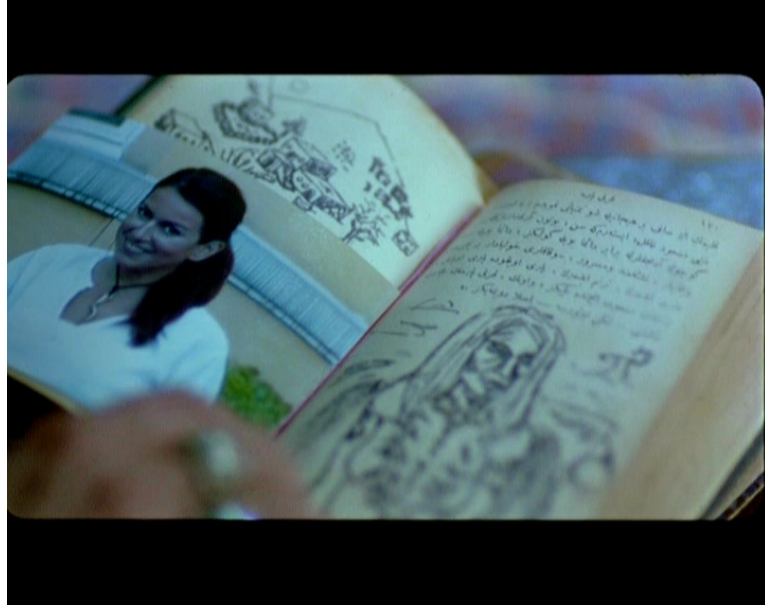
3.2.3.4.3. Büyü Uygulaması III :

Resim 46 : “*Büyü*” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyü yaptıran kadın	İstanbul, mezarlık	Günümüz, Gün
Çekim Özellikleri	Ayrıntı çekim	
Işıklandırma	Doğal ışık	
Renklendirme	Yeşil, beyaz, kahverengi	
İç ve Dış Uzamlar	Dış, mezarlık	
Giysiler ve Bezem	Otlar çıkmış bir mezar	
Ses Etkileri ve Müzik	Büyü yaptıran kadın: ojeli bakımlı eller, poşet	
	Gerilim yaratan bir müzik	

Ayşe’ye büyü yaptıracak olan kadın ilk büyü uygulamasında olduğu gibi toprağa eğilir ama bu kez mezardan bir avuç toprak alır ve küçük bir poşete koyar (Bkz Resim 46). Mezar toprağı kara büyü ve kızıl büyüde kullanılan malzemelerdir. Yine Pierce’ın kuramına göre “nesne” *mezar toprağı* ise, “belirti gösterge” *büyü*dür.

Resim 47 : “Büyü” (2004)

Kişi
Büyücü kadın

Uzam
İstanbul, Büyücü kadının evi

Zaman
Günümüz, Gün

Çekim Özellikleri

Işıklandırma

Renklendirme

İç ve Dış Uzamlar

Giysiler ve Bezem

Ses Etkileri ve Müzik

Ayrıntı çekim

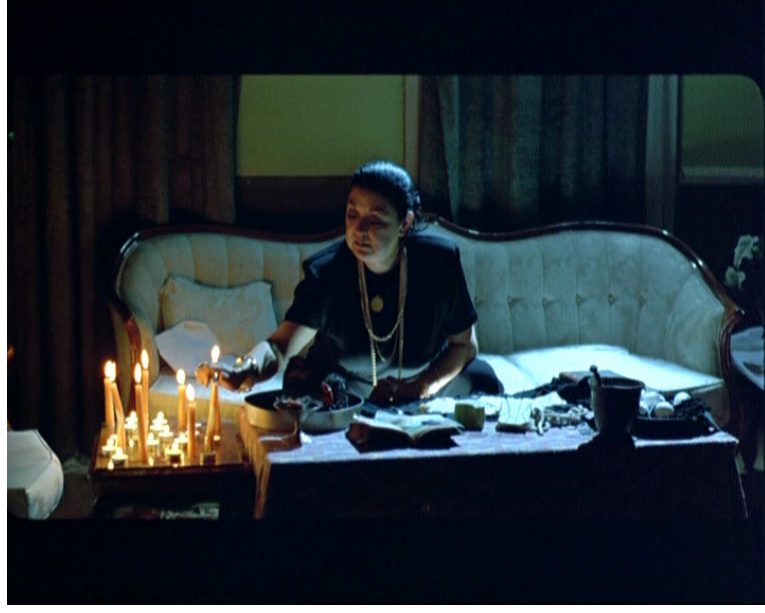
Yapay ışık

Beyaz, sarı, siyah, pembe, mavi

İç, büyü kadının evi

Ayşe'nin fotoğrafı, el yazması kitap

Gerilim yaratan bir müzik (Çok hafif devam ederken büyü yaptırmaya gelen kadının konuşma sesi)

Resim 48 : “*Büyü*” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın	İstanbul, Büyücü kadının evi	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri	Bel çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Beyaz, bordo, mavi, siyah	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyüci kadının evi	
Giysiler ve Bezem	Beyaz kanepeler, beyaz yastıklar, iki beyaz tekli koltuk, bordo ve mavi perdeler, sehpa, mumlar, kitaplar, çeşitli kaplar (Mobilyalar ve perdeler klasiktir)	
	<u>Büyücü kadın:</u> sade siyah bir elbise, atın ve inci kolyeler, altın bilezikler	
Ses Etkileri ve Müzik	Gerilim yaratan bir müzik	

İstanbul'daki büyüci kadın, yıllar öncesinde yaşayan büyüci kadından daha farklı ve moderndir. Çalışma ortamında mumları yakar ve önüne büyü kitabını koyar. Eski dönemlerdeki gibi içten gelen ruhani bir büyüculük etkisi ya da ustasından öğrenme yöntemi yerine kitaplardan yardım almaktadır (Bkz Resim 48). Burada Pierce'e göre *mumlar, kitaplar ve masada bulunanlar* “nesne”lerdir, “belirti gösterge” ise *büyü*dür.

Resim 49 : “Büyü” (2004)

Kişi
Büyücü kadın

Uzam
İstanbul, Büyücü kadının evi

Zaman
Günümüz, Gece

Çekim Özellikleri
Işıklandırma
Renklendirme
İç ve Dış Uzamlar
Giysiler ve Bezem

Ayrıntı çekim
Yapay ışık
Beyaz, lacivert, siyah, pembe, sarı, mavi
İç, büyüci kadının evi
Lacivert deri kumaş, kaşık, saçlar, yeni yüzülmüş deri, kadeh şeklindeki kap içerisinde tüyler, sabun
Büyücü kadın: parmakları, altın yüzükler
Gerilim yaratan bir müzik

Ses Etkileri ve Müzik

Ancak bu sahnede kullanılan beyaz mum kara büyü nesnesi değildir. Beyaz mum türbe, yatır, kilise gibi kutsal yerlerde adak adamak ya da dilekte bulunmak için iyi niyetlerle kullanılan bir nesnedir ve ak büyülerde kullanılmaktadır. Yine de göstergeler büyüü işaret etmektedir. (Bkz Resim 50).

Resim 50 : “*Büyü*” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın	İstanbul, Büyücü kadının evi	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri	Ayrıntı çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Beyaz, sarı, kahverengi	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyücü kadının evi	
Giysiler ve Bezem	koltuk, mumlar, kaşık, açık bir defter	
Ses Etkileri ve Müzik	<u>Büyücü kadın</u> : eli, altın bilezikleri, altın yüzüğü	
	Gerilim yaratan bir müzik (Büyücü kadının ayinsel sözleri)	

Resim 51 : “Büyü” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın	İstanbul, Büyücü kadının evi	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri	Ayrıntı çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Beyaz, lacivert, siyah, sarı	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyü kadının evi	
Giysiler ve Bezem	Lacivert deri kumaş, kaşık, saçlar, yeni yüzülmüş deri, çakmak	
Ses Etkileri ve Müzik	<u>Büyücü kadın</u> : elleri, altın yüzükleri, altın bilezikleri, inci kolyesi	
	Gerilim yaratan bir müzik (Büyücü kadının ayinsel sözleri)	

Resim 52 : “*Büyü*” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın	İstanbul, Büyücü kadının evi	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri	Ayrıntı çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Beyaz, lacivert, siyah, sarı	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyücü kadının evi	
Giysiler ve Bezem	Lacivert deri kumaş, saçlar, çakmak, yeni yüzülmüş deri, kaşık, Ayşe'nin fotoğrafı	
Ses Etkileri ve Müzik	<u>Büyücü kadın</u> : elleri, altın yüzükleri, altın bilezikleri, inci kolyesi Gerilim yaratan bir müzik (Ayak sesine benzer ses efekti)	

Resim 53 : “*Büyü*” (2004)

Kişi
Büyücü kadın

Uzam
İstanbul, Büyücü kadının evi

Zaman
Günümüz, Gece

Çekim Özellikleri
Işıklandırma
Renklendirme
İç ve Dış Uzamlar
Giysiler ve Bezem

Ayrıntı çekim
Yapay ışık
Beyaz, lacivert, siyah
İç, büyü kadının evi
Lacivert deri kumaş, saçlar, yeni yüzülmüş deri, kaşık, Ayşe'nin fotoğrafı, iğneler batırılmış sabun,
Büyücü kadın: elleri, altın yüzükleri, altın bilezikleri, inci kolyesi
Ses Etkileri ve Müzik Gerilim yaratan bir müzik

İstanbul'daki büyü kadını diğer büyüci gibi bazı nesnelere çorba kaşığına koyarak mumun üzerinde gezdirir (Bkz Resim 50). Büyücü kadın kaşığındaki nesnelere yeni yüzülmüş bir derinin üzerine yerleştirilir (Bkz Resim 51). Bu deri de mavi bir kumaşın üzerindedir. Ardından büyü yapılacak kadına ait bir eşya olarak bu kez bir fotoğraf nesnelere üzerine konulur (Bkz Resim 52) ve yeni yüzülmüş deri parçası resmin üzerine kapatılır (Bkz Resim 53).

Resim 54 : “*Büyü*” (2004)

Kişi
Büyücü kadın

Uzam
İstanbul, Büyücü kadının evi

Zaman
Günümüz, Gece

Çekim Özellikleri
Işıklandırma
Renklendirme
İç ve Dış Uzamlar
Giysiler ve Bezem

Ayrıntı çekim
Yapay ışık
Sarı, lacivert, siyah, pembe, mavi, kahverengi
İç, büyücü kadının evi
Sehpa, şarap kadehi şeklinde bir kaptaki tüyler, el yazması kitap, naylon poşet, kaşık
Büyücü kadın: elleri, altın yüzükleri, altın bilezikleri
Gerilim yaratan bir müzik (Büyücü kadının ayinsel sözleri)

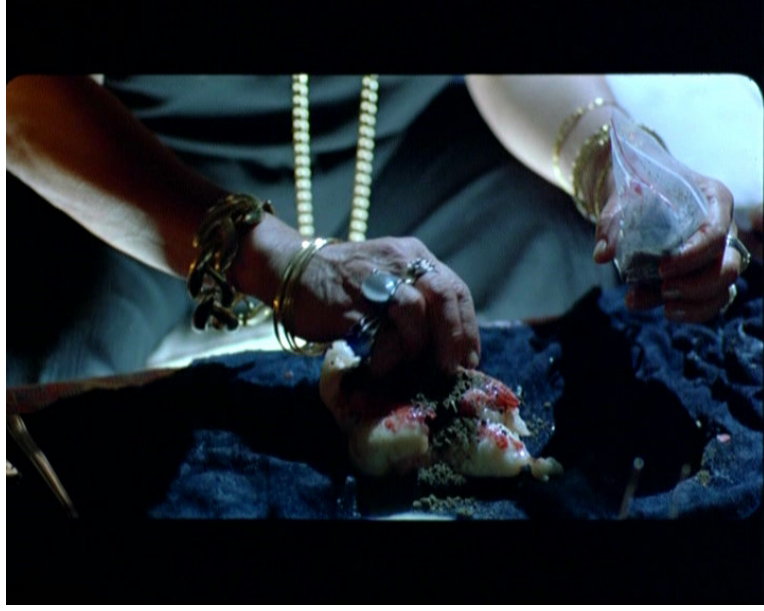
Ses Etkileri ve Müzik

Resim 55 : “Büyü” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın	İstanbul, Büyücü kadının evi	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri	Ayrıntı çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Beyaz, lacivert, siyah, sarı	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyüci kadının evi	
Giysiler ve Bezem	Lacivert deri kumaş, yeni yüzülmüş deri, şarap kadehi şeklindeki kaptaki kanlı tüyler, iğneler batırılmış sabun	
Ses Etkileri ve Müzik	<u>Büyücü kadın</u> : elleri, altın yüzükleri, altın bilezikleri, inci kolyesi Gerilim yaratan bir müzik (Büyücü kadının ayinsel sözleri)	

Ardından büyüci kadın bu kez içinde kana bulanmış tüylerin bulunduğu bir kadehi eline alır (Bkz Resim 54) ve kanlı tüyleri kapatmış olduğu deriye sürer (Bkz Resim 55). Yine Şamanist büyücinin en başta yapmış olduğu kan akıtmak işlemi burada en son işlemlerden biri olarak yapılmaktadır. Ancak burada daha çok Hıristiyanlığa gönderme niteliği taşıdığı söylenebilir. İsa Peygamber’in son akşam yemeğinde şarabı göstererek “Bu benim kanımdır için”, ekmeği göstererek “Bu benim etimdir, yiyin” sözlerine gönderme yapacak şekilde deriye kan sürerek bir çeşit *yeniden hayat verme* gösterilmektedir. Bu ayinsel işlem sonunda büyülenmek istenen kişinin vücudu ve kanı büyücinin ellerinin altında bulunan yeni yüzülmüş deriye geçmektedir.

Resim 56 : “Büyü” (2004)

Kişi
Büyücü kadın

Uzam
İstanbul, Büyücü kadının evi

Zaman
Günümüz, Gece

Çekim Özellikleri

Ayrıntı çekim

Işıklandırma

Yapay ışık

Renklendirme

Beyaz, lacivert, siyah, sarı

İç ve Dış Uzamlar

İç, büyücü kadının evi

Giysiler ve Bezem

Lacivert deri kumaş, saçlar, yeni yüzülmüş deri, toprak, poşet, kaşık

Ses Etkileri ve Müzik

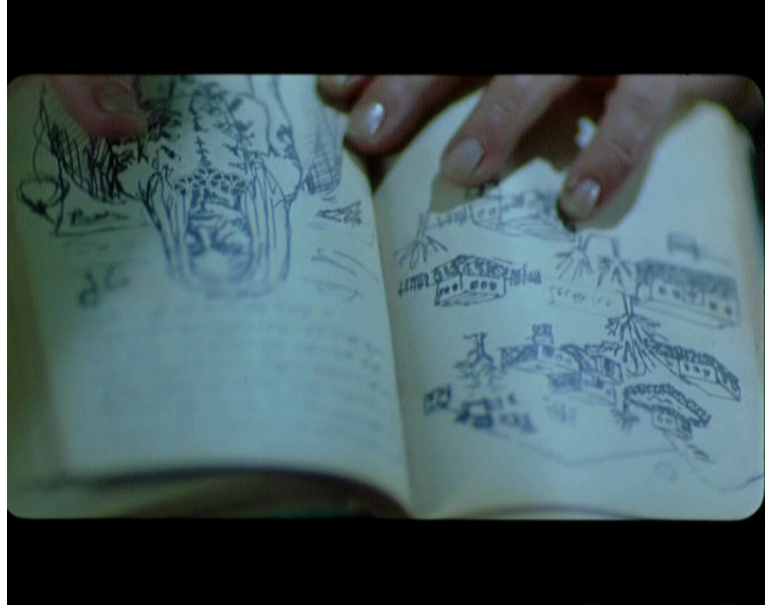
Büyücü kadın: elleri, altın yüzükleri, altın bilezikleri, inci kolyesi
Gerilim yaratan bir müzik (Büyücü kadının ayinsel sözleri)

Resim 57 : “Büyü” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın	İstanbul, Büyücü kadının evi	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri	Ayrıntı çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Beyaz, lacivert, siyah	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyüci kadının evi	
Giysiler ve Bezem	Lacivert deri kumaş, saçlar, yeni yüzülmüş deri, toprak, poşet, iğne, iğne batırılmış sabunlar, halat	
Ses Etkileri ve Müzik	<u>Büyücü kadın</u> : altın elleri, altın yüzükleri, bilezikleri Gerilim yaratan bir müzik (Büyücü kadının ayinsel sözleri)	

Büyücü kadın büyü yaptırmak için gelen kadının mezardan aldığı toprağı da kan sürmüş olduğu yeni yüzülmüş derinin üzerine serper (Bkz Resim 56). Son olarak eline aldığı iğneyi hazırlamış olduğu bu topraklı derinin üzerine saplar (Bkz Resim 57).

Resim 58 : “Büyü” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Büyücü kadın	İstanbul, Büyücü kadının evi	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri	Ayrıntı çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Beyaz, lacivert	
İç ve Dış Uzamlar	İç, büyücü kadının evi	
Giysiler ve Bezem	El yazması kitap, büyücü kadının bakımlı ojeli parmakları	
Ses Etkileri ve Müzik	Gerilim yaratan bir müzik (Büyücü kadının ayinsel sözleri)	

Resim 59 : “Büyü” (2004)

	Kişi	Uzam	Zaman
	Ayşe	Mardin, Dengizhan Köyü	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri		Omuz çekim	
Işıklandırma		Yapay ışık	
Renklendirme		Beyaz, mavi, siyah, kırmızı	
İç ve Dış Uzamlar		İç, köy evi	
Giysiler ve Bezem		Kerpiç duvarlar <u>Ayşe</u> : Beyaz giysi	
Ses Etkileri ve Müzik		Gerilim yaratan bir müzik (Aniden artması)	

Büyü uygulaması sırasında Şamanist büyücünün söylediği sözlerin aynılarını tekrarlayan İstanbul’daki büyücünün büyü işe yarar (Bkz Resim 58) ve büyü yapılan Ayşe’nin gittiği köyde çeşmelerden kan akmaya başlar. Bu sırada İstanbul’daki büyücü kadın farkında olmadan Şamanist büyücünün ruhunu ve cinlerini de serbest bırakmıştır. Büyü yapılan kadın yani Ayşe’nin burnu kanamaya başlar (Bkz Resim 59). Burada yine Pierce’a göre “nesne” *Ayşe’nin burnunun kanamasıdır*, “belirti gösterge” ise *büyüdür*.

Resim 60 : “Büyü” (2004)

Kişi

Uzam

Zaman

Mardin, Dengizhan Köyü

Günümüz, Gece

Çekim Özellikleri

Ayrıntı çekim

Işıklandırma

Yapay ışık

Renklendirme

Siyah, kahverengi, kırmızı

İç ve Dış Uzamlar

Dış, Dengizhan Köyü

Giysiler ve Bezem

Toprak yarığı arasında ceylan derisi

Ses Etkileri ve Müzik

Gerilim yaratan bir müzik (Gök gürültüsü ve at sesleri efekti)

Şamanist büyücünün ruhu ve cinleri serbest kalırken, en son kasabanın lanetlenmesine neden olan büyülü ceylan derisinin üzerine de çeşmelerden akan kan damlar (Bkz Resim 62). Artık kasaba uyanmıştır, büyü işe yaramıştır ve Şamanist büyücü serbest kalmıştır.

Büyü yapılan kadın ile Şamanist büyücünün öldürmek için babasını ele geçirdiği kızın adı Ayşe'dir. Büyünün bu kadar kuvvetli olmasının nedenlerinden biri de ortak noktaların çok fazla olmasıdır; söylenen büyülü sözler aynıdır, ikisinin adı da Ayşe'dir ve büyü yapılırken ikisi de aynı köyde bulunmaktadır.

Sonuçta film boyunca ilki temas büyü (kişinin giysisinden alınmış parça) ve İslam inancındaki cinlerden yararlanılarak yapılan büyülerin bir karışımı olan; ikincisi temas (Ayşe'nin saçı) ve taklit büyülerinin (Ayşe'nin fotoğrafı) karışımını içeren iki Anadolu büyü ("Ya kahhar ya cin" sözlerinin tekrarlanması) farklı uygulamalarla kullanılmıştır. Üçüncü olarak da, yine Anadolu'ya özgü bir pasif büyü (cevşen) ile korunma sağlanmıştır. Pasif büyü tüm büyü türlerinde kullanılan bir öğedir.

3.2.3.4.4. Fal Bakma:

Resim 61 : "Büyü" (2004)

	Kişi	Uzam	Zaman
	Sedef	Mardin, Dengizhan Köyü	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri		Bel çekim	
Işıklandırma		Yapay ışık	
Renklendirme		Mavi, siyah, pembe, haki, beyaz	
İç ve Dış Uzamlar		Dış, köy evi terası	
Giysiler ve Bezem		Kerpiç yerler, pembe uyku tulumu, haki örtü, mavi tarot kartları, gaz lambası, kibrit kutusu	
		<u>Sedef</u> : Siyah t-shirt, pembe pantolon	
Ses Etkileri ve Müzik		Gerilim yaratan bir müzik	

Resim 62 : “Büyü” (2004)

	Kişi	Uzam	Zaman
	Sedef	Mardin, Dengizhan Köyü	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri		Baş çekim	
Işıklandırma		Yapay ışık	
Renklendirme		Mavi, siyah	
İç ve Dış Uzamlar		Dış, köy evi terası	
Giysiler ve Bezem		Dolunay	
Ses Etkileri ve Müzik		Gerilim yaratan bir müzik (Sedef’in nefes alma sesi)	

Tarot kartlarına bakmak çingeneler tarafından uygulanan bir yöntemdir (Bkz Resim 61). İnsanlar daha eski, ilkel çağlarda *rune* adı verilen taşlar ya da hayvan ve insan kemikleri kullanılarak geleceği öğrenmeye çalışmışlardır. Dolunay gecesi tarot kartlarına bakmak çingeneler için uğursuzluk işaretidir çünkü dolunay insanların değişim geçirdikleri bir zaman dilimi olarak bilinmektedir (Bkz Resim 62). Kurt adam ve vampir hikayeleri ya da korku filmlerindeki seri katillerin cinayetleri dolunay gecelerine denk gelmektedir. Bu rastlantısal kullanım, dolunayın insanları deliye çevirmesiyle ilgili efsanelere bir gönderme olarak kullanılmaktadır.

Resim 63 : “Büyü” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Sedef'in eli	Mardin, Dengizhan Köyü	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri	Ayrıntı çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Mavi, siyah, pembe, kırmızı, sarı, beyaz	
İç ve Dış Uzamlar	Dış, köy evi terası	
Giysiler ve Bezem	Pembe uyku tulumu, tarot kartı (ölüm)	
Ses Etkileri ve Müzik	Gerilim yaratan bir müzik (Atların sesi)	

Sedef, geleceği görme isteği ile tarot kartlarını *üçlü açma* tekniği kullanarak kırmızı örtünün üzerinde açar. Üçlü açma tekniği geçmiş, şimdi ve geleceğe dair kartları sırayla seçip açma şeklinde uygulanmaktadır¹. İlk kart yani geçmiş için yıkılan kule çıkar; yıkılan kule şeytani yapımların yıkılması, yeninin gelmesi için eskinin yıkılması anlamını taşımaktadır. Burada eski büyüünün yerine yeni büyüünün gelmesi olarak kullanılmıştır. İkinci kart yani şimdiki zaman kartı şeytandır; şeytani engellerin yapılması, örülen koza anlamını taşımaktadır. Burada büyüünün yapılması ile buldukları yerden çıkışlarının olmadığı, burada kendilerine engellerden oluşan bir koza örüldüğü anlamı vardır. Üçüncü ve son kart ise ölümdür; önlenemeyen değişim ve

¹ <http://www.yorumcu.com/fal/tarot/> , 10.06.2008

ölümü simgelemektedir¹ (Bkz Resim 63). Bunun anlamı ise Sedef'in ileride değışeceği, bedenini Şamanist büyücünün ele geçireceğı ve bedeninin öleceğidir.

Burada yine Pierce'e göre *tarot kartlarının her biri* "nesne", *büyü* ise "belirti gösterge"dir. Olayların nereye gideceğı aslında bu sahnedeki göstergeler aracılığıyla verilmiştir.

3.2.3.4.5. Cinlerin İnsanlar Üzerindeki Etkileri:

3.2.3.4.5.1. Cinin Tecavüzü:

Resim 64 : "Büyü" (2004)

	Kişi	Uzam	Zaman
	Aydan	Mardin, Dengizhan Köyü	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri		Bel çekim	
Işıklandırma		Yapay ışık	
Renklendirme		Yeşil, beyaz, gri	
İç ve Dış Uzamlar		İç, köy evi odası	
Giysiler ve Bezem		Kerpiç duvarlar, beyaz çarşaf	
		<u>Aydan</u> : Yeşil t-shirt, beyaz külot	
Ses Etkileri ve Müzik		Gerilim yaratan bir müzik (Aydan'ın çığılıkları, darbe sesleri)	

¹ Carl Rider, Jonathan Cainer, "Modern Büyücülük El Kitabı", Say Yayınları, İstanbul, 1998, s. 112 – 113 - 114

Batı ve doğu kaynaklarında doğaüstü güçlerin insanlar üzerinde etkili olmasıyla ilgili bilgiler bulunmaktadır. Hıristiyanlık dininde kutsal bakire olarak bilenen Meryem Ana'nın Tanrı'nın oğluna hamile kalması bile doğaüstü bir birleşmeye gönderme yapmaktadır. Aynı şekilde Yunan söyleninde baş tanrı Zeus'un, güzelliğe düşkünlüğüyle birçok kadın ve doğaüstü dişi varlığı hamile bırakarak çoğalması söylenlerin genel özelliği olarak göze çarpmaktadır.

İslamiyet'in inanç esasları arasında meleklerle ve cinlere inanmak bulunmaktadır. İslam inancına göre cinler, aile kuran, evlenen ve farklı bir boyutta, insanlar gibi yaşayan canlılardır. Anadolu'daki inanışa göre din alimlerine, insan ve cin evliliklerinin yapılıp yapılamayacağıyla ilgili sorular sorulmuştur¹ Cinlerin ateşten yaratılması ve insan bedenini yakabilmesi, yaratılışlarının farklı olması nedeniyle caiz olmadığına dair görüşler bulunsa da, kimi alimler de insan ile cin evliliklerinin yapılabileceğini savunmuştur. “*Dabbe*” filminde cinlerle ilişki kuran deli olduğu söylenen adamın karısı iyi bir cindir ve dabbet-ül arz'ın dünyaya geleceğini karısından öğrenerek dünyaya açıklamaya çalışır. Ancak dabbet-ül arz dünyaya geldiğinde iyi cinlerle bağlantısı olan bu adam öldürülmüş olarak gösterilir.

Bu sahnede Aydan'ın farkında varmadan doğaüstü bir varlıkla kurduğu cinsel ilişki gösterilmektedir. Kız uykusu sırasında görünmeyen bir varlık tarafından tecavüze uğramakta ve onunla boğuşup kurtulmaya çalışmaktadır (Bkz Resim 64).

Sabah uyandığında giysisinin yırtılmış ve bedeninde morluklar olduğunu fark eder. Peirce'in kuramına göre ***bu morluklar ve yırtılmış giysi*** “nesne” iken ***tecavüze uğrama*** “belirti gösterge”dir.

Psikolojik açıdan bu konuya değinecek olursak, bilim bu durumları epilepsi nöbeti, rüya sırasında bilinçsiz yapılan mastürbasyon gibi olaylarla açıklamaya çalışmaktadır. Bu olaylarda devreye hafif seviyede kişilik bölünmesi açıklamaları da getirilebilmektedir. Kendilerini önemli hissetmek istediklerinde, herhangi bir durumdan

¹ Giovanni Sconamillo, Arif Aslan, “*Doğu ve Batı Kaynaklarına Göre Cinler*”, s.199

kaçmak istediklerinde ya da kendilerinin karanlık bir sırları ile yüzleşme durumuna geldiklerinde ortaya çıkan kişilik bölünmeleri sonucunda insanların, kendi kendilerine zarar vermeleriyle ilgili birçok olay gözlemlenmiş, bu konu üzerine filmler yapılmıştır (“*Never Talk To Strangers*” (1995), “*Janghwa, Hongryeon*” (2003), “*Haute Tension*” (2003).

3.2.3.4.5.2. Cinlerin İnsan Bedenlerine Girişi I :

Gözle görülemeyen varlıkların insanların bedenine girmeleriyle ilgili öyküler birçok filme konu olmuştur. Cinlerin hayvan ya da insan şekillerine bürünerek insanları korkuttukları ya da insanların bedenlerine girerek onları kontrol anlatına aldıklarına inanılmaktadır. Kontrol altına alınan insanlar kimi durumlarda varlık bedenlerini ele geçirdiğinde yaptıklarını anımsamamakta kimi durumlarda anımsayanlar da bulunmaktadır. Örneğin “*Exorcist*” filminde 12 yaşındaki Reagan adlı kızın bedenini şeytan ele geçirmiştir ama Reagan şeytan bedeninden çıktığında yaşadıklarının hiçbirini hatırlamamaktadır; “*Semum*” filminde içine cin benzeri semum adı verilen yaratığın girdiği bölümlerde yine kurban Canan olayları hatırlamaktadır; “*A Long Time Dead*” (2002) adlı filmde cin çağırın bir grup gençten birinin içine çağırılan cin girmiş ve ekipteki herkesi öldürmüştür, yaptıklarının tamamen bilincindedir.

Ceren de tıpkı Aydan’ın cinin tecavüzüne uğradığı sahnedeği gibi yaşananları hatırlamaktadır. Cemil’in ölümü sonrasındaki konuşmalarda sevişmelerini Ayşe’ye anlatırken hiçbir ayrıntıyı unutmadığını gösterir. Özellikle belirttiği konu ise Cemil’in Cemil, kendisinin ise kendisi olmadığıdır. Cemil’in Cemil olmadığını bakışlarından anladığını söyler. Bu da durumun farkında olarak ancak istem dışı bir şekilde seviştiklerini vurgulamaktadır. Bedenin ele geçirilmiş olduğunun altını çizmeyi amaçlayan bu konuşmalar, sahnedeği ışık huzmesini de açıklamaktadır.

Resim 65 : “*Büyü*” (2004)

	Kişi	Uzam	Zaman
	Ceren	Mardin, Dengizhan Köyü	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri		Boy çekim	
Işıklandırma		Yapay ışık	
Renklendirme		Beyaz, siyah, kahverengi, sarı	
İç ve Dış Uzamlar		İç, köy evi odası	
Giysiler ve Bezem		Kerpiç duvarlar	
Ses Etkileri ve Müzik		<u>Ceren</u> : Beyaz t-shirt, etek Gerilim yaratan bir müzik	

Bu sahne Ceren’in içine cinin girmesini göstermektedir. Burada yine *ışık huzmesi* “nesne”, *büyü* ise “belirti gösterge”dir (Bkz Resim 65 - 66).

Resim 66 : “Büyü” (2004)

	Kişi	Uzam	Zaman
	Ceren	Mardin, Dengizhan Köyü	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri		Omuz çekim	
İşıklandırma		Yapay ışık	
Renklendirme		Beyaz, siyah	
İç ve Dış Uzamlar		İç, köy evi odası	
Giysiler ve Bezem		Ceren: Beyaz t-shirt	
Ses Etkileri ve Müzik		Gerilim yaratan bir müzik	

Işık her ne kadar genelde iyilik, nur yüzlü evliyalar (“*Kalp Gözü*” (2004), “*Sırlar Dünyası / Sır Kapısı*” (2002), peygamberler (“*Salome*” (1953), “*Jesus Christ Superstar*” (1973), “*Ben Hur*” (1959)) için kullanılmış olsa da bu filmde karşıt kullanımı söz konusudur. Çünkü etraf karanlıktır ve ışık karanlığa karşıt olacak tek göstergedir.

Bu sahnelerde görülen ışık huzmesi cinin kadının bedenine girdiğini göstermek amacıyla kullanılmıştır (Bkz Resim 65 – 66). İçine cin ya da kötü ruh girmiş kişinin yüz ifadesinin ve bakışlarının değiştiği gözlemlenecektir. Batı ve doğu kaynaklarında gözle

görülmeven kötü varlıkların insan bedenine girişleri, burada da olduğu gibi genellikle gözleri ve bakışlarıyla vurgulanmaktadır¹ (Bkz Resim 66).

Resim 67 : “Büyü” (2004)

Kişi

Uzam

Zaman

Mardin, Dengizhan Köyü

Günümüz, Gece

Çekim Özellikleri

Ayrıntı çekim

Işıklandırma

Yapay ışık

Renklendirme

Beyaz, siyah

İç ve Dış Uzamlar

İç, köy evi odası

Giysiler ve Bezem

Kerpiç duvarlar, beyaz t-shirt

Ses Etkileri ve Müzik

Gerilim yaratan bir müzik (Kanın damlama sesi)

İçine cin girmiş olan bu kadının hızla çıkarmış olduğu beyaz giysisinin üzerine duvardan kan damlar. Bu yine masumiyetin çöküşü ve kanla kirletilmesi anlamını taşımaktadır. Kadın, masumiyeti temsil eden beyaz renkli giysisiyle görülür, ardından masumiyetini yitirerek, içine görülemeyen bir varlığın girmesi sonrasında hızla masumiyeti temsil eden beyaz giysisini çıkarır. Masumiyetin temsili olan giysi kana bularır. Bu *dökülen kan aynı zamanda kısa bir zaman sonra masum birinin öleceğinin yani kan döküleceğinin* de “belirti göstergesi”dir (Bkz Resim 67).

¹ Tan Tolga Demirci, “Korku Sinemasının Psikanalizi”, Es Yayınları, İstanbul, 2006, s.48.

Resim 68 : “Büyü” (2004)

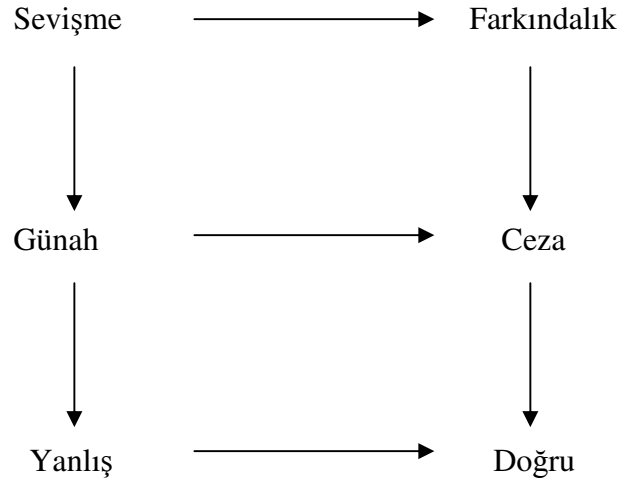
Kişi	Uzam	Zaman
Ceren Cemil	Mardin, Dengizhan Köyü	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri	Bel çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Gri, siyah, beyaz	
İç ve Dış Uzamlar	İç, köy evi odası	
Giysiler ve Bezem	Kerpiç duvarlar	
Ses Etkileri ve Müzik	Gerilim yaratan bir müzik (Nefes sesleri, kapı kapanmasını andıran efekt)	

İçine cin girmiş olan Ceren ve Cemil, vahşice sevişirler (Bkz Resim 70). Ceren, Cemil’in en yakın arkadaşıyla nişanlıdır.

Işık huzmesi bir anda yok olduğunda Ceren ve Cemil kendilerine gelirler ve Cemil “Allah’ım ne yaptık biz!” der, Allah’ın adını anması üzerine cin tarafından boynu kesilerek öldürülür. Ceren ağlayarak üzerini giyinmeye başladığında giysileri üzerindeki kanı bile fark etmeyecek kadar ruhsal çöküntü içindedir. Utanç ve pişmanlıkla oradan kaçar.

Bu sahne Adem ile Havva'nın şeytan tarafından sunulan yasak elmanın alınması ve cennetten kovulmaya gönderme niteliği taşımaktadır; "Bir zaman biz meleklere, "Adem'e secde edin" demiştik. Onlar hemen secde ettiler; yalnız İblis hariç. O diretti. Bunun üzerine: "Ey Adem, dedik, bu, senin ve eşinin düşmanıdır. Sakın sizi (ikinizi) cennetten çıkarmasın; sonra yorulur sıkıntı çekersiniz. Şimdi burada senin için ne acıkmak vardır, ne de çıplak kalmak. Yine sen burada susuzluk çekmeyecek, sıcaklığın sıkıntısını duymayacaksın." Sonunda şeytan onun akılını karıştırıp "Ey Adem, dedi, sana ebedilik ağacını ve eskimeyen bir saltanatı göstereyim mi?" Bunun üzerine ondan (ikisi) yediler. Böylece kendilerine çirkin yerleri göründü. Üstlerini cennet yaprağı ile örtmeye çalıştılar."¹

Bu sahneyi ayrıca Greimas'ın göstergebilimsel "giz" dünyasıyla çözümlmek gerekmektedir.

Şekil 4 : Greimas'ın "giz" Dünyası

Zina yapmak günahdır ve dolayısıyla yanlıştır. Bunun farkına varıldığında ceza ile karşılaşılır, bu da yanlışın düzeltilmesini ve doğruya ulaşmayı sağlar. Ceren ile Cemil Adem ile Havva benzerliğinde olduğu gibi günah sayılan sevişmeleri sonrasında yanlışla ulaşırlar. Ceren hatasını fark ettiğinde utanır, Cemil ise hatasını fark ettiğinde "Tanrı'm ne yaptık biz?" sorusunu sorar, bu Cemil'in cezalandırılmasına ve "giz" tarafından

¹ Taha Suresi, ayet 166-121.

öldürülerek bir anlamda doğruya ulaşmasını sağlar. Burada sözü edilen “giz” *cindir*. Sevişmeyi başlatıp günaha yol açan da, sonunda doğruya ulaşmayı sağlayan da “giz”in yani *cinin* ta kendisi olarak göze çarpmaktadır (Bkz Şekil 4).

İlahi kötülük, mistik dünyadan çıkarak günaha neden olup yanlışı yaratma, farkındalığı sağlayıp ceza ile doğruya ulaşmayı gerçekleştirmektedir. Olay mistik dünyadan çıktığı için geceyarısı, karanlıkta, uzam olarak ise harabe şeklindeki lanetli Dengizhan Köyü’nde bir odada yaşanmaktadır.

3.2.3.4.5.3. Cinlerin İnsan Bedenlerine Girişi II

Resim 69 : “Büyü” (2004)

	Kişi	Uzam	Zaman
	Sedef	Mardin, Dengizhan Köyü	Günümüz, Gündüz
Çekim Özellikleri		Omuz çekim	
Işıklandırma		Doğal ışık	
Renklendirme		Beyaz, gri, siyah	
İç ve Dış Uzamlar		Dış, köy içi	
Giysiler ve Bezem		<u>Sedef</u> : kolsuz beyaz t-shirt, beyaz saç bandı	
Ses Etkileri ve Müzik		Gerilim yaratan bir müzik	

Daha önce sayfa 98’de sözünü ettiğimiz “*A Long Time Dead*” filminde olduğu gibi gözbebekleri büyüyerek benzer bir şekil alan Sedef’in aslında cinayetleri işleyen kişi olduğu ortaya çıkar (Bkz Resim 69). Daha önceden büyü nesnesi olarak kullanılmış ceylan derisine kanayan parmağını sürerek cini üzerine çekmiştir. Yani farkında olmadan kendi kanıyla büyüye hedef olmuştur. Buradaki parmağını silmek Aladdin’in Sihirli Lambası adlı masaldaki sihirli lambayı oarak cini serbest bırakma işlemine de gönderme niteliği taşımaktadır.

Sedef, artık herkese görünerek cinayetleri işlemeye devam eder. Aslında, bu cinayetleri işleyemeyecek kadar güçsüz, zayıf görünen bu kızın bu cinayetleri işleyebilmesi için güçlü bir varlık tarafından kontrol ediliyor olması gerekmektedir. ***Sedef’in cinayetleri işlemesi*** yine “nesne” olurken, ***büyü*** “belirti gösterge” olarak göze çarpmaktadır.

Bu sahneyi Jungcu yaklaşımla ele alırsak, gölge ve persona (maske) kavramlarına değinmemiz gerekecektir (Bkz Tablo 4, Resim 69). Luke Hockley’in “*Film Çözümlemesinde Jungcu Yaklaşım*” adlı kitabında persona ve gölge tanımları şöyle açıklanmaktadır: Persona; kişiye hayat içerisinde yaşamışlıkları sonucu yüklenen görevlerden oluşan maskedir, gölge ise kişinin iç dünyasına inildikçe ortaya çıkan personasıyla karşıt diğer yönüdür¹.

Sedef zayıf, güçsüz, korkak bir kızdır. Hatta cinayetleri gördüğünde kanın etkisiyle düşüp bayılan Sedef, içine cin girmesiyle gölgesi ortaya çıkar. Persona ve gölge birbirini tamamlayan ancak zıt olan karakterler yansıtmaktadır. Sedef’in içine cin girdikten sonra gölgesi kandan korkmayan, insanları öldürmekten haz duyan, çok güçlü bir karakter olarak göze çarpmaktadır. Sedef’in aksine ölümü ve öldürmeyi eğlence aracı görerek cinayetleri işlerken bir yandan eğlendiğini esprileri ve konuşma tarzıyla yansıtır. Sedef’in gölge ve persona arasında gidip geldiği sahnelerde hafif bir ilahi duyulmaktadır. Bu ilahi masumiyetin ölüşünü simgelemek ve acıya gönderme

¹ Luke Hockley, “*Film Çözümlemesinde Jungcu Yaklaşım*”, Es Yayınları, İstanbul, 2004, s.112.

yapmaktadır. İlahi bittiğinde Sedef'in gölgesi öne geçer ve babası olan Profesör'ü tek hamlede öldürür (Bkz Resim 70).

Sedef'in Personası	Sedef'in Gölgesi
Güçsüzdür.	Güçlüdür.
Korkak ve ürkek	Cesur
Kandan korkar	Bıçaktaki kanı bacağına siler.
Cinayeti ve cesetleri görünce korkup bayılır.	Cinayetleri işler.
Ölümden korkar.	Ölüm eğlence aracıdır.
Çocuksudur.	Seksidir.

Tablo 4 : Sedef'in Persona ve Gölgesi

Yıllar önce bu köyde yaşayan küçük kız çocuğu Ayşe'nin kendisini çok seven babası tarafından büyü etkisindeyken öldürülmüştür. Sedef de büyü etkisindeyken çok sevdiği babasını öldürür. Burada karşıtlık söz konusudur. Bu karşıtlığın içerisinde babanın büyü etkisindeyken kızına sarılıp sonra bıçakla boynunu kesmesi ile Sedef'in yine büyü etkisindeyken çok sevdiği babasına sarılıp sonrasında ona bıçağı saplamasının yanı sıra katil babanın öldürme sonucu büyü etkisinden çıkıp pişmanlık duyması, Sedef'in ise büyü etkisinden hiç çıkmayıp pişmanlık belirtisi gösterememesidir.

Şekil 5 : Jungcu Yaklaşımla Persona ve Gölge

Psikiyatristler tarafından kişilik bölünmesi gibi hastalıklarla açıklanan bu olaylar, kimi zaman kişinin tamamen bilincini kaybetmesi, kimi zaman ise bilincinin an be an yerinde olması durumuna bakılarak hastalığın seyrinin takip edilmesi sağlanmaktadır.

Resim 70 : “Büyü” (2004)

	Kişi	Uzam	Zaman
	Sedef	Mardin, Dengizhan Köyü	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri		Omuz çekim	
Işıklandırma		Yapay ışık	
Renklendirme		Beyaz, siyah, kırmızı, mavi	
İç ve Dış Uzamlar		İç, köy evi odası	
Giysiler ve Bezem		Kerpiç duvarlar	
		<u>Sedef</u> : kolsuz beyaz t-shirt	
Ses Etkileri ve Müzik		Gerilim yaratan bir müzik	

Sedef karakteri babasının kollarındayken durumun farkındadır ve “Ben yapmadım, baba.” der, oysa Cemil’in cinayeti sonrasında cesedi gördüğünde çılgınlık atarak bayılır.

3.2.3.4.5.3. Cinlere karşı Dinsel Sözler ile Korunma :

Cinlerin yardımıyla yapılan büyüü bozmak ve cinlerin kötülüklerinden kurtulmak ve onlardan korunmak için Hazreti Muhammed'in, *Felak* ve *Nas* surelerini okuduğu ve Halifelerinden Hz. Ali'ye de bunları okumasını tavsiye ettiği bilinmektedir. Hazreti Muhammed'e yapılan büyüün bozulması için *Felak* ve *Nas* surelerinin indirildiği de bilinmektedir¹.

Resim 71 : “Büyü” (2004)

Kişi	Uzam	Zaman
Ayşe Çocuk Ayşe	Mardin, Dengizhan Köyü	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri	Boy çekim	
Işıklandırma	Yapay ışık	
Renklendirme	Beyaz, siyah, haki, mavi	
İç ve Dış Uzamlar	İç, köy evi odası	
Giysiler ve Bezem	Kerpiç duvarlar, tahta kapı <u>Ayşe</u> : haki t-shirt, pantolon <u>Çocuk Ayşe</u> : beyaz elbise	
Ses Etkileri ve Müzik	Gerilim yaratan bir müzik	

¹ Giovanni Scognamillo, Arif Aslan, “Doğu ve Batı Kaynaklarına Göre Büyü”, s.102.

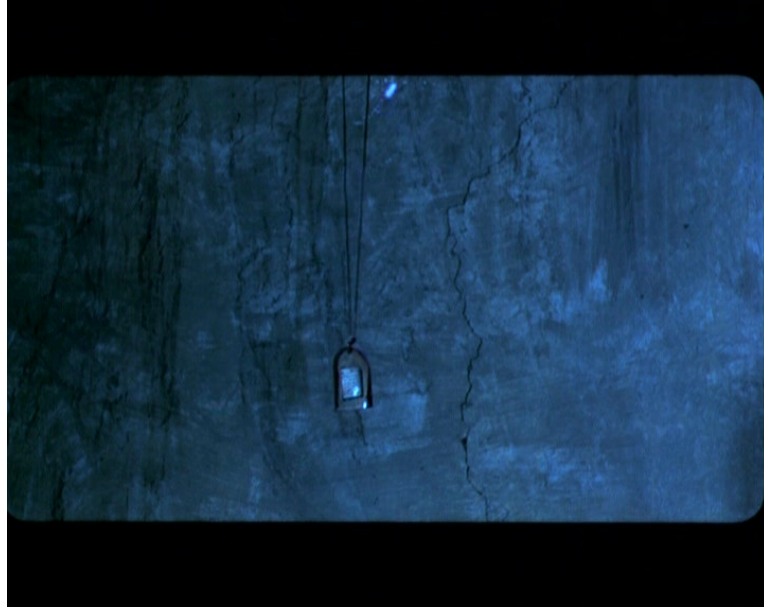
Masum bir kız çocuğu olan Ayşe'nin büyücü kadının kötü büyüsü nedeniyle kendisini çok seven babası tarafından öldürülmesi sonucu çocuğun ruhu öldürüldüğü evde mahsur kalmıştır (Bkz Resim 71). Japonların geleneklerinde de görülen ve “*Ju-On*”, “*Grudge*” gibi filmler de masumca öldürülen kişilerin ruhlarının rahatsız olup öte aleme geçememesi ve bu dünyada hapis kalması üzerine kuruludur.¹

Bu sahnede babası tarafından öldürülmüş masum Ayşe'nin ruhu, en yakın arkadaşı tarafından arkeolog Ayşe'ye yapılmış olan büyü ve eylemi gerçekleştirecek cine karşı koruma sağlamaktadır. Ruh ele geçirilmiş Sedef, Ayşe'nin ruhunun bulunduğu bu bölgeye girememektedir. Bu bölge aynı zamanda Kuran'daki büyü'nün yasaklanmasıyla ilgili ayetin asılı olduğu odadır. Hem Ayşe'nin ruhu hem de artık duvar boş da olsa o duvara zamanında asılmış olan Kuran ayeti bu odayı korunur kılmaktadır.

Bu arada hatırlanması gereken bir başka konu ise arkeolog Ayşe'nin İstanbul'daki evinin duvarında asılı ceylan derisi üzerine işlenmiş, Kuran'da büyü'nün yasaklanmasıyla ilgili ayeti içeren nesnenin, aslında çocuk Ayşe'nin duvarındaki boşluktan alınmış olmasıdır. Yani iki Ayşe'yi birbirine bağlayan birçok öge burada birleşmektedir.

Ele geçirilmiş Sedef korkuyla geri çekildiği sırada çocuk Ayşe'nin ruhu ışıklar saçarak yok olur ve yerine duvarda asılı bir cevşen bırakır (Bkz Resim 72). Bu cevşen aynı zamanda Ayşe'nin bu köye gelirken aksakallı adamdan aldığı ve nehirde düşürdüğu cevşenin aynısıdır. Ayşe artık korumaktadır. Cevşeni duvarda asılı durduğu çividen alır ve boynuna takar (Bkz Resim 73). Sonrasında Ayşe, *Nas* suresini sürekli okuyarak içine cin girmiş Sedef'i kendisinden uzak tutar ve hayatta kalmayı başarır.

¹ Uzakdoğu'da masumca öldürülen kişilerin ruhlarının öldürüldükleri uzamda hapis kalacağına ve intikam almak üzere bekleyeceğine dair yaygın bir inanış bulunmaktadır. Son dönemlerde çekilen hayalet filmlerinin temeli bu korkularına dayanmaktadır.

Resim 72 : “Büyü” (2004)

Kişi

Uzam

Zaman

Mardin, Dengizhan Köyü

Günümüz, Gece

Çekim Özellikleri

Işıklandırma

Renklendirme

İç ve Dış Uzamlar

Giysiler ve Bezem

Ses Etkileri ve Müzik

Ayrıntı çekim

Yapay ışık

Mavi, siyah

İç, köy evi odası

Kerpiç duvar, cevşen

Gerilim yaratan bir müzik

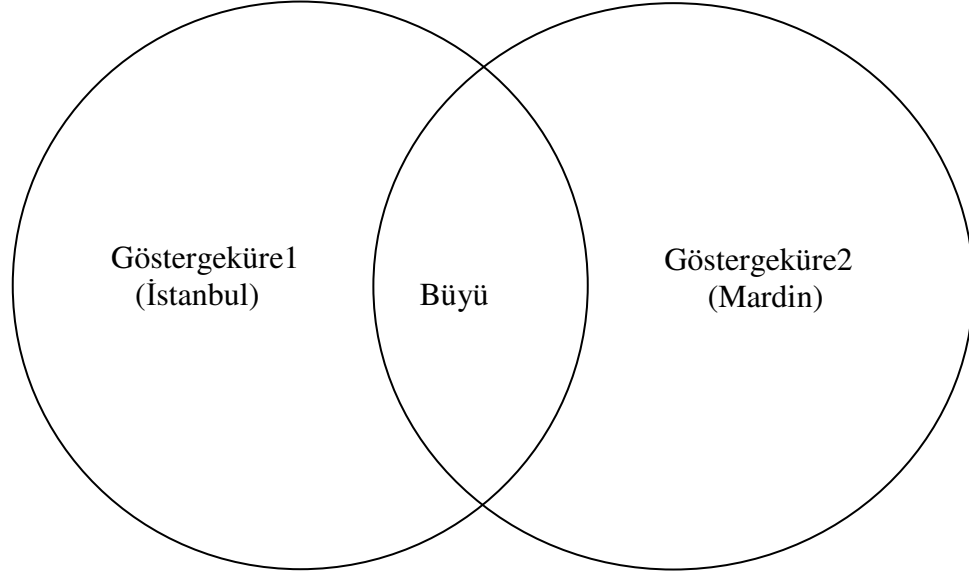

Resim 73 : “Büyü” (2004)

	Kişi	Uzam	Zaman
	Ayşe	Mardin, Dengizhan Köyü	Günümüz, Gece
Çekim Özellikleri		Omuz çekim	
Işıklandırma		Yapay ışık	
Renklendirme		Beyaz, siyah, gri, haki, mavi	
İç ve Dış Uzamlar		İç, köy evi odası	
Giysiler ve Bezem		Kerpiç duvar	
		<u>Ayşe</u> : kolsuz haki t-shirt, cevşen, siyah kolye	
Ses Etkileri ve Müzik		Gerilim yaratan bir müzik (Arapça <i>Felak</i> ve <i>Nas</i> Surelerinin okunması)	

Filmin bu sahnesinden sonra daha önce söz ettiğimiz *üçün üçü* kuralı karşımıza çıkar. İstanbul'daki büyücü kadın ile arkeolog Ayşe'ye büyü yaptırmak isteyen kadının büyüü ters teper ve bir trafik kazasında ölürler. Büyü yapmanın yanlış olduğu ve büyüünün kötülüklerle sonuçlanması nedeniyle İslam dinince yasaklandığı bu şekilde bir kez daha vurgulanır.

3.2.4. Filmin Göstergükürelere Açısından Çözümlemesi:

Şekil 6 : Filmdeki Göstergükürelere Şeması

Yuri Lotman'a göre iki tür gösterge vardır: İkonik ve uzlaşımsal. İkonik göstergeler gösterenle gösterilen arasındaki benzerliğe dayanır. Bundan dolayı yalnızca Gösterme işlevini yerine getirirler. Uzlaşımsal göstergelerse anlatma işlevini yerine getirirler. Anlatı metinlerini oluşturmaya yönelirler. İkonik göstergelere dayanan tüm diller, anlatma işlevini yerine getirebilmek için, uzlaşımsal gösterge dizgeleri geliştirirler.¹

Görüntüsel ya da resimli gösterge kavramı, doğallıkla kendisine ait yalnız tek bir anlatımı olan anlamı içerir. Bunun en sık görüleni de çizimdir.

İnsanlık tarihinin başlangıç dönemlerine döndüğümüzde, kültürel göstergelerin birbirinden bağımsız ve özdeş haklara sahip iki türüyle karşılaşırız: Söz ve çizim. Her kişinin de kendine özgü bir geçmişi vardır. Kültürün gelişmesi için bu her iki gösterge sisteminin zorunlu olduğu açıktır.²

¹ Yuri Lotman, "Sinema Estetiğinin Sorunları", Öteki Matbaası, Ankara, 1999, s. 8-9.

² Yuri Lotman, a.g.e.,s.20.

Görüntüsel ve uzlaşımsal göstergelerin etki alanları yalnız yan yana değildir, birbirini hiç durmadan karşılıklı etkiler, aralıksız bir geçiş ve sınır süreci içinde birlikte ve karşılıklı bulunurlar. Bu süreç, dünyayı göstergeler yardımıyla kültürel bakımdan kavramanın asal bir yönüdür.¹

Yuri Lotman'ın göstergeköre kavramı açısından “*Büyü*” filmini ele alacak olursak, filmde iki göstergeköre bulunmaktadır. Biri modern, iyi giyimli, pahalı zevklere sahip insanların yaşadığı İstanbul, diğeri geleneksel, eski ve modernlikten uzak Mardin'dir. Bu iki şehrin ortak özelliği dinlerin kesiştiği bir şehir olma özelliği taşımalarıdır. Camiler, sinagoglar ve kiliselerin iç içe olduğu ve insanların büyük bir hoşgörü ile beraber yaşadıkları iki şehirdir. İki şehir arasındaki fark ise birinin geleneksel diğeri ise modern iki şehir olma özelliği taşımasıdır.

Yine bu modern ve geleneksel ayrımı karakterlerin giyimi, uzamın genel görüntüsü ile de belirtilmiştir. Mardin'deki büyücü kadın geleneksel, şamanistik özellikler taşıyan giysileriyle görülmektedir. Mardin'deki büyü nesnelere otlar, eski bakır kaplar, iğneler, büyük kazan kaşıkları gibi nesnelere, İstanbul'daki büyücü kadın kitaplar, mumlar ve yemek kaşığı kullanmaktadır. Yine iki büyücü kadının içinde bulunduğu ev yani uzamlar arasında modern ve gelenekselliğin farkı dikkati çekmektedir. Mardin'deki büyücü kadının evinde yer döşegi ve üzerinde akrepler görülürken İstanbul'daki büyücünün evi modern bir oturma odasına sahiptir ve büyüsel uygulama bu odada yapılmaktadır.

Filmdeki ana karakterlerin modernliği ve modernliğe düşkünlüğü Mardin'deki köyde ateş etrafında otururlarken, özel ahşap bir kutu içinde bulunan, pahalı olduğu göze çarpan şarap kadehlerinin bu harabenin içerisinde kullanılmasıyla verilmektedir. Ancak filmin son sahnesinde modern karakter olan Ayşe, geleneksel ve modadan uzak *cevşen* adı verilen takıyı, korunma amaçlı olarak boynuna takmaktadır. Burada artık karakter modernliği aramamakta, tek çıkış yolunu geleneksele sığınmak olarak görmektedir. Aynı

¹ Yuri Lotman, a.g.e., s.24.

şekilde İstanbul'da ve Mardin'de yapılan iki ayrı büyü biri daha modernize diğeri daha geleneksel yöntemlerle aynı sonuçlara ulaşmakta ve aynı sözler tekrarlanarak uygulanmaktadır. Bu karşıtlıklar iki göstergükürenin karşıtlıklarını yansıtmak için kullanılmıştır. Yine tarot kartları ahşap şarap kadehleri gibi modernliğin, İstanbul'un göstergesidir ve yine harabenin içerisinde kullanıldığı görülmektedir.

İki göstergükürenin kesişme noktasında büyü kavramı bulunmaktadır. Uzam ve zamanları ayrı olan karakterler yapılan büyüün etkisiyle göstergükürelerinde bir kesişim meydana getirirler. Filmin anlatı yolculuğunun başlamasını sağlayan, ortak alan olan büyü, iki göstergükürede bulunan karakterlerin buluşmasına da olanak tanınmasına neden olmuştur.

SONUÇ

Büyü kavramı tarihsel süreç içerisinde doğüstü güçlerle ilişki kurularak doğanın ve doğadaki varlıkların etki altına alınabileceği inancıyla ortaya çıkmıştır. Bu şekilde büyüün, ruhlar ve diğer varlıklar üzerinde etki yaratılabileceğine inanılmıştır. Büyünün özünde, olayları kendi isteğine göre yönlendirme ve yönetme isteği yatmaktadır. Dualar ya da din yoluyla dileklerine ulaşamayanlar, isteklerine kavuşmak için büyüye başvurmayı denemişlerdir. Bu insanlığın doğa ve yaşam karşısındaki güçsüzlüğüyle çaresizliğinin sonucu olarak görülmektedir.

Dünya sinemasında dualar ve din yoluyla dileklere ulaşamaması ve dolayısıyla büyü uygulamalarına başvurulmasına sıkça rastlanmaktadır. Ortaçağ dönemindeki cadıcılık suçlamaları birçok kez sinemaya aktarılmıştır ("*The Name Of The Rose*" (1986), "*The Scarlet Letter*" (1995), "*Les Sorcieres de Salem*" (1957). Yaşanmış olaylar ya da yaşanabilecek olaylar değişik türler içerisinde ve değişik biçimlerde filmlerde yansıtılmıştır. Örneğin "*Crucible*" (1996) adlı filmde yaşanmış bir olay anlatılmış ve cadı olmadığı halde cadıcılıkla suçlanan bir kişinin yaşamı dramlaştırılmıştır. "*Witches*" (1990) filminde ise yaşanmamış tamamen fantastik sayılan olaylar anlatılmış ve cadılar komedi unsuru olarak işlenmiştir.

Dünya sinemasının her türlü örneğinde büyü kavramıyla karşılaşmak olasıdır. Örneğin Japon sinemasında "*Khon len khong*" (2004) ve "*Long khong*" (2005) adıyla geçen filmler kara büyü üzerine Uzakdoğu sineması tarafından yapılmış filmlerdir. Avrupa sinemasında Ortaçağ döneminde yaşananların etkisi nedeniyle birçok film örneği verilebilir. Sözelimi "*Un amour de sorcière*" (1997) filminde, aşk büyülerinin yasak olmasının altı çizilerek cadı kavramı komedi türünde tasarlanmıştır. Amerikan sinemasında da yine Avrupa sinemasında olduğu gibi bu örnekler çok sık rastlanılmaktadır. Büyü kavramının her film türü içerisinde yer aldığını ve Ortaçağdan kalma inançlarla sinemaya aktarıldığını göstermek amacıyla bir örnek vermek gerekirse "*Robin Hood: Prince Of Thieves*" (1991) filmindeki Nottingham Şerifi'nin sürekli başvurduğu kahin ve cadı özelliklerini taşıyan Mortiana karakteri gösterilebilir.

Diğer dinlerde ve inançlarda olduğu gibi İslam dininde de yasak olmasına karşın insanlar dileklerinin yerine gelmesi için, yatır ve türbelerde mum yakmakta, çocuk sahibi olamadıkları, evlenemedikleri, aldatıldıklarında kocalarını eve bağlanmak amacıyla ya da kendilerine nazar değdiğine inandıklarında, vb. durumlarda üfürükçülerden çözüm bekleyerek, büyü uygulamalarına günümüzde de başvurumaktadırlar.

Türk sinemasında dileklerin yerine gelmesi için yatır ve türbelerde mum yakılması, üfürükçüye gidilmesi gibi temalar filmlerin içerisinde komedi öğesi olarak kullanılmıştır. Örneğin “*Sosyete Şaban*” (1985) filminde içine cin girdiğine inanılan Şaban’ı iyileştirmek için başvurdukları üfürükçü, elindeki davula vurarak ve “Yallah cinler yallah” sözlerini tekrarlayarak cini çıkartmaya çalışmaktadır. Yine “*Delisin*” (1975) adlı filmde bir şemsiyenin sihirli olduğuna inanan ve şemsiyenin sahibinin dükkanını da kutsal sayan kasaba halkı, dileklerinin yerine gelmesi için dükkanın camlarından madeni para atıp mum yakmaktadır.

Dünya sinemasında büyü uygulamaları her ne kadar aşk, komedi, fantastik filmler gibi çeşitli film türleri içinde göze çarpsa da en çok korku filmlerinde kullanılmaktadır. Bunun nedeni Ortaçağ döneminden kalma cadılar ve büyüyle ilgili batıl inançlara dayanmaktadır. Ayrıca Avrupa ve Amerika dışındaki diğer toplumlarda da aynı korkular ve bakış açısı bulunmaktadır. *Kara büyü* ve *kızıl büyü*nün sıklıkla kullanıldığı bu korku filmlerinin örnekleri Türk sinemasına “*Büyü*” filmi ile girmeyi başarmıştır. Filmde kullanılan büyü uygulamaları kara büyü ve kızıl büyü türlerinde bulunan insan bedenini yönlendirme, zarar verme ve lanetlemeyi içermektedir. Yine bu büyü türlerinde kullanılan fotoğraf, mezar toprağı, mum ve saç gibi nesnelere kullanılmıştır. Dünya sinemasında da büyü kavramının temsili için kullanılan nesnelere benzer nesnelere olduğu göz önüne alındığında korku öğesi olarak ilk kez kullanılması bu nesnelere de yardımcı ile söz konusu olmuştur. “*Kırk Yalan Memiş*” (1972) gibi Türk filmlerinde eski bir terlik, minare gölgesi gibi kullanılması anlamsız ancak komedi öğesi

yaratan nesnelere kullanılması büyü kavramını bir korku öğesi olmaktan uzaklaşmayı sağlamıştır.

“*Büyü*” filmi Türk Sinema Tarihi’nde korku sinemasında “büyü” kavramının korku öğesi olarak kullanıldığı ilk örnek özelliği taşımaktadır. Az sayıda Türk korku sineması kültürel korkulara seslenmiştir. Farklı kültürlerin korku düzgülerini işleyen Türk sinemasında “*Büyü*” filmine kadar çekilen korku filmleri, kendi kültürümüzden doğan korkularıyla uyum sağlamadığından izleyiciyi etkilemeyi başaramamıştır. Örneğin “*Şeytan*” (1974) kültürel ve dinsel anlamda kültürümüzde *şeytan çıkarma* inancı bulunmadığından karakterler ve uyarlanan senaryosuyla ilgi çekmemiştir.

Türk sinemasında masal uyarlamalarında, çizgi roman uygulamalarında ya da filmlerin içerisinde bir komedi öğesi olarak kullanılan büyü uygulamaları, 2000’li yıllarda çocuk dizilerinde sihir olarak yani iyilik amacıyla yapılan illüzyona yakın şekillerde kullanılmaya başlanmıştır. Yine eğlence amacıyla kullanılan büyü, “*Asmalı Konak*” (2002) dizisinde ise kötülüğün temsili olarak göze çarpmıştır ancak bu sahne “*Büyü*” filmi öncesindeki tek sıra dışı kullanım olsa da korku öğesi olarak değil, Anadolu’da yaygın olan kötülük amaçlı büyü uygulamasını gösterme amacıyla kullanılmıştır.

Oysa “*Büyü*” filmi ile Türk korku sinemasına yeni bir akım gelmiş ve Kuran’dan yani kendi dini olan İslam’dan faydalanarak ortaya konulan korkular ele alınmaya başlanmıştır. “*Araf*” (2005) filmi İslam dininde kürtajın günah sayılması ve bununla ilgili ayetleri içermekte, “*Dabbe*” (2005) yine Kuran’daki ayetler ile kıyamet günü ve cinler üzerine bir korku yaratmaktadır. Yine “*Semum*” (2007) İslam dininde inanılan insanlardan önce yaratılmış olan varlıkların büyü aracılığıyla insanların bedenlerine girmesini konu almıştır. “*Musallat*” (2007) yine büyü yoluyla cinlerden korunmayla ilgilidir. 2000’li yıllarda bu türden çoğalmasının nedeni “*Büyü*” filminin başarısıdır¹.

¹ Giovanni Scognomillo, "Anadolu'da zengin bir geçmiş var. Fakat bu kaynaklar bu geçmiş kullanılmaktansa hazır olana yönelmek daha cazip geliyor. Şu ana kadar çekilen filmler kendi mitoslarımızdan yola çıkılarak çekilmiş filmler değildir. Ama Orhan Oğuz'un 'Büyü' filmi daha çok kendi mitoslarımızdan yararlanmış. Belki bu filmle alınacak başarı ileride korku filmi çekmek isteyen yönetmen ve yapımcılara örnek olur düşüncesindeyim." açıklamasını yapmıştır. (<http://midnight.blogcu.com/200514/>, 14.06.2008)

“*Büyü*” filminin bir diğer özelliği ise yasak olduğu için bir tabu olarak sayılan büyü olgusunun, Türk filmlerinde artık güldürü değil, korku öğesi olarak kullanılmaya başlamasını sağlamış olmasıdır. Yine aynı şekilde Müslümanların cin inancının bulunması nedeniyle, adını bile telaffuz etmek yerine çoğu zaman “üç harfliler” diye söz ettikleri cinlerin sinemada temsil edilmesi istenen etkiyi yaratmıştır. Üstelik kendi inançlarında bulunan *cin çarpması*, *cinlerle evlenme* ya da *cinsel ilişki kurmak* gibi birçok öğe de bu filmlerde gösterilmektedir¹.

“*Büyü*” filmine bakıldığında temas ve taklit büyülerinin kullanıldığı Anadolu’ya ait özellikler taşıyan büyü uygulamaları göze çarpmaktadır. Arapça kelimelerin ayin esnasında kullanılıyor olması filmin Müslüman izleyici üzerindeki etkisini arttırmıştır. Ayrıca Müslüman halkın büyü kavramı ile cinleri ayrılmaz bir bütün olarak gördüğü, üfürükçülere ve cinci hocalara olan inançlarından da anlaşılmaktadır. Bunlar göze alındığında “*Büyü*” filminin izleyici üzerindeki korkutucu etkisinin normal bir süreç olduğu söylenebilmektedir.

Bunun dışında genellikle Hıristiyan korku filmlerinde sıklıkla karşımıza çıkan haç pasif büyü için kullanılan tılsımlardan biridir. “*Büyü*” filminde ise ilk kez koruma cevşen koruma amacıyla kullanılmıştır. Cevşen, Müslümanların sıklıkla nazar, büyü ve kötülüklerle karşı günlük yaşamlarında kullandıkları bir nesnedir. Çantalarında, arabalarında, evlerinde kendilerini kötülüklerden korumak için taşımaktadırlar. Aynı şekilde kötülüklerden ve cinlerden korunmak için *Felak* ve *Nas* surelerinin okunması da “*Büyü*” filminde aynı amaçla verilirken yine gerçek yaşamdaki uygulamalar kullanılmıştır.

Müslüman Türklerin korkularının sinemaya yansması “*Büyü*” filmi, tüm bunlar göz önüne alındığında Türk korku sineması için korkularımızdan yola çıkarak izleyiciyi korkutmayı başaran ilk film olarak kabul edilmiştir.

¹<http://64.233.183.104/search?q=cache:I7puX4oADukJ:www.izedebiyat.com/yazi.asp%3Fid%3D30579+b%C3%BCy%C3%BC+filmi&hl=tr&ct=clnk&cd=40&gl=tr>, 14.06.2008

Filmi göstergebilimsel açıdan değerlendirdiğimizde; üçüncüllükte, Peirce'ın kuramına göre bu çalışma göstergeler (“büyü” göstereni ile gösterileni) evrenini irdelemektedir. Kısacası “büyü” göstergeler evreninin kavramı olarak yine Peirce'ın ilkilliğine gönderme yapmaktadır. Ancak bu kavram ve göstergeler evreninin temsili filmlerin daha doğrusu “büyü”yü temsil eden filmlerin içinden üstelik başlığı, adı “Büyü” olan filmde anılan kavramı hemen tüm kavram alanıyla sergilemektedir.

Filmin büyü uygulamalarının olduğu sahnelerle ilgili Peirce'ın ikincilik ve üçüncüllük yönleri ele alınarak çözümlenmeler yapılmıştır. Belirti göstergelerin kullanıldığı bu çözümlenmelerde belirti gösterge çoğunlukla büyü kavramına gönderme yapmaktadır. Büyü kavramı dışındaysa cinayetlerin işlenmesi öncesi kullanılan birkaç gösterge bulunmaktadır. Film çözümlenmelerinde, özellikle de korku filmlerinde Peirce'ın ikincilik ve üçüncüllüğünün rahatça kullanılabildiği bu biçimde kanıtlanmıştır. Diğer korku filmlerinde de kullanılabileceği de böylelikle bu çalışma içerisinde gösterilmiş olmaktadır.

Prof.Dr. Simten Gündeş'in film çözümlenme kuramı kullanılarak giysi, çekim özellikleri, kişiler, uzam, zaman gibi filmin olgu donanımı ve anlatı çözümlenmesini içeren bölümler kavramın açıklanmasına yani göstergeler evreninin çözümlenmesini sağlamıştır. Bir bütün olarak filmin kavramın tüm niteliklerini taşımakta olduğu sonucuna varılmıştır.

Yuri Lotman'ın göstergekürelerine göre de incelenebilen filmde Mardin ve İstanbul iki göstergeküre olarak açıklanmıştır. Modernlik ile gelenekselliğin karşıtlığının bulunduğu bu iki göstergekürenin ortak noktasındaysa büyü olgusu ve kavramının bulunduğu bu çözümlenme içerisinde varılan sonuçtur.

Üçüncüllük ve ikincilik ele alındığında bu kez (yine büyü kavramına gönderme yaparak) Greimas'ın göstergebilimsel kuramına dayanılması gerekmektedir. “Büyü” tümüyle bir “giz” dünyasıdır. Buradaki “giz” dünyası cinler dünyası olarak verilmiştir. Söz konusu “giz”i yani cin'i çözmek büyü, büyü nesnesini, büyü göndergesini, büyü

yapanı, büyüün yöneldiği kişi / olgu / uzam / zaman bütününü çözmek anlamını taşımaktadır. Çalışmamız sırasında “giz” tüm yönleriyle çözümlenmiştir. Ayrıca büyüü yapmak bir giz dünyası kurmaktır. Bu giz dünyasını da yine Greimas’a göre algılandığında yalan / yanlış / doğru üçlemesini olgu bağlamında yönlendirmesi yapılmıştır.

Sonuç olarak “Büyü” filmi gerek adıyla gerekse içeriği ve anlatımıyla büyü kavramının göstergeler evrenini açıklamayı başaran bir filmidir. Tüm çözümlmelerin ortak noktası büyü kavramının göstergelerinden oluşmaktadır.

DÜNYA SİNEMASI DİZİNİ

8 mm (1999)

Yönetmen : Joel Schumacher

Oyuncular : Nicolas Cage, Joaquin Phoenix, James Gandolfini, Peter Stormare, Anthony Heald

A Long Time Dead (Ölümcül Oyun) (2002)

Yönetmen: Marcus Adams

Senaryo: Marcus Adams, Eitan Arrusi, Daniel Bronzite, James Gay- Rees

Görüntü Yönetmeni: Nic Morris

Yapımcı: James Gay-Rees

Oyuncular: Joe Absolom, Lara Belmont, Melanie Gutteridge, Lukas Haas, James Hillier, Alec Newman, Mel Raido, MarshaThomason, Tom Bell

A Nightmare On Elm Street (Elm Sokağı Kabusu) (1984)

Yönetmen : Wes Craven

Senaryo : Wes Craven

Görüntü Yönetmeni : Jacques Haitkin

Yapımcı : Robert Shaye

Oyuncular : Johnny Depp, John Saxon, Ronee Blakley, Heather Langenkamp, Amanda Wyss, Jsu Garcia, Fleischer, Robert Englund

Be Witched (Tatlı Cadı) (2005)

Yönetmen : Nora Ephron

Senaryo : Nora Ephron, Delia Ephron, Adam McKay

Görüntü Yönetmeni : John Lindley

Yapımcı : Nora Ephron, Lucy Fisher, Penny Marshall, Douglas Wick

Oyuncular : Nicole Kidman, Will Ferrell, Shirley MacLaine, Michael Caine, Jason Schwartzman, Heather Burns, Kristin Chenoweth

Ben – Hur (1959)

Yönetmen : William Wyler

Senaryo : Lew Wallace, Karl Tunberg, Maxwell Anderson, Christopher Fry, Gore Vidal

Görüntü Yönetmeni : Robert Surtees

Yapımcı : Sam Zimbalist, William Wyler

Oyuncular : Charlton Heston, Jack Hawkins, Haya Harareet, Stephen Boyd, Hugh Griffith, Martha Scott, Cathy O’Deonnell, Sam Jaffe, Finlay Currie, Frank Thring

Birds (Kuşlar) (1963)

Yönetmen : Alfred Hitchcock

Senaryo : Daphne Du Maurier, Evan Hunter

Görüntü Yönetmeni : Robert Burks

Yapımcı : Alfred Hitchcock

Oyuncular : Veronica Cartwright, Tippi Hedren, Rod Taylor, Jessice Tandy, Suzanne Pleshette, Malcolm Atterbury

Blade (Bıçağın İki Yüzü) (1998)

Yönetmen : Steve Norrington, Mark Isham

Senaryo : David S. Goyer

Görüntü Yönetmeni : Theo Van de Sande

Oyuncular : Wesley Snipes, Stephen Dorff, Kris Kristofferson, NBushe Wright, Udo Kier, Arly Jover

Chakushin Ari / One Missed Call (Cevapsız Arama I) (2003)

Yönetmen : Takashi Miike

Senaryo : Yasushi Akimoto, Minako Daira

Oyuncular : Kou Shibasaki, Shin'ichi Tsutsumi, Kazue Fukiishi, Atsushi Ida, Anna Nagata, Yutaka Matsushige, Goro Kishitani, Renji Ishibasi

Chakushin Ari / One Missed Call II (Cevapsız Arama II) (2005)

Yönetmen : Renpei Tsukamoto

Senaryo : Yasushi Akimoto, Minako Daira

Oyuncular : Mimura, Renji Ishibashi, Yü Yoshizawa, Haruko Wanibuchi, Peter Ho, Asaka Seto

Chakushin Ari / One Missed Call III (Cevapsız Arama III) (2006)

Yönetmen : Manabu Asou

Oyuncular : Maki Horikita, Itsuji Itao, Yun-seok Jang, Melsa Kurok

Chronicles Of Narnia : The Lion, The Witch and The Wardrobe (Narnia Günlükleri : Aslan, Cadı ve Dolap) (2005)

Yönetmen : Andrew Adamson

Senaryo : C.S. Lewis, Andrew Adamson, Ann Peacock, Christopher Markus, Stephen McFeely

Görüntü Yönetmeni : Donald McAlpine

Yapımcı : Mark Johnson

Oyuncular : Georgie Henley, Skandar Keynes, William Moseley, Anna Popplewell, Tilda Swinton, James McAvoy, Jim Broadbent

Dark Water (Karanlık Su) (2005)

Yönetmen : Walter Salles Jr.

Senaryo : Rafael Yglesias, Koji Suzuki (Kitap)

Görüntü Yönetmeni : Alfonso Beato (Kitap)

Oyuncular: Jennifer Connelly, Ariel Gade, Jennifer Baxter, Dougray Scott, Tim Roth, John C. Reilly

Death Becomes Her (Ölüm Kadına Yakışır) (1992)

Yönetmen : Robert Zemeckis

Senaryo : Martin Donovan, David Koepf

Görüntü Yönetmeni : Dean Cundey

Yapımcı : Robert Zemeckis

Oyuncular : Bruce Willis, Meryl Streep, Goldie Hawn, Isabella Rossellini

From Dusk Till Dawn (Gün Batımından Şafağa) (1996)

Yönetmen : Robert Rodriguez

Senaryo : Quentin Tarantino

Yapımcı : Gianni Nunnari, Elizabeth Avellan

Oyuncular: Harvey Keitel, George Clooney, Quentin Tarantino, Juliette Lewis, Cheech Marin, Fred Williamson, Salma Hayek, Marc Lawrence, Micheal Parks, Kelly Preston

Grudge (Garez) (2004)

Yönetmen : Takashi Shimizu

Senaryo : Stephen Susco

Görüntü Yönetmeni : Hideo Yamamoto

Oyuncular : Sarah Michelle Gellar, Jason Behr, KaDee Strickland, Clea DuVall, Bill Pullman, Grace Zabriskie, Rosa Blasi, William Mapother

Grudge II (Garez II) (2006)

Yönetmen : Takashi Shimizu

Senaryo : Takashi Shimizu, Stephen Susco

Görüntü Yönetmeni : Katsumi Yanagishima

Oyuncular : Sarah Michelle Gellar, Amber Tamblyn, Edison Chen, Arielle Kebbel, Jennifer Beals, Joanna Cassidy

Haute Tension (2003)

Yönetmen : Alexandre Aja

Senaryo : Alexandra Aia, Gregory Levasseur

Görüntü Yönetmeni : Maxime Alexandre

Yapımcı : Alexandre Arcady, Robert Benmussa

Oyuncular : Cecille De France, Öaiiwenn Le Besco, Philippe Nahon, Andrei Finti, Oana Pellea, Marco Claudiu, Jeam Claude de Goros, Bogdan Uritescu

Honogurai Mizu No Soko Kara (Karanlık Su) (2002)

Yönetmen : Hideo Nakata

Senaryo : Koji Suzuki, Hideo Nakata

Görüntü Yönetmeni : Junichiro Hayashi

Oyuncular : Hitomi Kuroki, Rio Kanno, Mirei Oguchi, Asami Mizukawa, Fumiyo Kohinata, Yu Tokui, Shigemitsu Ogi

Indiana Jones and The Temple Of The Doom (Indiana Jones : Kamçılı Adam)(1984)

Yönetmen : Steven Spielberg

Senaryo : George Lucas, Willard Huyck, Gloria Katz

Görüntü Yönetmeni : Douglas Slocombe

Yapımcı : Robert Watts

Oyuncular : Harrison Ford, Kate Capshaw, Amrish Puri, Roshan Seth, Philip Stone, Roy Chiao, Dan Aykroyd

Janghwa, Hongryeon (Karanlık Sırlar) (2003)

Yönetmen : Ji-woon Kim

Senaryo : Ji-woon Kim

Görüntü Yönetmeni : Mo-gae Lee

Oyuncular : Kap-su Kim, Jung-ah Yum, Su-heong Lim, Geun-yeong Mun

Jaws (1975)

Yönetmen : Steven Spielberg

Senaryo : Peter Benchley, Carl Gottlieb

Görüntü Yönetmeni : Bill Butler

Yapımcı : David Brown, Robert D. Zanuck

Oyuncular : Roy Scheider, Robert Shaw, Richard Dreyfuss, Lorraine Gary

Jesus Christ Superstar (1973)

Yönetmen : Norman Jewison

Senaryo : Tim Rice, Norman Jewison, Melvyn Bragg

Görüntü Yönetmeni : Douglas Slocombe

Yapımcı : orman Jewison, Robert Stigwood

Oyuncular : Ted Neeley, Carl Anderson, Yvonne Elliman, Barry Dennen, Bob Bibgham, Larry Marshall, Kurt Yaghijam, Paul Thomas

Ju – On I (2000)

Yönetmen : Takashi Shimizu

Senaryo : Takashi Shimizu

Oyuncular : Yurei Yanagi, Chiaki Kuriyama, Hitomi Miwa, Asumi Miwa, Yoriko Douguchi, Taro Suwa, Takako Fuji

Ju – On II (2003)

Yönetmen : Takashi Shimizu

Senaryo : Takashi Shimizu

Oyuncular : Megumi Okina, Misaki Ito, Misa Uehara, Yui Ichikawa, Kanji Tsuda, Kayoko Shibata, Yukako Kukuri , Shuri Matsuda, Yoji Tanaka, Takashi Matsuyama, Yuya Ozeki, Takako Fuji, Chikara Ishikura, Chikako Isomura, Daisuke Honda

Hocus Pocus (1993)

Yönetmen:Kenny Ortega

Senaryo: David Kirschner, Mick Garris

Görüntü Yönetmeni : Hiro Narita

Prodüktör: Bonnie Bruckheimer

Oyuncular: Bette Midler, Sarah Jessica Parker, Kathy Najimy, Omri Katz, Thora Birch,ViNESSA Shaw

Honogurai Mizu No Soko Kara (Karanlık Su) (2002)

Yönetmen : Hideo Nakata

Senaryo : Koji Suzuki, Hideo Nakata

Görüntü Yönetmeni : Junichiro Hayashi

Oyuncular : Hitomi Kuroki, Rio Kanno, Mirei Oguchi, Asami Mizukawa, Fumiyo Kohinata, Yu Tokui, Shigemitsu Ogi

Hostel (Otel)(2005)

Yönetmen : Eli Roth

Senaryo : Eli Roth

Görüntü Yönetmeni : Milan Chadima

Oyuncular: Jay Hernandez, Derek Richardson, Eythor Gudjonsson, Barbara Nedeljakova, Jana Kaderabkova, Jan Vlasak

Hostel II (Otel II) (2007)

Yönetmen : Eli Roth

Senaryo : Eli Roth

Görüntü Yönetmeni : Milan Chadima

Yapımcı : Eli Roth, Michael Fleiss

Oyuncular: Lauren German, Bijou Phillips, Roger Bart, Richard Burgi, Ver Jordanova

Kairo (2001)

Yönetmen: Kiyoshi Kurosawa

Senaryo: Kiyoshi Kurosawa

Görüntü Yönetmeni: Junichirô Hayashi

Yapımcı: Yasuyoshi Tokuma

Oyuncular: Haruhiko Katô, Kumiko Aso, Koyuki, Kurume Arisaka, Masatoshi Matsuo

Khon Len Khong (2004)

Yönetmen : Tanit Jitnukul

Senaryo : SirLaosson Dara, Ghost Gypsy

Görüntü Yönetmeni : Tanai Nimchareonpong, Thaya Nimchareonpong, Taya Nimchareonpong

Oyuncular : Arisa Wills, Supakson Chaimongkol, Krongthong Rachatawan, Tin Settachoke, Somchai Satuthum, Isara Ochakul, Ninut Sutchart, Krittayod Thimnate, Bob Buchholz, Sherry Chiasson, Sandy Fox, Elvia Gaitan, Grant George, Yuri Lowenthal, Dave Mallow, Susan Marque, Bryce Papenbrook, Tara Platt, Sam Riegel, Kristen Rutherford, Philece Sampler, Stephanie Sheh, Steve Staley, Doug Stone, Dan Woren

Little Buddha (1993)

Yönetmen : Bernardo Bertolucci

Senaryo : Bernardo Bertolucci, Rudy Wurlitzer, Mark Peploe

Görüntü Yönetmeni : Vittorio Storaro

Yapımcı : Jeremy Thomas

Oyuncular : Keanu Reeves, Ruocheng Ying, Chris Isaak, Bridget Fonda, Alex Wiesendanger, Raju Lal, Greishma Makar Singh, Sogyal Rinpoche, Jo Champa, Ven. Khyongla Rato Ringpoche, Ven. Geshe Tsultim Gyelsen, Jigme Kunsang, Thubtem Jampa, Surehka Sikri

Long Khong (2005)

Yönetmen : Pasith Buranajan, Kongkiat Khomsiri, Isara Nadee, Seree Phongnithi, Yosapong Polsap, Putipong Saisikaew, Art Thamtrakul

Senaryo : Kongkiat Khomsiri, Yosapong Polsap, Art Thamtrakul

Yapımcı : Charoen Iamphungpom

Oyuncular : Hataiwan Ngamsukonpusit, Akarin Siwapornpitak, Chanida Suriyakompon, Namongkumnerd, Pavarit Wongpanitch, Karokot Woramusik

Love Poition No: 9 (Aşk İksiri) (1992)

Yönetmen : Dale Launer

Senaryo : Dale Launer

Görüntü Yönetmeni : William Wages

Yapımcı : Dale Launer

Oyuncular: Sandra Bullock, Dale Midkiff, Anne Bancroft, Tate Donovan, Mary Mara, Hillary Bailey Smith

Never Talk To Strangers (Asla Yabancılarla Konuşma) (1995)

Yönetmen : Peter Hall

Senaryo : Lewis A. Green, Jordan Rush

Görüntü Yönetmeni : Elemer Ragalyi

Yapımcı : Martin Wiley, Jeffrey R. Neuman, Andras Hamori

Oyuncular : Antonio Banderas, Dennis Miller, Harry Dean Stanton, Rebecca De Mornay, Len Cariou, Eugene Lipinski, Tim Kelleher

Night Of The Living Dead (Yaşayan Ölülerin Gecesi) (1968)

Yönetmen : George A. Romero

Senaryo : George A. Romero, John A. Russo

Görüntü Yönetmeni : George A. Romero

Yapımcı : Karl Hardman, Russell Streiner

Oyuncular : George A. Romero, John A. Russo, Duane Jones, Judith O'dea, Karl Hardman, Marilyn Eastman, Keith Wayne, Judith Ridley, Kyra Schon, S. William Hinzman, Charles Craig, Frank Doak, George Kosana, Mark Ricci, Vincent D. Survinski, Samuel R . Solito, A.C. McDonald

One Missed Call (Ölümin Sesi) (2008)

Yönetmen : Eric Valette

Senaryo : Yasushi Akimoto (Kitap), Andrew Klavan, Minako Daira

Görüntü Yönetmeni : Glen MacPherson

Yapımcı : Scott Kroopf, Lauren Weissman, Jennie Lew Tugend, Andrew A. Kosove, Broderick Johnson

Oyuncular : Edward Burns, Ray Wise, Shannyn Sossamon, Azura Skye, Ana Claudia Talancon, Rhoda Griffis, Margaret Cho, Jessica Brown, Kaira Whitehead, Alana Locke

Poltergeist (Kötü Ruh) (1982)

Yönetmen : Tobe Hooper

Senaryo : Steven Spielberg, Michael Grais, Mark Victor

Görüntü Yönetmeni : Matthew F. Leonetti

Yapımcı : Steven Spielberg, Kathieen Kennedy, Frank Marshall

Oyuncular : James Karen, Craig T. Nelson, JoBeth Williams, Heather O'Rourke

Practical Magic (Aşkın Büyüsü) (1998)

Yönetmen : Griffin Dunne

Senaryo : Robin Swicord, Alice Hoffman, Akiva Goldsman, Adam Brooks

Görüntü Yönetmeni : Andrew Dunn

Yapımcı : Denisse Di Novi

Oyuncular : Sandra Bullock, Nicole Kidman, Dianne Wiest, Stockard Channing, Goran Visnjic, Chloe Webb, Aidan Quinn

Psycho (Sapık) (1960)

Yönetmen : Alfred Hitchcock

Senaryo : Joseph Stefano, Robert Bloch

Görüntü Yönetmeni : Bernard Herrman

Oyuncular : Anthony Perkins, Janet Leigh, Vera Miles, John Gavin, Patricia Hitchcock, Martin Balsam, John McIntire, Simon Oakland, Vaughn Taylor, Frank Albertson, Lurene Tuttle, John Anderson, Mort Mills

Poison Ivy (Zehirli Sarmaşık) (1992)

Yönetmen : Katt Shea

Senaryo : Melissa Goddard

Görüntü Yönetmeni : Phedon Papamichael

Oyuncular : Drew Barrymore, Tom Skerritt, Sara Gilbert, Cheryl Ladd, Jeanne Sakata, Alan Stock

Pulse (2006)

Yönetmen: Jim Sonzero

Senaryo: Wes Craven, Ray Wright

Görüntü Yönetmeni: Mark Plummer

Yapımcı: Brian Cox, Michael Leahy

Oyuncular: Kristen Bell, Ian Somerhalder, Christina Milian, Rick Gonzalez, Jonathan Tucker

Ring (Halka) (2002)

Yönetmen : Gore Verbinski

Senaryo : Koji Suzuki , Ehren Kruger

Görüntü Yönetmeni : Bojan Bazelli

Oyuncular : Naomi Watts, Martin Henderson, David Dorfman, Brian Cox, Jane Alexander, Lindsay Frost

Ring II (Halka II) (2005)

Yönetmen : Hideo Nakata

Senaryo : Koji Suzuki, Ehren Kruger

Görüntü Yönetmeni : Gabriel Beristain

Oyuncular : Naomi Watts, Simon Baker, David Dorfman, Elizabeth Perkins, Gary Cole

Ringu (1998)

Yönetmen : Hideo Nakata

Senaryo : Koji Suzuki, Hiroshi Takahashi

Yapımcı : Masato Hara, Takashige Ichise, Makoto Ishihara

Oyuncular : Nanako Matsushima, Miki Nakatani, Hiroyuki Sanada, Yuko Takeuchi, Hitomi Sato

Robin Hood : Prince of Thieves (Robin Hood : Hırsızlar Prensi) (1991)

Yönetmen : Kevin Reynolds

Senaryo : John Watson, Pen Densham

Görüntü Yönetmeni : Douglas Milsome

Yapımcı : Pen Densham, Richard Barton Lewis, John Watson

Oyuncular : Kevin Costner, Morgan Freeman, Mary Elizabeth Mastrantonio, Christian Slater, Alan Rickman, Sean Connery, Nick Brimble

Salome (1953)

Yönetmen : William Dieterle

Senaryo : Jesse Lasky Jr., Harry Kleiner

Görüntü Yönetmeni : Charles Lang

Yapımcı : Buddy Adler, Rita Hayworth

Oyuncular : Rita Hayworth, Stewart Granger, Charles Laughton, Judith Anderson, Cedric Hardwicke, Alan Badel, Basil Sydney, Arnold Moss, Maurice Schwartz

Saw I (Testere I) (2004)

Yönetmen : James Wan

Senaryo : James Wan, Leigh Whannell

Görüntü Yönetmeni : David A. Armstrong

Oyuncular : Leigh Whannell, Cary Elwes, Danny Glover, Monica Potter, Michael Emerson, Tobin Bell, Ken Leung

Saw II (Testere II) (2005)

Yönetmen : Darren Lynn Bousman

Senaryo : Darren Lynn Bousman, Leigh Whannell

Görüntü Yönetmeni : David A. Armstrong

Oyuncular : Tobin Bell, Tim Burd, John Fallon, Franky G, Erik Knudsen, Dina Meyer, Beverley Mitchell

Saw III (Testere III) (2006)

Yönetmen : Darren Lynn Bousman

Senaryo : Leigh Whannell, James Wan

Görüntü Yönetmeni : David A. Armstrong

Oyuncular : Tobin Bell , J. LaRose, Angus MacFedyen, Debra McCabe, Dina Meyer, Bahar Soomekh

Scream (Çığlık) (1996)

Yönetmen : Wes Craven

Senaryo : Kevin Williamson

Görüntü Yönetmeni : Mark Irwin

Yapımcı : Cathy Konrad

Oyuncular : Drew Barrymore, Rose McGowan, David Arquette, Neve Campbell, Courtney Cox, Skeet Ulrich, Matthew Lillard

Scream II (Çığlık II) (1997)

Yönetmen : Wes Craven

Senaryo : Kevin Williamson

Görüntü Yönetmeni : Peter Deming

Yapımcı : Cathy Konrad

Oyuncular : Sarah Michelle Gellar, David Arquette, Neve Campbell, Courtney Cox, Jamie Kennedy, Laurie Metcalf, Elise Neal

Scream III (Çığlık III) (2000)

Yönetmen : Wes Craven

Senaryo : Kevin Williamson

Oyuncular : David Arquette, Neve Campbell, Courtney Cox, Patrick Dempsey, Scott Foley, Lance Henriksen, Parker Posey, Matt Keeslar

Görüntü Yönetmeni : Peter Deming

Seven (Yedi) (1995)

Yönetmen : David Fincher

Senaryo : Andrew Kevin Walker

Görüntü Yönetmeni : Darius Khondji

Oyuncular : Morgan Freeman, Brad Pitt, Andrew Kevin Walker, Daniel Zacapa, Gwyneth Paltrow, John Cassini, Kevin Spacey

Sorcières de Salem, Les (1957)

Yönetmen : Raymond Rouleau

Senaryo : Arthur Miller, Jean-Paul Sartre

Görüntü Yönetmeni : Claude Renoir

Yapımcı : Raymond Borderie

Oyuncular : Simone Signoret, Yvnes Montand, Mylene Demongeot, Alfred Adam, Pierre Larquey, Jean Debucourt, Jean Gaven, Michel Piccoli, Jeanne Fusier-Gir, Coutan-Lambert, Aribert Grimmer, Pascale Petit, Yvnes Vrainville, Alexandre Rignault

Stardust (Yıldız Tozu) (2007)

Yönetmen : Matthew Vaughn

Senaryo : Jane Goldmann, Matthew Vaughn, Neil Gaiman

Görüntü Yönetmeni : Ben Davis

Yapımcı : Matthew Vaughn, Neil Gaiman, Lorenzo Di Bonaventura, Michael Dreyer

Oyuncular : Ian McKellen, Bimbo Hart, Alastair MacIntosh, David Kelly, Ben Barnes, Kate Magowan, Melanie Hill, Charlie Cox, Siena Miller, Henry Cavill, Robert De Niro, Dexter Fletcher

The Believers (1987)

Yönetmen: John Schlesinger

Senaryo: Mark Frost, Nicholas Conde

Görüntü Yönetmeni : Robby Müller

Prodüktör: Beverly J. Camhe, Michael Childers

Oyuncular: Martin Sheen, Helen Shaver, Harley Cross, Robert Loggia, Elizabeth Wilson
Harris Yulin

The Craft (Büyücüler Kulübü) (1996)

Yönetmen : Andrew Fleming

Senaryo : Andrew Fleming, Peter Filardi

Görüntü Yönetmeni : Alexander Gruszynski

Yapımcı : Douglas Wick

Oyuncular : Neve Campbell, Robin Tunney, Fairuza Balk, Rachel True

The Crucible (Cadı Kazanı) (1996)

Yönetmen : Nicholas Hytner

Senaryo : Arthur Miller

Görüntü Yönetmeni : Andrew Dunn

Yapımcı : Robert A. Miller, David V. Picker

Oyuncular : Daniel Day Lewis, Winona Ryder, Paul Scofield, Joan Allen, Bruce Davison, Rob Campbell, Jeffrey Jones, Peter Vaughan, Karron Graves, Charlayne Woodard, Frances Conroy, Elizabeth Lawrence, George Gaynes, Mary Pat Gleason, Robert Breuler

The Da Vinci Code (2006)

Yönetmen: Ron Howard

Senaryo: Akiva Goldsman, Dan Brown

Görüntü Yönetmeni: Salvatore Totino

Yapımcı: Dan Brown, John Calley, Brian Grazer, Ron Howard

Oyuncular: Tom Hanks, Audrey Tautou, Ian McKellen, Jean Reno, Paul Bettany, Alfred Molina, Jürgen Prochnow

The Doors (1991)

Yönetmen : Oliver Stone

Senaryo : Randall Jahnson, Oliver Stone

Görüntü Yönetmeni : Robert Richardson

Yapımcı : Bill Grazer, Sasha Harari, A. Kitman Ho

Oyuncular : Kathleen Quinlan, Michael Wincott, Josh Evans, Dennis Burkley,
Billy Idol, Kyle MacLachan

The Exorcist (Şeytan) (1973)

Yönetmen : William Friedkin

Senaryo : William Peter Blatty, William Peter Blatty (kitap)

Görüntü Yönetmeni : Owen Roizman

Yapımcı : William Peter Blatty

Oyuncular : Ellen Burstyn, Max Von Sydow, Lee J. Cobb, Kitty Winn, Jack MacGowran, Linda Blair

The Hills Have Eyes (Tepenin Gözleri) (1977)

Yönetmen : Wes Craven

Senaryo : Wes Craven

Oyuncular : Robert Houston, Dee Wallace, Martin Speer, Susan Lanier, Russ Grieve, John Steadman, James Whitworth

The Last Temptation of Christ (1998)

Yönetmen : Martin Scorsese

Senaryo : Nikos Kazantzakis, Paul Schrader

Görüntü Yönetmeni : Michael Ballhaus

Yapımcı : Barbara De Fina

Oyuncular : Willem Dafoe , Harvey Keitel, Paul Greco, Steve Shill, Verna Bloom, Barbara Hershey, Roberts Blossom, Barry Miller, Gary Basaraba, Irvin Kershner

The Lord Of The Rings: The Fellowship Of The Ring (Yüzüklerin Efendisi : Yüzük Kardeşliği) (2001)

Yönetmen : Peter Jackson

Senaryo : Philippa Boyens, Peter Jackson, Fran Walsh, J.R.R. Tolkien

Görüntü Yönetmeni : Andrew Lesnie

Yapımcı : Peter Jackson, Barrie M. Osborne, Fran Walsh

Oyuncular : Elijah Wood, Ian Holm, Hugo Weaving, Liv Tyler, Sean Bean, Cate Blanchett, Sean Astin, Viggo Mortensen, Ian McKellen, Billy Boyd, Orlando Bloom

The Lord Of The Rings : Two Towers (Yüzüklerin Efendisi : İki Kule) (2002)

Yönetmen : Peter Jackson

Senaryo : J.R.R. Tolkien, Fran Walsh, Peter Jackson, Philippa Boyens, Stephen Sinclair

Görüntü Yönetmeni : Andrew Lesnie

Yapımcı : Peter Jackson, Barrie M. Osborne, Fran Walsh

Oyuncular : Elijah Wood, Brad Dourif, Miranda Otto, Christopher Lee, John Rhys Davies, Liv Tyler, Billy Boyd, Sean Astin, Viggo Mortensen, Ian McKellen, Cate Blanchett, Orlando Bloom

The Lord Of The Rings : Return Of The King (Yüzüklerin Efendisi : Kralın Dönüşü) (2003)

Yönetmen : Peter Jackson

Senaryo : Philippa Boyens, Fran Walsh, J.R.R. Tolkien, Peter Jackson

Görüntü Yönetmeni : Andrew Lesnie

Yapımcı : Peter Jackson, Barrie M. Osborne, Fran Walsh

Oyuncular : Elijah Wood, Bruce Hopkins, David Wenham, Hugo Weaving, Liv Tyler, Ian Holm, Orlando Bloom, Sean Astin, Cate Blanchett, Christopher Lee, Ian McKellen, Viggo Mortensen, Alexandra Asti

The Name of the Rose (1986)

Yönetmen: Jean-Jacques Annaud

Senaryo: Umberto Eco, Andrew Birkin

Görüntü Yönetmeni: Tonino Delli Colli

Yapımcı: Franco Cristaldi, Jake Eberts

Oyuncular: Sean Connery, Christian Slater, Helmut Qualtinger, Elya Baskin, Michael Lonsdale

The Omen (Kehanet) (1976)

Yönetmen : Richard Donner

Senaryo : David Seltzer

Görüntü Yönetmeni : Gilbert Taylor

Yapımcı : Harvey Bernhard

Oyuncular : Gregory Peck, Billie Whitelaw, Lee Remick, David Warner, Harvey Stephens

The Scarlet Letter (1995)

Yönetmen : Roland Joffe

Senaryo : Nathaniel Hawthorne, Douglas Day Stewart

Görüntü Yönetmeni : Alex Thomson

Yapımcı : Roland Joffe, Andrew G. Vajna

Oyuncular : Demi Moore, Gary Oldman, Robert Duvall, Lisa Joliffe-Andoh, Robert Prosky

The Swarm (Arılar) (1978)

Yönetmen : Irwin Allen

Senaryo : Arthur Herzog Jr., Stirling Silliphant

Oyuncular : Michael Caine, Katharine Ross, Richard Widmark, Richard Chamberlain, Olivia de Havilland, Ben Johnson, Lee Grant, Jose Ferrer, Patty Duke, Slim Pickens, Bradford Dillman, Fred MacMurray, Henry Fonda, Cameron Mitchell, Christian Juttner

The Witches (1990)

Yönetmen : Nicolas Roeg

Senaryo : Roald Dahl, Allan Scott

Görüntü Yönetmeni : Harvey Harrison

Yapımcı : Mark Shivas

Oyuncular : Anjelica Huston, Mai Zetterling, Jasen Fisher, Jane Horrocks, Anne Lambton, Rowan Atkinson, Bill Paterson, Brenda Blethyn, Charlie Potter, Sukie Smith, Rose English, Jenny Runacre, Annabel Brooks, Emma Relph, Nora Connolly

Un Amour de Sorciere (Cadının Aşkı) (1997)

Yönetmen : Rene Manzor

Senaryo : Rene Manzor

Görüntü Yönetmeni : Pal Gyulay

Yapımcı : Christian Fechner, Herve Truffaut, Didier Pain

Oyuncular : Vanessa Paradis, Jean Reno, Jeanne Moreau, Gil Bellows, Dabney Coleman

Van Helsing (2004)

Yönetmen : Stephen Sommers

Senaryo : Stephen Sommers

Görüntü Yönetmeni : Allen Daviau

Oyuncular : Hugh Jackman, Kate Beckinsale, Richard Roxburgh, David Wenham, Will Kemp, Shuler Hensley, Samuel West, Kevin J. O'Connor

Warlock (1989)

Yönetmen : Steve Miner

Senaryo : David Twohy

Görüntü Yönetmeni : David Finfer

Yapımcı : Steve Miner

Oyuncular : Julian Sands, Lori Singer, Richard E. Grant, Mary Woronov, Kevin O'Brein, Richard Kuss, Allan Miller, Anna Levine, David Carpenter

White Noise (Beyaz Gürültü) (2005)

Yönetmen : Geoffrey Sax

Senaryo : Niall Johnson

Görüntü Yönetmeni : Chris Seager

Oyuncular : Michael Keaton, Deborah Kara Unger, Ian McNeice, Chandra West, Sarah Strange, Mike Dopud, Brad Sihvon, Mitchell Kosterman

White Noise II : The Light (Beyaz Gürültü II) (2007)

Yönetmen : Patrick Lussier

Senaryo : Matt Vemme

Görüntü Yönetmeni : Brian Pearson

Oyuncular : Nathan Fillion, Katee Sackhoff, Craig Fairbrass, Adrian Holmes, Joshua Ballard

Wishmaster (Tilsim) (1997)

Yönetmen : Robert Kurzman

Senaryo : Peter Atkins

Yapımcı : Pierre David, Clark Peterson, Noel A. Zanitsch

Oyuncular : Robert Englund, Tammy Lauren, Tony Crane

Witches Of Eastwick (Kasabanın Caduları) (1987)

Yönetmen : George Miller

Senaryo : Michael Cristofer, John Updike

Görüntü Yönetmeni : Vilmos Zsigmond

Yapımcı : Peter Guber, Jon Peters, Neil Canton

Oyuncular : Susan Sarandon, Jack Nicholson, Michelle Pfeiffer, Veronica Cartwright, Richard Jenkins, Cher, Keith Jochim, Carel Struycken, Helen Lloyd Breed, Caroline Struzik

Wizard Of Oz (Oz Büyücüsü) (1939)

Yönetmen : Victor Fleming, Mervyn LeRoy, Richard Thorpe, King Vidor

Senaryo : Noel Langley, Florence Ryerson, L. Frank Baum, Edgar Allan Woolf

Görüntü Yönetmeni : Harold Rosson

Yapımcı : Mervyn LeRoy

Oyuncular : Judy Garland, Frank Morgan, Ray Bolger, Bert Lahr, Jack Haley, Billie Burke, Margaret Hamilton, Charley Grapewin, Pat Walshe, Clara Blandick

TÜRK SİNEMASI DİZİNİ

Araf (2006)

Yönetmen : Biray Dalkıran

Senaryo : Biray Dalkıran, Hakan Bilir

Görüntü Yönetmeni : Aşkın Sağıroğlu

Oyuncular : Akasya Asiltürkmen, Murat Yıldırım, Kubilay Tunçer, Yasin Şerif Tulun, Deniz Soyarslan

Ayastefanos taki Rus Abidesi ' nin Yıkılışı (1914)

Yönetmen : Fuat Uzkınay

Ayşecik ve Sihirli Cüceler Rüyalarda Ülkesinde (1971)

Yönetmen : Tunç Başaran

Senaryo : Hamdi Değirmencioğlu

Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner, Mustafa Yılmaz

Yapımcı : Özdemir Bırsel

Oyuncular : Zeynep Değirmencioğlu, Metin Serezli, Süleyman Turan, Ali Şen, Suna Sezen, Mine Sun, Cemal Konca, Sıtkı Sezgin, Münir Özkul, İlhan Hemşeri, Mürüvvet İşsever, Seyhan Gümüş, Tayar Yıldız, Ferdi Celep, Mehmet Aşık, Salih Çarpar, Ali Abbas Bayer, Harun Atalay, Kamer Baba

Binbir Gece Masalları (1971)

Yönetmen : Ertem Göreç

Senaryo : Volkan Kayhan

Görüntü Yönetmeni : Orhan Kapkı

Yapımcı : Müfit İlkiz

Oyuncular : Suna Selen, Mine Mutlu, Nubar Terziyan, Atıf Kaptan, Diler Saraç, Salih Güney

Büyü (2004)

Yönetmen : Orhan Oğuz

Senaryo : Şafak Güçlü, Servet Aksoy

Görüntü Yönetmeni : Adnan Güler

Yapımcı : Faruk Aksoy

Oyuncular : İpek Tuzcuoğlu, Ece Uslu, Özgü Namal, Okan Yalabık, Nihat İleri, Dilek Serbest, Ebru Ürün

Cinci Hoca (1953)

Yönetmen: Suavi Tedü

Senaryo: Melih Basar

Görüntü Yönetmeni: Cezmi Ar

Yapımcı: Fuat Rutkay

Oyuncular: Talat Arteme, Suavi Tedü, Suzan Yakar_Rutkay, Perihan Tedü, Nevzat Okçugil

Çığlık (1949)

Yönetmen : Aydın Arakon

Senaryo : Aydın Arakon

Dabbe (2005)

Yönetmen : Hasan Karacadağ

Senaryo : Hasan Karacadağ

Görüntü Yönetmeni : Seyhan Bilir

Oyuncular : Ebru Aykaç, Ümit Acar, Serdar Özer, Serhat Yiğit, Süha Tok, Zeynep Hasdal Çolakoğlu, Fulya Candemir, Murat Seviş, Fulya Candemir

Delisin (1975)

Yönetmen : Ergin Orbay

Senaryo : Ergin Orbay

Görüntü Yönetmeni : Kriton İlyadis

Yapımcı : Ertem Eğilmez

Oyuncular : Necla Nazır, Tarık Akan, Adile Naşit, Hulisi Kentmen, Ali Şen, Ayşen Gruda, İhsan Yüce, Nevzat Okçugil, Talat Gözbak, Danyal Topatan, Kemal Çapraz, Zeki Alpan, Muharrem Gürses, İlhan Hemşeri, Sabahat Işık, Leman Akçatepe, Bilgen Bengü, Giray Alpan, Kamer Baba

Drakula İstanbul'da (1953)

Yönetmen : Mehmet Muhtar

Senaryo : Mehmet Muhtar, Ümit Deniz, Turgut Demirdağ

Görüntü Yönetmeni : Özen Sermet

Yapımcı : Turgut Demirağ

Oyuncular : Annie Ball, Cahit Irgat, Ayfer Feray, Bülent Oran, Atıf Kaptan, Kemal Emin Baba, Osman Alyanak, Danyal Topatan

Ferhat ile Şirin (1966)

Yönetmen : Nuri Akıncı

Senaryo : Nuri Akıncı

Görüntü Yönetmeni : Cezmi Ar

Yapımcı : Nuri Akıncı

Oyuncular : Tunç Oral, Nuran Aksoy, Selma Volkan

Ferhat ile Şirin (1978)

Yönetmen : Azhdar Ibragimov

Senaryo : Nazım Hikmet, Azhdar Ibragimov

Görüntü Yönetmeni: Konstantin Petrichenko

Yapımcı: Boris Blank, Vladimir Kirs, Boris Nemecek

Oyuncular : Türkan Soray, Alla Sigalova, Faruk Peker, Yılmaz Duru, Armen Dzhigarkhanyan, Vladimir Samojlov, Anatoli Papanov, Vsevolod Sanayev, Adil Iskenderov, Irina Miroshnichenko

Gen (2006)

Yönetmen : Togan Gökbakar

Senaryo : Murat Toktamışoğlu, Alper Mestçi, Şahan Gökbakar, Güray Ölgü

Görüntü Yönetmeni : Veli Kuzu

Yapımcı : Murat Toktamışoğlu, Kemal Kaplanoğlu

Oyuncular : Doğa Rutkay, Yurdaer Okur, Mahmut Gökgöz, Haldun Boysan, Sefa Zengin, Zeliha Güney, Mutlu Güney, Şahan Gökbakar

Kabuslar Evi Serisi (2006)

1 . Bölüm : Takip

Yönetmen: Çağan Irmak

Senaryo: Çağan Irmak

Görüntü Yönetmeni: Selahattin Sancaklı

Yapımcı: Şükrü Avşar

Oyuncular: Fükret Kuşkan, Cihan Okan, Nergis Çorakçı, Cansu Dere, Ayla Aslançan, Türker Tekin, Borgahan Gümüşsoy, Funda Şirinkal, Muhammed Ali Tuncer, Bilge Şen

2 . Bölüm : Son Dans

Yönetmen: Çağan Irmak

Senaryo: Çağan Irmak

Görüntü Yönetmeni: Selahattin Sancaklı

Yapımcı: Şükrü Avşar

Oyuncular: Hümeyra, Yetkin Dikinciler, Mahperi Mertoğlu, Mahir İpek, Bilge Şen

3 . Bölüm: Hamal-I Cihan

Yönetmen: Çağan Irmak

Senaryo: Çağan Irmak

Görüntü Yönetmeni: Selahattin Sancaklı

Yapımcı: Şükrü Avşar

Oyuncular: Çetin Tekindor, Okan Yalabık, Bilge Şen

4 . Bölüm: Tanıdık Yabancı

Yönetmen: Çağan Irmak

Senaryo: Çağan Irmak

Görüntü Yönetmeni: Selahattin Sancaklı

Yapımcı: Şükrü Avşar

Oyuncular: Zuhâl Gencer, Güler Ökten, Yıldız Kültür, Batuhan Sefer, Betül Arım, Erdoğan Sıcak, Bilge Şen

5 . Bölüm : Kaçan Fırsatlar

Yönetmen: Çağan Irmak

Senaryo: Çağan Irmak

Görüntü Yönetmeni: Selahattin Sancaklı

Yapımcı: Şükrü Avşar

Oyuncular: Levent Üzümcü, Ali Düşenkalkar, Bennu Yıldırımlar, Kutay Köktürk, Sevim Gelenbe, Gökhan Atalay, Demet Oran, Bilge Şen

6 . Bölüm: Karanlıktan Gelen

Yönetmen: Çağan Irmak

Senaryo: Çağan Irmak

Görüntü Yönetmeni: Selahattin Sancaklı

Yapımcı: Şükrü Avşar

Oyuncular: Rıza Kocaoğlu, Tolga Karel, Serap Sağlar, Beril Şenvarol, Münir Akça, Bilge Şen

7 . Bölüm: Çizgisiz Zamanlar

Yönetmen: Çağan Irmak

Senaryo: Çağan Irmak

Görüntü Yönetmeni: Selahattin Sancaklı

Yapımcı: Şükrü Avşar

Oyuncular: Şerif Sezer, Gerçek Sağlar, Özhan Sargın, Ünsal Coşar, Kaya Akkaya, Bilge Şen

8 . Bölüm: Seni Beklerken

Yönetmen: Çağan Irmak

Senaryo: Çağan Irmak

Görüntü Yönetmeni: Selahattin Sancaklı

Yapımcı: Şükrü Avşar

Oyuncular: Melisa Sözen, Sinan Tuzcu, Nur Sürer, Levent Özdilek, Can Başak, Bilge Şen

Kanlı Nigar (1981)

Yönetmen : Memduh Ün

Senaryo : Orhan Aksoy

Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz

Yapımcı : Memduh Ün

Oyuncular : Kemal Sunal, Fatma Girik, Dinçer Çekmez, Sümer Tilmaç, Bahar Öztan, Pembe Mutlu, Merih Fırat, Necla Soylu, Yaşar Güner, Nezihe Güler, Niyazi Er

Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü? (2006)

Yönetmen: Ezel Akay

Senaryo: Ezel Akay, Levent Kazak

Görüntü Yönetmeni: Yusuf Aslanyürek, Hayk Kirakosyan

Yapımcı: Ercan Avcı

Oyuncular: Haluk Bilginer , Şebnem Dönmez, Beyaz, Güven Kıraç, Ragıp Savaş, Ayşe Tolga

Kırk Yalan Memiş (1972)

Yönetmen: Aram Gülyüz

Senaryo: Ahmet Üstel

Görüntü Yönetmeni: Ali Yaver

Yapımcı: Berker İnanoğlu

Oyuncular: Sadri Alışık, Feri Cansel, Tanju Gürsu, Güzin Özipek, Yeşim Yükselen

Külkedisi (1971)

Yönetmen : Süreyya Duru

Senaryo : Hamdi Değirmencioğlu

Görüntü Yönetmeni : Özdemir Ögüt

Yapımcı : Süreyya Duru

Oyuncular : Zeynep Değirmencioğlu, Sertan Acar, Suna Selen, Seden Kızıltunç, Reşit Çildam, Gani Dede, Sinan Ecer, Nermin Altınses, Hikmet Gül, Nermin Denizci

Musallat (2007)

Yönetmen : Alper Mestçi

Senaryo : Alper Mestçi, Güray Ölgü

Görüntü Yönetmeni : Feza Çaldıran

Yapımcı : Banu Akdeniz

Oyuncular : Burak Özçivit, Bikem Karavus, Kurtuluş Şakiraoğlu, İbrahim Can, Sedat Kalkavan, Selma Kutluğ, Meral Koro, Ecem Cansu Aktay

Okul (2004)

Yönetmen : Yağmur Taylan, Durul Taylan

Senaryo : Doğu Yücel

Görüntü Yönetmeni : Soykut Turan

Oyuncular : Nehir Erdoğan, Melisa Sözen, Raga Oktay, Ali Sunal, Sinem Kobal, Deniz Akkaya, Emre Kınay, Burak Altay, Hamdi Alkban, Cem Kılıç, Ahmet Mümtaz Taylan

Ölüler Konuşmaz Ki (1970)

Yönetmen : Yavuz Yalınkılıç

Senaryo : Yavuz Yalınkılıç

Yapımcı : Yavuz Yalınkılıç
Görüntü Yönetmeni : Mükremin Şumlu
Oyuncular : Sema Yaprak, Kerem Mertoğlu, Doğan Tamer, Giray Alpan, Aytekin Akkaya, Ahmet Sert, Sırrı Elitaş

Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler (1970)

Yönetmen : Ertem Göreç
Senaryo : Hamdi Değirmencioğlu
Görüntü Yönetmeni : Manasi Filmeridis
Yapımcı : Özdemir Birsal
Oyuncular: Zeynep Değirmencioğlu, Belgin Doruk, Salih Güney, Suna Selen, Hüseyin Baradan, Gülistan Güzey, Aydın Tezel

Pençe (1917)

Yönetmen : Sedat Simav

Semum (2007)

Yönetmen : Hasan Karacadağ
Senaryo : Hasan Karacadağ
Görüntü Yönetmeni : Seyhan Bilir
Yapımcı : Hasan Karacadağ
Oyuncular: Sefa Zengin, Ayça İnci, Burak Hakkı, Nazlı Ceren Argon, Cem Kurtoğlu, Bahtiyar Engin, Levent Sülün, Yıldırım Öcek

Sevimli Frankenstein (1975)

Yönetmen : Nejat Saydam
Senaryo : Nejat Saydam
Görüntü Yönetmeni : Melih Sertesene, Fevzi Eryılmaz
Yapımcı : Murat Köseoğlu
Oyuncular : Bülent Kayabaş, Meral Orhonsoy, Sevda Karaca, Savaş Başar, Yüksel Gözen, Mualla Fırat, İlhan Hemşeri, Turgut Özatay, İbrahim Delideniz, Baki Tamer

Sosyete Şaban (1985)

Yönetmen : Kartal Tibet
Senaryo : Kemal Sunal, Kartal Tibet, İhsan Yüce
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımcı : Yahya Kılıç
Oyuncular : Kemal Sunal, Perihan Savaş, Kenan Pars, Süleyman Turan, İhsan Yüce, Reha Yurdakul, Sırrı Elitaş, Cevdet Arıkan

Şeytan (1974)

Yönetmen : Metin Erksan

Senaryo: Yılmaz Tümtürk

Oyuncular : Cihan Ünal, Canan Perver, Meral Taygun, Agah Hün, Erol Amaç, Ekrem Gökkaya, Sabahat Işık, Ahmet Kostarika, Ferdi Merter, Ergün Rona, İsmail Hakkı Şen, Ali Taygun, Muzaffer Yener

Tarkan : Altın Madalyon (1972)

Yönetmen : Mehmet Aslan

Senaryo : Sadık Şendil, Sezgin Burak

Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin

Oyuncular : Kartal Tibet, Halit Akçatepe, Zeki Alasya, Pakize Suda, Birsen Ayda, Altan Günbay, Mürüvvet Sim, Kamuran Usluer, Eva Bender, Yadiğar Ejder, Yeşim Tan

Tarkan : Gümüş Eyer (1970)

Yönetmen : Mehmet Aslan

Senaryo : Sezgin Burak, Mehmet Aslan

Görüntü Yönetmeni : Cahit Engin

Yapımcı : Nahit Ataman

Oyuncular : Kartal Tibet, Reha Yurdakul, Eva Bender, Bilal İnci, Atıf Kaptan, Suphi Tekiner, Altan Günbay

YABANCI DİZİLER DİZİNİ

Angel (Melek) (1999 – 2004)

5 sezondan oluşan bir dizi serisidir.

Yönetmen: Joss Whedon

Senaryo : Joss Whedon

Oyuncular: David Boreanaz, Alexis Denisof, J. August Richards, Charisma Carpenter, Andy Hallett, Amy Acker

Be Witched (1964 - 1972)

Yönetmen : William Asher, Richard Michaels, R. Robert Rosenbaum, W. W. Swackhamer, Richard Kinon, Jerry Davis, Howard Morris, David Orrick McDearmon, William D. Russell, Alan Rafkin, Ida Lupino, Sherman Marks, Sidney Miller, Alan Jay Factor, Paul David, Bruce Bilson, David White

Senaryo : Sol Saks, Richar Baer, Bernard Slade, John L. Greene, Ed Jurist, James S. Henerson, Paul David, Paul Wayne, Howard Leeds, Robert Riley Crutcher, Lawrence J. Cohen, Fred Freeman, Herman Groves, Ruth Brooks Flippen, Barbara Avedon, Jack Sher, Jerry Davids, Danny Arnold, Earl Barret, David V. Robinson, Lee Erwin, Roland Wolpert, Ron Friedman, Sydney Zelinka, Ken Englund, Jane Klove, Ted Sherdeman, Michael Morris, Joanna Lee, Richard Sale, Frank Waldman, Tom Waldman, David Braverman, Jerry Devine, Coslough Johnson, Doug Tibbless, Paul L. Friedman, Lila Garrett, Bernie Kahn, Alfred Lewis Levitt, Helen Levitt, Jerry Mayer, Rick Mittleman, Sam Bobrick, Bill Idelson

Görüntü Yönetmeni : Rober Tobey, Robert Wyckoff, Frederick Gately, Lloyd Ahern

Yapımcı : Jerry Davis, William Froug, William Asher, Danny Arnold

Oyuncular : Elizabeth Montgomery, Agnes Moorehead, David White, Dick York, Dick Sargent, George Tobias, Erin Murphy, Kasey Rogers, Sandra Gould, Marion Lorne, Alice Pearce, Mabel Albertson, Dick Wilson

Buffy The Vampire Slayer (Buffy Vampir Avcısı) (1997 – 2003)

8 sezondan oluşan bir dizi serisidir.

Yönetmen : Joss Whedon

Senaryo : Joss Whedon

Oyuncular: Sarah Michelle Gellar, Nicholas Brendon, Alyson Hannigan, Charisma Carpenter, Anthony Head, Seth Green, David Boreanaz, James Marsters

Sabrina (1996 – 2003)

Yönetmen : Gary Halvorson, Kenneth R. Koch, Brian K. Roberts, Peter Baldwin, Linda Day, Jeffrey Melman, Anson Williams, David Trainer, Melissa Joan Hart

Senaryo : Nell Scovell, Jonathan Schmock, Dan DeCarlo, John L. Goldwater, Frank Conniff, Daniel Berendsen, Sheldon Bull, Nick Bakay, Carrie Honigblum, Renee Phillips, Charlie Tercek, Laurie Gelman, Jon Vandergriff, Ruth Bennett, Adam England

Görüntü Yönetmeni : Bill Layton, Ron Vargas

Yapımcı : Kenneth R. Koch, Melissa Joan Hart, Gary Halvorson

Oyuncular : Melissa Joan Hart, Nick Bakay, Caroline Rhea, Beth Broderick, Nate Richert, Soleil Moon Frye, Elisa Donovan, Jenna Leigh Green, Martin Mull, Lindsay Sloane, David Lascher, Trevor Lissauer, Alimi Ballard, Mary Gross, Andrew W. Walker, Bumber Robinson, Diana-Maria Riva, Michekke Beaudoin, Paul Feig, China Shavers, Jon Huertas, Curtis Anderson, Dylan Neal, Bridget Flanery, Emily Hart

YERLİ DİZİLER DİZİNİ

Acemi Cadı (2006 - 2007)

Yönetmen : Feride Kaytan

Senaryo : Haluk Özenç

Oyuncular : Merve Boluğur, Şenay Güler, Nergis Kumbasar, Celal Kadri Kınoğlu, Çağkan Çülha, Levent Sülün, Dicle Alkan, Billur Yazgan, Tuğçe Taşkiran, Gökdeniz Tüzün, Cenk Gürpınar, Haluk Levent Karataş

Asmalı Konak (2002 - 2003)

Yönetmen : Abdullah Oğuz

Senaryo : Mahinur Ergun, Abdullah Oğuz

Görüntü Yönetmeni : Ken Kelsch

Yapımcı : Diloy Gülün, Abdullah Oğuz

Oyuncular : Özcan Deniz, Nurgül Yeişçay, Selda Alkor, Menderes Samancılar, İpek Tuzcuoğlu, Ege Aydan, Efsun Alper, Kenan Bal, Devrim Saltoğlu, Eylem Yıldız, Burak Altay, Murat Onuk, Aysun Metiner, Nihal Menzil, Goncagül Sunar, Metin Yıldırım, Yaman Tarcan, Serra Yılmaz, Şerif Sezer, Canan Hoşgör

Bez Bebek (2007 - ...)

Yönetmen : Özlem Bayşu

Yardımcı Yönetmen : Canan Çelik

Senaryo : Nilbanu Engindeniz

Görüntü Yönetmeni : Şahin Yiğit

Yapımcı : Nilgün Sağyaşar

Oyuncular : Tan Sağtürk, Evrim Akın, Oya Aydoğan, Sevinç Aktansel, Ege Tanman, Asena Keskin, Fatma Kabasakal

En İyi Arkadaşım (2004 – 2007)

Yönetmen : Hamdi Alkan

Senaryo : Resul Ertaş, İsa Yıldız

Yapımcı : Hamdi Alkan

Oyuncular : Hamdi Alkan, Canan Hoşgör, Tolga Savacı, Yılsu Sarper,, Erdal Tosun, Tatsyana Tsvikeviç, Cem Aktaş, Mehmet Ulay, Ayten Erman, Kemal Kuruçay, Yılmaz Tüzün, Ortans Kıvanç, Fırat Yalçın, Alara Ertürk, Selda Özer, Aziz Özuysal, Canan Tuğaner, Ümit Şimşek, Faruk Karaçay, Ümit Bülent Dinçer, Ebru Karanfilci, Zekeriya Karakaş

Kalp Gözü (2004 - ...)

Yönetmen : Gülizar Vatanlar, Gül Güzelkaya

Senaryo : Süleyman Çobanoğlu

Görüntü Yönetmeni : Veli Kayır, Ömer Faruk Karacan, Levent İkbal Yıldız, Hakan Kundurayapan

Yapımcı : Süleyman Çobanoğlu

Oyuncular : Süleyman Çobanoğlu, Ahsen Yoldemir, Tuncer Yenice, Burhan İnce, Damla Ersubaşı, Levent Sülün, Aslı Sevimli, Tolga Öztürk, Hakan Terme, Murat Özdemir, Murat Yavuz, Betül Kızılok Bavli, Kadriye Çetinkaya, Nalan Başaran

Ruhsar (1997 – 2001)

Yönetmen: Ömür Atay, Ümmü Burhan

Senaryo: Gani Müjde, Fatih Solmaz

Yapımcı: ANS Production

Oyuncular: Hande Ataizi, Cem Davran, Funda Arar, Günes Berberoglu, Tulug Çizgen, Hakan Gerçek, Volkan Girgin

Selena (2006 - ...)

Yönetmen : Bora Onur

Yardımcı Yönetmen : Melike Kabil

Senaryo : Tükenmez Kalem

Görüntü Yönetmeni : Burak Kuka

Sanat Yönetmeni : Nalan Kilimci

Yapımcı : Ali Gündoğdu

Oyuncular : Sinem Kobal, Zuhal Topal, Selda Özbek, Hakan Altın, Sinan Çalışkanoglu, Cansu Demirci, Gizem Güven, Ümit Erdim, Ahmet Bilgin, Dilara Kurtuluş, Kayhan Yıldızoglu

Sırlar Dünyası – Sır Kapısı (2002 - ...)

Yönetmen : Taner Tunç, Edgü Karaadam Özdemir, Avni Kütükoğlu

Senaryo : Serkan Birlik

Yapımcı : Yunus Aylidere, Salih Asan, Mustafa Kartal

Oyuncular : Reha Yeprem, Fatma Belgen, Salih Kırmızı, Yusuf Sezgin, Müge Vural, Baki Tamer, Emin Yaşar, Özlem Argon, Ali Sarıbaş

Sihirli Annem (2003 - 2006)

Yönetmen : Tülay Kocatürk, Kartal Çıdamlı, Ersoy Güler

Senaryo : Gamze Özer

Görüntü Yönetmeni : Ömer Çarkçı

Yapımcı : İnci Kırhan

Oyuncular : İnci Türkay, Emine Ün, Nevra Serezli, Şahap Sayılğan, Gül Onat, Mümtaz Sevinç, Defne Jy Foster, Dost Elver, Gizem Güven, Zuhal Topal, Suat Sungur, Süeda Çil, Metin Serezli, Buğra Özmüldür, Zeynep Özkaya, Ayşen İnci

Uzaylı Zekiye (1987 - ?)

Yönetmen: Yavuz Figenli, Oksal Pekmezoğlu

Senaryo: Seden Kızıltunç

Görüntü Yönetmeni: Ali Yaver

Yapım: TRT

Oyuncular: Seden Kızıltunç, Betül Arım, Münir Özkul, Üstün Asutay, Yusuf Atala, Erdoğan Sıcak, Atilla Yiğit, Serkan Dönmez, Erdoğan Kapısız, Nuri Alço

3 Tatlı Cadı (2008)

Senaryo : Tolga Küçük, Kaan Koç, Selim Çiprut

Oyuncular : İlker İnanoğlu, Alp Kırşan, Berksan, Şebnem Scheffer, Asuman Dabak

KAYNAKÇA

- Abisel, Nilgün. *Popüler Sinema ve Türler*. İstanbul: Alan Yayıncılık, 1999.
- Ahmed, Rollo. *Kara Büyü*. İstanbul: Pencere Yayınları, 2005.
- Akçam, Haluk. *Anadolu İnançlarında Cinler ve Cincilik*. İstanbul: Fenomen Dergisi Eki, 1996.
- Altan, Bayram. *Nazar ve Büyü Etkileri, Korunma Yolları*. İstanbul: Sahhaflar Kitap Sarayı, 1995
- Anadol, Cemal. *Tarihten Günümüze Kadar Doğu ve Batı Kültürlerinde Halk İnanışları, Büyü*. İstanbul: Bilge KarıncaYayınları, 2006.
- Akın, Haydar. *Ortaçağ Avrupası'nda Cadılar ve Cadı Avı*. Ankara: Dost Kitabevi, 2001.
- Altan, Bayram. *Nazar ve Büyü Etkileri, Korunma Yolları*. İstanbul: Sahaflar Kitap Sarayı, 1995.
- Burton, Dan. David Grandy. *Büyü, Gizem ve Bilim*. İstanbul:Varlık Yayınları, 2005.
- Crow, W.B. *Büyücülüğün, Cadıcılığın ve Okültizmin Tarihi*. İstanbul: Dharma Yayınları, 2002.
- Denis, Paul. *Fobiler*. Ankara: Dost Kitabevi, 2007.
- Derry Charles. *American Horrors: Essays On The Modern American Horror Film, Notes On The Recent Horror Film*. Chicago: University Of Illinois Press, 1987.
- Durkheim, Emile. *Dini Hayatın İlkel Biçimleri*. İstanbul: Ataç Yayınları, 2005.
- Eliade, Mircea, *Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi: Taş Devrinden Elrusis Mysteria'larına*. Cilt I, İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2007.
- Eyuboğlu, İsmet Zeki. *Anadolu Büyüleri*. İstanbul: Derin Yayınları, 2004.
- Eyuboğlu, İsmet Zeki. *Cinci Büyüleri Yıldızname*. İstanbul: Der Yayınları, 2001.
- Eyuboğlu, İsmet Zeki. *Sevgi Büyüleri*. İstanbul: Der Yayınları, 1999
- Eyuboğlu, İsmet Zeki. *Anadolu İnançları*. İstanbul: Derin Yayınları, 2007.
- Gall, Andre Le. *Anksiyete ve Kaygı*. Ankara: Dost Kitabevi, 2006.
- Gündeş, Simten. *Film Olgusu: Kuram ve Uygulayım Yaklaşımları*. İstanbul: İnkılap Yayınevi, 2003.
- Güner, M.Reşat. (Ed.) *Okültizm Tarih Boyunca Gizli Bilimler*. İzmir: Ege Meta Yayınları, 2001.
- Güz, Nükhet, Rengin Küçükdoğan, Nilüfer Sarı, Bülent Küçükdoğan, Işıl Zeybek.

- Etkili İletişim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi, 2002
- Koyuncu, Hamdi. *Görünmeyen Varlıklar ve Psikiyatrik Hastalıklar*. İstanbul: Popüler Kitaplar, 2006
- Hennenhofer, Gerd, Klaus D. Heil, *Korkuyu Yenmek*. İzmir: İlya Yayınevi, 2001.
- Hockley, Luke. *Film Çözümlemesinde Jungcu Yaklaşım*. İstanbul: Es Yayınları, 2004.
- Hume, David. *Din Üstüne*. Ankara: İmge Kitabevi, 1995.
- Işın, Ekrem (Ed.). *Elemterefiş Anadolu'da Büyü ve İnanışlar*. İstanbul: Yapı ve Kredi Yayıncılık, 2003.
- Kieckhefer, Richard. *Ortaçağda Büyü*. İstanbul: Alkım Yayınevi, 2004.
- Küçükdoğan, Bülent, Turhan Yavuz, İbrahim Zengin. *Video ve Film Kurgusuna Giriş*. İstanbul: Es Yayınları, 2005.
- Lotman, Yuri. *Sinema Estetiğinin Sorunları*. Ankara: Öteki Matbaası, 1999.
- Malinowski, B. *Büyü, Bilim ve Din*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2000.
- Örnek, Vedat Seyis. *100 Soruda / İlkelerde Din, Büyü, Sanat ve Efsane*. İstanbul: Gerçek Yayınevi, 1995.
- Özgüç, Agah. *Türk Filmleri Sözlüğü, 1914-1972*, Yenigün Basımevi, 1973.
- Özgüç, Agah. *Türk Filmleri Sözlüğü, 1978-1979*, Erdini Matbaası, 1980.
- Özgüç, Agah. *Türk Filmleri Sözlüğü, 1987*, Sümbül Basımevi, 1988.
- Parsa, Seyide, Alev Fatoş Parsa, *Göstergebilim Çözümlemeleri*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi, 2004
- Püsküllüoğlu, Ali. *Çağdaş Türkçe Sözlük*. Ankara: Arkadaş Yayınevi, 2004.
- Rider, Carl, Jonathan Cainer. *Modern Büyücülük El Kitabı*. İstanbul: Say Yayınları, 1998
- Scognamillo, Giovanni, Arif Aslan. *Doğu ve Batı Kaynaklarına Göre Büyü*. İstanbul: Karizma Yayınları, 2002.
- Scognamillo, Giovanni, Arif Aslan. *Doğu ve Batı Kaynaklarına Göre Cinler*. İstanbul: Karizma Yayınları, 2003.
- Scognamillo, Giovanni, Metin Demirhan. *Fantastik Türk Sineması*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2005.
- Sekoot, Recinal. *A'dan Z'ye Büyüler*. İstanbul: Gün Yayıncılık, 2000.
- Tambiah, Stanley Jeyaraja. *Büyü, Bilim, Din ve Akılcılığın Kapsamı*. Ankara: Dost Kitabevi, 2002.
- Tanyu, Hikmet. *Büyü, T.D.V. İslam Ansiklopedisi*. Cilt 6, İstanbul: 1992.

Topkara, Cevat. *Büyü Tutar, Cin Çarpar*. İstanbul: Popüler Kitaplar, 2005.

Topkara, Cevat. *Sanal Dünya Büyü*. İstanbul: Popüler Kitaplar, 2004.

Velioğlu, Özgür. *İnançların Türk Sineması'na Yansıması*. İstanbul: Es Yayınları, 2005.

Büyük Larousse, *Büyü*. Cilt 4, İstanbul: Gelişim Yayınları, 1986

Büyük Larousse, *Şamanlık*. Cilt 21, İstanbul: Gelişim Yayınları, 1986

Ana Britanica, *Büyü*. Cilt 5, Ankara: Ana Yayıncılık, 1987.

Ana Britanica, *Nazar*. Cilt 16, Ankara: Ana Yayıncılık, 1987.

Ana Britanica, *Tılsım*. Cilt 20, Ankara: Ana Yayıncılık, 1987.

Fenomen Dergisi. *Her şeyde Fal Var*. Sayı 3, Haziran, 1996.

Doç.Dr. Sadettin Gömeç. *Şamanizm Ve Eski Türk Dini*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 4, 1998.

<http://tdkterim.gov.tr>, 10.04.2008

<http://tr.wikipedia.org/wiki/B%C3%BCy%C3%BC>, 10.04.2008

http://www.kuranikerim.com/dini_sozluk/ds_s1.htm#2683, 10.04.2008

<http://www.gunes.com/2004/02/04/yazarlar/y4.html>, 12.04.2008

<http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA>, 12.04.2008.

<http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA>, 20.04.2008

<http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA>, 20.04.2008

http://www.medyumca.com/Site/images/ben_kimim/buyu.jpg, 20.05.2008.

<http://tr.wikipedia.org/wiki/%C5%9Eamanizm#Tarih>, 25.05.2008.

<http://pagan.psisik.com/?q=node/26>, 26.05.2008

http://altnabilgileri.blogspot.com/2007/05/spiritoloji-parapsikoloji-ufoloji-temel_07.html, 30.05.2008

<http://www.bnr-art.com/terpning/images/scrdbndl.jpg>, 14.06.2008

<http://www.gnoxis.com/forum/fotograf/19584-eski-zaman-buyuculeri-%3B-samanlar.html>, 14.06.2008

<http://midnight.blogcu.com/200514/>, 14.06.2008

<http://www.imdb.com>, 14.06.2008

<http://64.233.183.104/search?q=cache:I7puX4oADukJ:www.izedebiyat.com/yazi.asp%3Fid%3D30579+b%3BCy%3BC+filmi&hl=tr&ct=clnk&cd=40&gl=tr>,
14.06.2008

<http://www.yorumcu.com/fal/tarot/> , 10.06.2008

<http://kara-lanet.8m.com/karabuyu.htm>, 17.06.2008

<http://www.cincihan.com/dosyalar/cincihoca.htm>, 01.07.2008